

1

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM MEDII RECENTISQUE AEVORUM

REDIGIT LADISLAUS JUHÁSZ, SZEGED — HUNGARIA

SAEC. XII — XIII.

P. MAGISTER
QVONDAM BELE REGIS HVNGARIE NOTARIVS
GESTA HVNGARORVM

EDIDIT
LADISLAUS JUHÁSZ

MCMXXXII.

HUNGARIA: KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA, BUDAPEST

ITALIA: MESSAGGERIE ITALIANE, BONONIA

GERMANIA (ITEM CETERAE OMNES CIVITATES EUROPAEAE ET TRANSMARINAE):
B. G. TEUBNER, LIPSIA

Prodidit magister iuapit plog in gesta hungarum.
ac quondam bone memorie gloriosissimi bele regis
hungarie notarius. H. suo dilectissimo amico uiro
uenerabili. et arte litteralis scientie imbuto. salutem
et sue petitionis affectum. Dū dum in scolari studio
simil' essent. et in hystoria tiana qm ego ē summo amore
cōplexus ex libris daretus frigiū ceterorū q; auctorū sic a ma
gistris meis audiuerā. in unū uolumen p̄p̄o sūlo cōpilauerā.
pari uoluntate legerem. petisti a me ut sic hystoriam no
nam bellāq; grecorū scripseram. ita et genealogiam regū
hungarie et nobiliū suorū qualiter septē p̄ncipales p̄sone
que herumoger uocant de terra scythica descenderunt. uel
qualis sit t̄ia scythica. et qualiter sit generat' dux almus.
aut quare uocat' almu' p̄u' dux hungarie a quo reges hunga
rorū originem dixerunt. uel q̄t regna et reges s̄ subitangaue
runt. aut quare p̄p̄s de t̄ia scythica egressus. p̄ p̄dona alie
migenay hungarū et in sua lingua p̄p̄a magerū uocant' ē scri
berem. P̄misi enī me facturum. s; alius negotiū impedit' tu
e p̄p̄s et moe p̄missionis iā pene etiā oblit'. n̄ in p̄litas
tua dilectio debitum reddere monuisset. eximor' s; tūc di
lectionis quāuis multis et diuersis hui' laboriosi sc̄h impe
dit' sim negotiis. facere tam aggr̄ius sum que facere uis
sisti. et sc̄dm traditiones diuersorū hystoriographorū diu
ne gr̄e fuit' auxilio optimū estimans ut ne posteris in
ultimam generationē obliuioni tradat'. Optimū s; digni ut
uere et simpliciter ē scriberem. qd legentes possint agnoscere
quomōi res geste essent. Et si tam mobilissima gens hungarie
p̄mordia sue generationis. et fortia quaq; facta sua. ex falsis fa
bulis rusticorū. uel a garrulo cantu locutorū. quasi sompnan
do audiret. ualde in decō. et satis indecent' esset. Tūc p̄p̄a
āmo. de certa scripturay explanatione. et ap̄ta hystoriay
interpretatione rerū ueritatem nobilit' p̄cipiat. Felix s; hūa
garia. cui s̄ dona data uaria. Omnis enī horis gaudeat
de munere sui litteratoris. Et exordium genealogie re

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM MEDII RECENTISQUE AEVORUM

REDIGIT LADISLAUS JUHÁSZ, SZEGED — HUNGARIA

SAEC. XII—XIII.

P. MAGISTER

QVONDAM BELE REGIS HVNGARIE NOTARIVS

GESTA HVNGARORVM

EDIDIT

LADISLAUS JUHÁSZ

MCMXXXII.

HUNGARIA: KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA, BUDAPEST

ITALIA: MESSAGGERIE ITALIANE, BONONIA

GERMANIA (ITEM CETERAE OMNES CIVITATES EUROPAEAE ET TRANSMARINAE):
B. G. TEUBNER, LIPSIA

Ig. kvt
114 936

PRAEFATIO.

In nova editione opusculi P. magistri (vulgo Anonymi) pauca sunt, quae mihi praemittenda esse videantur.

Scripturam codicis accepimus; solos eos locos esse sanandos volumus, quae menda a librario facta essent putata. Quae de causa lectiones codice aberrantes infra textum colligi aptissimum nobis esse visum est; commentarii et variantes lectiones editionum — erratis typographorum et scriptura exceptis — in Annotationibus Criticis congestae sunt. Interpunctio codicis plerumque accommodata est.

In tituli pagina saccula XII—XIII. exposuimus significando tempus scriptoris plane ignorari. Sententias operis P. magistri numeravimus. Indices verborum et nominum hoc opusculum accuratissime studentibus adiumento esse volumus. Testimonia (fontes) — aptis editionibus non existentibus — praeberi a nobis magnopere dolentibus nequiverunt.

Dabam Vindobonae in Collegio Hungarico, die resurrectionis Iesu Christi, anno MCMXXXI.

L. J.

INTRODUCTIO.

*I. De P. magistro et opere eius.*¹

P. magister² — praenomen igitur eius P. littera incipit — quondam Belae regis Hungariae notarius scripsit haec Gesta Hungarorum. Quia autem a saeculo XI. usque ad saeculum XIII. quattuor reges nomine Bela in Hungaria regnabant, cuius Belae fuerit notarius, certo nescimus; utrum II. (1131—41.), an III. (1173—96.) Belae fuerit, dubitatur.

De P. magistro itaque, qui natione Hungarus erat, tantum scimus, quantum ipse memorat se olim in scholari studio (ut ex pluribus documentis affirmari potest, Parisiis) una

¹ De P. magistro et opere eius permulti libri conscribebantur, nos autem ex his sola haec duo opera memoramus, in quibus indicia comprehensa et maximam partem, quantum fieri potuit, illustrata sunt: V. Hóman: A Szent László-kori Gesta Ungarorum és XII.—XIII. századi lezármaszói. Budapest, 1925., pag. 44—49. et alibi; Ae. Jakubovich: P. mester. (Adalékok az Anonymus-kérdéshez.) Emlékkönyv Dr. gróf Klebelsberg Kuno negyedszázados kulturpolitikai működésének emlékére születésének ötvenedik évfordulóján. Budapest, 1925., pag. 169—213. — Bibliographiam profusissimam praebet: I. Sebestyén: Ki volt Anonymus? Budapest, 1898., I., pag. XXI—XLVI.

² P. dictus magister primo fataliter Praedictus lectus est (credebant librarium in fol. 1r deraso nomen scriptoris inscripturum fuisse), ideo nominabatur Anonymus (primum a Daniele Nessel [1697.]). Qui P. dictum magistrum affirmabant, memorandi sunt: A. F. Kollar (1766.), St. L. Endlicher (1827., 1849.), M. Florianus (1883.), L. Erdélyi (1906.), Ae. Jakubovich (1925.). — »Dictus« significatio modestiae et humilitatis. — Ae. Jakubovich Petrum praepositum Budensem suspicatur Belae II. notarium fuisse.

cum quodam viro venerabili N.,³ cui postea hoc opus dedicavit, fuisse et ibidem iam historiam Troianam post Daretem Phrygium ceterosque scriptores composuisse.

Opus eius *Gesta* (sive *Historia*) est, quod historiae scribendae genus medio aevo praecipue apud Francos et Italos colebatur.⁴ Fundamento doctus scriptor *Gesta Ungarorum*⁵ Ladislao I. (cognomine sancto) rege (1077—95.) in Hungaria composita et Stephano II. rege (1116—31.) continuata, uti creditur, accepit. In opere componendo alios quoque fontes⁶ adhibuit, sed, etsi falsas fabulas rusticorum et garrulum cantum ioculatorum se neglexisse dicit et scriptis documentis usum esse affirmat, ex traditione gentis Hungariae potissimum hausit, ut materiam elegisse permultum ex sese addens multis etymologiis eam demonstrando et indicia historica (generationes, possessiones) suo tempore existentia, cum paene totam Hungariam bene cognovisset, afferendo et vitam moresque suae aetatis iis temporibus applicando aptandoque. Copiose conscripsit, quomodo Hungari patriam suam (circa intra annos 895—905.) occupare potuissent facta eorum usque ad tempora Tocsun ducis (947—72.) componendo. Et fortasse usque ad suum tempus scripsit opus, vel tantum voluit, aliquotiens enim dicit se de rebus saeculi XI. posterius esse scripturum. Nunc iam demonstrari nequit, utrum librarius codicem, quem describere voluisset, totum descripsit, necne. Codex utique imperfectus esse videtur.⁷

Opus P. magistri nullum effectum exercuit; nemo est, qui opusculo eius pro fonte usus sit. Codex unicus solum saeculo XVII. notus factus est.

³ Natione Hungarum non fuisse coniecturam certo facere possumus.

⁴ V. profusius V. Hóman, o. c. pag. 98—102. — In Germania monachi chronica scribebant.

⁵ Quae *Gesta Ungarorum* deperdita sunt; quae fuerint, coniecturam facere possumus ex *Gestis Hungarorum* Simonis de Keza (epitome) et *Chronicis Hungarorum*, quae sunt continuata operis Simonis de Keza (Codices Sambuci, Vaticanus, Acephalus, *Chronicon Pictum Vindobonense*, *Incunabulum Andreae Hess* [1473.]). — V. profusius V. Hóman o. c.

⁶ Daretem Phrygium, *Gesta Alexandri*, *Exordia Scythica*. — *Chronico Reginonis* et continuatione eiusdem e *Gestis Ungarorum* utebatur. (V. profusius V. Hóman o. c. pag. 44—45.)

⁷ In fine codicis (24r) *Finis* et alia similia desunt.

II. *De codice.*

C — Cod. Vind. Lat. 514., fin. saec. XIII. v. init. XIV., membran., 16.5 x 23.5 cm., fol. lineata⁸ 24⁹. — Unumquodque folium 34 versus, nonnunquam 33 et 35 habet. Descriptio non scriptoris, sed librarii esse pro certo habetur. Codicem eadem manus descripsit et, postquam ad finem perduxit, posterius perlegendo totum correxit atramento fusco, quod ab initio fulvum fuerat, sed posterius paulatim magis ac magis fuscum factum est. Codex multis in locis radendo correctus, multorum mendorum plenus est. Paene totum fol. 1r derasum est, quod prius textum fol. 1v continuit. — Codex quodam opere Gaspari Pansae¹⁰ una compactus a. 1665. in libris Bibliothecae Caesarcae (nunc Nationalis) ex arce Tirolis nominatim Ambras delatus inscriptus est. Folia et capita tunc Sebastianus Tengnagel numeravit et titulo inscripsit: Historia Hungarica de VII primis Ducibus Hungariae, Auctore Belae Regis Notario. Mentio prima de codice a Petro Lambecio anno 1666. fit.

III. *Editiones.*

$s = s_1$ I. G. Schwandtner, Scriptores Rerum Hungaricarum veteres ac genuini... Vol. I. Vindobonae, 1746. 2-o. — s_2 Calendarium Tyrnaviense ad annum Jesu Christi MDCCLXV. Tyrnaviae. 8-o. (Prologus et 1—45. capita.) Idem ad annum... MDCCLXVI., ibidem. (46—57. capita.) Editio secundum s_1 nonnullis locis mutatis edita. — s_3 I. G. Schwandtner, Scriptores Rerum Hungaricarum veteres ac genuini... Vol. I. Tyrnaviae, 1765. 8-o. Editio secundum s_2 edita (nonnullis locis mutatis). — s_4 Idem. Vol. I. Vindobonae, 1766. 4-o.

$c = c_1$ Eadem editio mutata tituli pagina ter in publicum prodiit. 1. Anonymi Belae regis notarii Historia Hungarica de septem primis ducibus Hungariae... Cassoviae, 1747. 16-o. (Sine dedicatione.) 2. Idem, ibidem, eodem anno. (Cum dedi-

⁸ Lineae quo facilius duci possent, folia perforata sunt. (V. a sinistra reproductionem folii 1v.)

⁹ In reproductione nostra fol. 1v genuina magnitudine est. In codice littera P viridi, circa litteram P flores et folia delineata et titulus Incipit prologus in gesta hungarum et litterae maiores (N vers. 3., D v. 5., P v. 18., M v. 20., O v. 25., E v. 27., E v. 30., F v. 32., O v. 33., Q v. 34.) paulum variatae colore rubro pictae sunt. — Codex a vermiculis erosus nonnullis locis est. (V. in reprod. fol. 1v exempli gr. vers. 26.)

¹⁰ Iter ex Germaniae finibus in Galliam susceptum, quod tunc opere P. magistri separatum est.

cationē ad Stephanum Ternyey; pagina tituli alia est.) 3. Idem, Claudiopoli, eodem anno. (Cum dedicatione ad neo-doctores; pagina tituli alia est.) — c_2 Idem, ac c_1 , 1772. 8-o. — Editio c_1 secundum s_1 collato codice edita est.

$e=e_1$ St. L. Endlicher, Anonymi Belae regis notarii de Gestis Hungarorum liber. Viennae, 1827. 16-o. Endlicher secundum s codice collato edidit. — e_2 Rerum Hungaricarum Monumenta Arpadiana, Sangalli, 1849. 8-o. — Quae duae editiones parum inter se differunt.

m — M. Florianus (rectius: Florianus Mátyás), Historiae Hungaricae Fontes Domestici. Vol. II. Editio secundum e codice collato edita.

$f=f_1$ L. Fejérpataky, Béla király névtelen jegyzőjének könyve a magyarok viselt dolgairól. Budapest, 1892. 8-o. — f_2 Idem, A magyar honfoglalás kútfői. (Redegerunt I. Pauler et A. Szilágyi.) Budapest, 1900. 4-o. — Editiones inter se parum differentes.

[H. Marczali, Anonymi Belae regis notarii Gesta Hungarorum. Budapestini, 1892. — Editio excusa est, sed in lucem non prodit.]

Reproductionem totius codicis edidit L. Fejérpataky, Béla király névtelen jegyzőjének könyve a magyarok viselt dolgairól. Budapest, 1892. 8-o.

TITULI CAPITUM.

Pr. <i>Incipit prologus in gesta Hungarorum.</i>	31. <i>De egressu Zeremsu.</i>
1. <i>De Scithia.</i>	32. <i>De castro Vrsuur et fluuio Ègur.</i>
2. <i>Quare Hungari dicitur.</i>	33. <i>De castro Nougrad et Nitra.</i>
3. <i>De Almo primo duce.</i>	34. <i>De fluuio Gron et castro Borsu.</i>
4. <i>De duce Almo.</i>	35. <i>De Nitria ciuitate.</i>
5. <i>De electione Almi ducis.</i>	36. <i>De speculatoribus missis a ducibus.</i>
6. <i>De iuramento eorum.</i>	37. <i>De pugna ducum Arpadii.</i>
7. <i>De egressu eorum.</i>	38. <i>De exercitu Grecorum et Bulgarorum.</i>
8. <i>De Rutenia.</i>	39. <i>De egressu Salani ducis contra Arpadium ducem.</i>
9. <i>De pace inter ducem et Ruthenos.</i>	40. <i>De uictoria Arpad ducis.</i>
10. <i>De VII ducibus Cumanorum.</i>	41. <i>De egressu Arpad.</i>
11. <i>De ciuitatibus Lodomer et Galicia.</i>	42. <i>De nuntiis ducis Bulgarie.</i>
12. <i>Quomodo Pannoniam intrauerunt.</i>	43. <i>De castris Zabrag Posaga et Vlcou.</i>
13. <i>De Hung castro.</i>	44. <i>De insula Danubii.</i>
14. <i>De Arpad duce.</i>	45. <i>De ciuibus Bulgarorum et Macedonum.</i>
15. <i>De Camaro castro.</i>	46. <i>De portu Moger.</i>
16. <i>De monte Turzol.</i>	47. <i>De terra Pannonie.</i>
17. <i>De Zerensze.</i>	48. <i>De ciuitate Bezprem.</i>
18. <i>De Borsod.</i>	49. <i>De castro ferreo.</i>
19. <i>De duce Bycoriensy.</i>	50. <i>De deuastatione Pannonie.</i>
20. <i>Qualiter contra Bp̃hor missum est.</i>	51. <i>De duce Menumorout.</i>
21. <i>De Zobolsu.</i>	52. <i>De Vsubuu Veluc.</i>
22. <i>De Nyr.</i>	53. <i>De suscessionem Zulte ducis.</i>
23. <i>De uictoria Thosu Zobolsu et Tuhutum.</i>	54. <i>De deuastatione Lotorigie Alemannie et Francie.</i>
24. <i>De terra ultrasiluana.</i>	55. <i>De morte Lelu et Bulsuu.</i>
25. <i>De prudentia Tuhuti.</i>	56. <i>De inimicis Athonis regis.</i>
26. <i>Quomodo contra Gelu itum est.</i>	57. <i>De constitutione regni.</i>
27. <i>De morte Gelu.</i>	
28. <i>De duce Menumorout.</i>	
29. <i>De reditu eorum.</i>	
30. <i>De duce Salano.</i>	

Pr.

Incipit prologus in gesta Hungarorum.

1

P. dictus magister ac quondam bone memorie gloriosissimi Bele regis Hungarie notarius N. suo dilectissimo amico uiro uenerabili et arte litteraris scientie inbuto salutem et sue petitionis effectum. Dum olim in scolari studio simul essemus et in hystoria Troiana, quam ego cum summo amore complexus ex libris Darethis Frigii ceterorumque auctorum, sicut a magistris meis audiueram, in unum uolumen proprio stilo compilaueram, pari uoluntate legeremus, petisti a me, ut, sicut hystoriam Troianam bellaque Grecorum scripseram, ita et genealogiam regum Hungarie et nobilium suorum, qualiter septem principales persone, que Hetumoger uocantur, de terra Scithica descenderunt uel qualis sit terra Scithica et qualiter sit generatus dux Almus aut quare uocatur Almus primus dux Hungarie, a quo reges Hungarorum originem duxerunt, uel quot regna et reges sibi subiugauerunt aut quare populus de terra Scithica egressus per ydioma alienigenarum Hungarii et in sua lingua propria Mogerii uocantur, tibi scriberem. Promisi etenim me facturum, sed aliis negotiis impeditus et tue petitionis et mee promissionis iam pene eram oblitus, nisi mihi per litteras tua dilectio debitum reddere monuisset. Memor igitur tue dilectionis, quamuis multis et diuersis huius laboriosi seculi impeditus sim negotiis, facere tamen aggressus sum, que facere iussisti, et secundum traditiones diuersorum hystoriorum diuine gratie fultus auxilio optimum estimans, ut ne posteris in ultimam generationem obliuioni tradatur. Optimum ergo duxi, ut uere et simpliciter tibi scriberem, quod legentes possint agnoscere, quomodo res geste essent. Et si tam nobilissima gens Hungarie primordia sue generationis et fortia queque facta ex falsis fabulis rusticorum uel a garrulo cantu ioculatorum quasi sompniando audiret, ualde indecorum et satis indecens esset. Ergo potius an non de certa scripturarum explanatione et aperta hystoriarum interpretatione rerum ueritatem nobiliter percipiat. Felix igitur Hungaria, cui sunt dona data uaria, omnibus enim horis gaudeat de munere sui litteratoris, quia exordium genealogie regum suorum et nobilium habet, de quibus regibus sit laus et honor regi eterno et sancte Marie matri eius, per gratiam cuius reges Hungarie et nobiles regnum habeant felici fine hic et in euum. Amen.

1. Hungarorum] hungarum C — 2. effectum] corr. ex affectum C —
9. an non] legi nequit, corr. posterius ex amo C

1

De Scithia.

12

Scithia igitur maxima terra est, que Dentumoger dicitur,¹³ uersus orientem, finis cuius ab aquilonali parte extenditur usque ad nigrum pontum. A tergo autem habet flumen, quod¹⁴ dicitur Thanais, cum paladibus magnis, ubi ultra modum habundanter inueniuntur zobolini ita, quod non solum nobiles et ignobiles uestiuntur inde, uerum etiam bubulci et subbulci ac opiliones sua decorant uestimenta in terra illa. Nam ibi¹⁵ habundat aurum et argentum et inueniuntur in fluminibus terre illius preciosi lapides et gemme. Ab orientali uero parte uicina¹⁶ Scithie fuerunt gentes Gog et Magog, quos inclusit magnus Alexander. Scithica autem terra multum patula in longitudine¹⁷ et latitudine, homines uero, qui habitant eam, uulgariter Dentumoger dicuntur usque in hodiernum diem et nullius umquam imperatoris potestate subacti fuerunt. Scithici enim¹⁸ sunt antiquiores populi et est potestas Scithie in oriente, ut supra diximus. Et primus rex Scithie fuit Magog filius¹⁹ Iaphet et gens illa a Magog rege uocata est Moger, a cuius etiam progenie regis descendit nominatissimus atque potentissimus rex Athila, qui anno dominice incarnationis CCCC-o²⁰ L-o I-o de terra Scithica descendens cum ualida manu in terram Pannonie uenit et fugatis Romanis regnum obtinuit et regalem sibi locum constituit iuxta Danubium super calidas aquas et omnia antiqua opera, que ibi inuenit, renouari precepit et in circuitu muro fortissimo edificauit, que per linguam Hungaricam dicitur nunc Buduuar et a Teothonicis Ecilburgu uocatur. Quid plura? Iter hystorie teneamus. Longo²¹ autem post tempore de progenie eiusdem regis Magog descendit Vgek pater Almi ducis, a quo reges et duces Hungarie originem duxerunt, sicut in sequentibus dicitur. Scithici²² enim, sicut diximus, sunt antiquiores populi, de quibus hystoriographi, qui gesta Romanorum scripserunt, sic dicunt: Quod Scithica gens fuisset sapientissima et mansueta, qui terram non laborabant et fere nullum peccatum erat inter eos. Non enim habebant domos artificio paratas, sed tantum²³ temptoria de filtro parata. Carnes et pisces et lac et mel manducabant et pigmenta multa habebant. Vestiti enim erant de pellibus zobolorum et aliarum ferarum. Aurum et argentum et gemmas habebant sicut lapides, quia in fluminibus eiusdem terre inueniebantur. Non concupiscebant aliena, quia²⁴ omnes diuites erant, habentes animalia multa et uictualia sufficienter. Non erant enim fornicatores, sed solummodo

14. uestimenta] uestimeta C — 20. iuxta] iux-| C — 22. fuisset] fuissent C — 23. temptoria] *corr. in* tentoria C

unusquisque suam habebat uxorem. Postea uero iam dicta³⁵ gens fatigata in bello ad tantam crudelitatem peruenit, ut quidam dicunt hystoriographi, quod iracundia ducti humanam manducassent carnem et sanguinem bibissent hominum. Et credo, quod adhuc eos cognoscetis, duram gentem fuisse de fructibus eorum. Scithica enim gens a nullo imperatore fuit²⁶ subiugata. Nam Darium regem Persarum cum magna turpitudine Scithici fecerunt fugere et perdidit ibi Darius octoginta milia hominum et sic cum magno timore fugit in Persas. Item Scithici Cirum regem Persarum cum trecentis et XXX²⁷ milibus hominum occiderunt. Item Scithici Alexandrum magnum filium Phylippi regis et regine Olympiadis, qui multa regna pugnando sibi subiugauerat, ipsum etiam turpiter fugauerunt. Gens namque Scithica dura erat ad sustinendum²⁸ omnem laborem et erant corpore magni Scithici et fortes in bello. Nam nichil habuissent in mundo, quod perdere timuis-²⁹ sent pro illata sibi iniuria. Quando enim Scithici uictoriam habebant, nichil de preda uolebant, ut moderni de posteris suis, sed tantummodo laudem exinde querebant. Et absque³⁰ Dario et Cyro atque Alexandro nulla gens ausa fuit in mundo in terram illorum intrare. Predicta uero Scithica gens dura³¹ erat ad pugnandum et super equos ueloces et capita in galeis tenebant et arcu ac sagittis meliores erant super omnes nationes mundi et sic cognoscetis eos fuisse de posteris eorum. Scithica enim terra quanto a torrida zona remotior est, tanto³² propagandis generibus salubrior. Et quamuis admodum sit spatiosa, tamen multitudinem populorum inibi generatorum nec alere sufficebat nec capere. Quapropter septem princi-³³ pales persone, qui Hetumoger dicti sunt, angusta locorum non sufferentes ea maxime deuitare cogitabant. Tunc hii³⁴ septem principales persone habito inter se consilio constituerunt, ut ad occupandas sibi terras, quas incolere possent, a natali discederent solo, sicut in consequentibus dicitur.

2

Quare Hungari dicitur.

35

Nunc restat dicere, quare populus de terra Scythica³⁶ egressus Hungari uocantur. Hungari dicti sunt a castro Hungu eo, quod subiugatis sibi Sclauis VII principales persone intrantes terram Pannonie diutius ibi morati sunt. Vnde³⁷ omnes nationes circumiacentes uocabant Almus filium Vgek ducem de Hungar et suos milites uocabant Hungaros. Quid plura? His omissis redeamus ad propositum opus iter-³⁸ que hystorie teneamus et, ut spiritus sanctus dictauerit, inceptum opus perficiamus.

34. hii] *corr. posterius in hee C*

3

De Almo primo duce.

39

Anno dominice incarnationis DCCC-o XVIII-o Vgek, ⁴⁰ sicut supra diximus, longo post tempore de genere Magog regis erat quidam nobilissimus dux Scithie, qui duxit sibi uxorem in Dentumoger filiam Eunedubeliāni ducis nomine Emesu, de qua genuit filium, qui agnominatus est Almus. Sed ab euentu diuino est nominatus Almus, quia matri eius ⁴¹ pregnantī per sompnum apparuit diuina uisio in forma asturis, que quasi ueniens eam grauidauit et innotuit ei, quod de utero eius egrederetur torrens et de lumbis eius reges gloriosi propagarentur, sed non in sua multiplicarentur terra. Quia ⁴² ergo sompnum in lingua Hungarica dicitur almu et illius ortus per sompnum fuit pronosticatus, ideo ipse uocatus est Almus. Vel ideo uocatus est Almus, id est sanctus, quia ex progenie eius sancti reges et duces erant nascituri. Quid ⁴³ ultra ?

4

De duce Almo.

44

Dux autem Almus, postquam natus est in mundum, factum ⁴⁵ est duci Vgek et suis cognatis gaudium magnum et fere omnibus primatibus Scithie eo, quod pater suus Vgek erat de genere Magog regis. Erat enim ipse Almus facie decorus, ⁴⁶ sed niger, et nigros habebat oculos, sed magnos, statura longus et gracilis, manus uero habebat grossas et digitos prolixos et erat ipse Almus pius beniuolus largus sapiens bonus miles hylaris dator omnibus illis, qui in regno Scithie tunc tempore erant milites. Cum autem ipse Almus per- ⁴⁷ uenisset ad maturam etatem, uelut donum spiritus sancti erat in eo, licet paganus, tamen potentior fuit et sapientior omnibus ducibus Scithie et omnia negotia regni eo tempore faciebant consilio et auxilio ipsius. Dux autem Almus, dum ad ⁴⁸ maturam etatem iuuentutis peruenisset, duxit sibi uxorem in eadem terra, filiam cuiusdam nobilissimi ducis, de qua genuit filium nomine Arpad, quem secum duxit in Pannoniam, ut in sequentibus dicitur.

5

De electione Almi ducis.

49

Gens itaque Hungarorum fortissima et bellorum laboribus ⁵⁰ potentissima, ut superius diximus, de gente Scithica, que per ydioma suum proprium Dentumoger dicitur, duxit originem. Et terra illa nimis erat plena ex multitudine populorum ⁵¹ inibi generatorum, ut nec alere suos sufficeret nec capere, ut

40. Eunedubeliani] eunedubeliani C — 42. pronosticatus] pronosticatum C
— 46. Scithie] scithice C

supra diximus. Quapropter tunc VII principales persone,⁵² qui Hetumoger uocantur usque in hodiernum diem, angusta locorum non sufferentes habito inter se consilio, ut a natali solo discederent, ad occupandas sibi terras, quas incolere possent, armis et bello querere non cessarunt. Tunc elegerunt⁵³ sibi querere terram Pannonie, quam audiueraut fama uolante terram Athile regis esse, de cuius progenie dux Almus pater Arpad descenderat. Tunc ipsi VII principales persone con-⁵⁴ muni et uero consilio intellexerunt, quod inceptum iter perficere non possent, nisi ducem ac preceptorem super se habeant. Ergo libera uoluntate et communi consensu VII uiro-⁵⁵ rum elegerunt sibi ducem ac preceptorem in filios filiorum suorum usque ad ultimam generationem Almus filium Vgek et qui de eius generatione descenderent, quia Almus dux filius Vgek et, qui de generatione eius descenderant, clariores erant genere et potentiores in bello. Isti enim VII princi-⁵⁶ pales persone erant uiri nobiles genere et potentes in bello, fide stabiles. Tunc pari uoluntate Almo duci sic dixerunt: Ex hodierna die te nobis ducem ac preceptorem eligimus et, quo fortuna tua te duxerit, illuc te sequemur. Tunc supradicti⁵⁷ uiri pro Almo duce more paganismo fisis propriis sanguinibus in unum uas ratum fecerunt iuramentum. Et licet pagani⁵⁸ fuissent, fidem tamen iuramenti, quam tunc fecerant inter se, usque ad obitum ipsorum seruauerunt tali modo.

6

De iuramento eorum.

59

Primus status iuramenti sic fuit: Vt, quamdiu uita du-⁶⁰ raret, tam ipsis quam etiam posteris suis semper ducem haberent de progenie Almi ducis. Secundus status iuramenti⁶¹ sic fuit: Vt, quicquid boni per labores eorum acquirere possent, nemo eorum expers fieret. Tercius status iuramenti sic⁶² fuit: Vt isti principales persone, qui sua libera uoluntate Almus sibi dominum elegerant, quod ipsi et filii eorum nunquam a consilio ducis et honore regni omnino priuarentur. Quartus status iuramenti sic fuit: Vt, siquis de posteris eorum⁶³ infidelis fieret contra personalem ducalem et discordiam faceret inter ducem et cognatos suos, sanguis nocentis funderetur, sicut sanguis eorum fuit fusus in iuramento, quod fecerunt Almo duci. Quintus status iuramenti sic fuit: Vt,⁶⁴ siquis de posteris ducis Almi et aliarum personarum principalium iuramenti statuta ipsorum infringere uoluerit, anathemati subiaceat in perpetuum. Quorum VII uirorum nomina⁶⁵ hec fuerunt: Almus pater Arpad, Eleud pater Zobolsu, a quo genus Saac descendit, Cundu pater Curzan, Ound pater Ete,

64. statuta] statuta C

a quo genus Calan et Colsoy descendit, Tosu pater Lelu, Huba, a quo genus Zemera descendit, VII-us Tuhutum pater Horca, cuius filii fuerunt Gyyla et Zombor, a quibus genus Moglout descendit, ut inferius dicetur. Quid plura? Iter hystorie teneamus.

7

De egressu eorum.

67

Anno dominice incarnationis DCCCLXXXVIII., sicut in annalibus continetur cronicis, septem principales persone, qui Hetumogervocantur, egressi sunt de terra Scithica uersus occidentem, inter quos Almus dux filius Vgek de genere Magog regis uir bone memorie dominus et consiliarius eorum una cum uxore sua et filio suo Arpad et duobus filiis Hulec auunculi sui, scilicet Zuard et Cadusa nec non cum multitudine magna populorum non numerata federatorum de eadem regione egressus est. Venientes autem dies plurimos per deserta loca et fluuium Etyl super tulbou sedentes ritu paganismo transnatauerunt et nunquam uiam ciuitatis uel habitaculi inuenerunt. Nec labores hominum comederunt, ut mos erat eorum, sed carnibus et piscibus uescebantur, donec in Rusciam, que Susudal uocatur, uenerunt. Et iuuenes eorum fere cottidie erant in uenatione, unde a die illo usque ad presens Hungarii sunt pre ceteris gentibus meliores in uenatu. Et sic Almus dux cum omnibus suis uenientes terram intrauerunt Ruscie, que uocatur Susudal.

8

De Rutenia.

73

Postquam autem ad partes Rutenorum peruenerunt, sine aliqua contradicione usque ad ciuitatem Kyeu transierunt et, dum per ciuitatem Kyeu transissent, fluuium Deneper transnauigando uoluerunt regnum Rutenorum sibi subiugare. Tunc duces Rutenorum hoc intelligentes timuerunt ualde eo, quod audiuerant Almus ducem filium Vgek de genere Athile regis esse, cui proauis eorum annuatim tributa persoluebant. Attamen dux de Kyeu conuocatis omnibus primatibus suis habito inter se consilio elegerunt, ut pugnam promouerent contra Almus ducem et magis uellent mori in bello, quam amitterent regna propria et subiugati essent sine sua sponte duci Almo. Statim dux de Kyeu missis legatis VII duces Cumanorum suos fidelissimos amicos in adiutorium postulauit. Tunc hii VII duces, quorum nomina hec fuerunt: Ed, Edum, Etu, Bunger, Ousad pater Vrsuur, Boyta, Ketel pater Oluptulma non modica multitudine equitum insimul coadunata causa ami-

68. DCCCLXXXVIII.] DCCCLXXXIII. C — Scithica] scithia C —

76. Kyeu] hyeu C

citie ducis de Kyeu celerrimo cursu contra Almus ducem uenerunt. Et dux de Kyeu cum exercitu suo obuam pro-⁷⁹ cessit eis et adiutorio Cumanorum armata multitudine contra Almus ducem uenire ceperunt. Dux uero Almus, cuius adiutor⁸⁰ erat sanctus spiritus, armis indutus ordinata acie super equum suum sedendo ibat huc et illuc confortans suos milites et facto impetu stetit ante omnes suos et dixit eis: O Scithici⁸¹ et conmilites mei uiri fortissimi, memores estote initium uiarum uestrarum, quando dixistis, quod terram, quam incolere possetis, armis et bello quereretis. Ergo nolite turbari⁸² de multitudine Ruthenorum et Cumanorum, qui assimilantur nostris canibus. Nam canes statim, ut audiunt uerba dominorum suorum, nonne in timorem uertuntur? Quia uirtus⁸³ non ualet in multitudine populi, sed in fortitudine animi. An nescitis, quia unus leo multos ceruos in fugam uertit, ut dicit quidam philosophus? Sed hiis omissis dicam uobis: Quis enim potuit contra stare militibus Scithie? Nonne Darius⁸⁴ regem Persarum Scithici in fugam conuerterunt et sic cum timore et maxima turpitudine fugiit in Persas et perdidit ibi octoginta milia hominum? Aut nonne Cyrus regem Persarum⁸⁵ Scithici cum trecentis XXX-ta milibus occiderunt? Aut nonne magnum Alexandrum filium Philippi regis et regine Olimpiadis, qui multa regna pugnando sibi subiugauerat, ipsum etiam Scithici turpiter fugauerunt? Vnde strenue et fortiter⁸⁶ pugnemus contra eos, qui assimilantur nostris canibus, et sic multitudinem eorum timeamus, ut muscarum multitudinem. Hoc audientes milites Almi ducis multum sunt confortati statimque sonuerunt tubas bellicas per partes et conmixta est utraque acies hostium ceperuntque pugnare acriter inter se et interficiebantur plurimi de Ruthenis et Cumanis. Predicti uero duces Ruthenorum et Cumanorum uidentes suos⁸⁸ deficere in bello in fugam uersi sunt et pro salute uite properantes in ciuitatem Kyeu intrauerunt. Almus dux et sui milites persequentes Ruthenos et Cumanos usque ad ciuitatem Kyeu et tonsa capita Cumanorum Almi ducis milites mac-⁸⁹ tabant tanquam crudas cucurbitas. Duces uero Ruthenorum et Cumanorum in ciuitatem ingressi uidentes audatiam Scithicorum quasi muti remanserunt.

9 *De pace inter ducem et Ruthenos.*

90

Dux uero Almus et sui milites adepta uictoria terras⁹¹ Ruthenorum sibi subiugauerunt et bona eorum accipientes in secunda ebdomada ciuitatem Kyeu ceperunt expugnare. Et⁹²

79. exercitu] [exercitu C — 85. milibus] milibus γ C — occiderunt] crr. ex exciderunt in exocciderunt pro occiderunt C — 90. Ruthenos] rurhenos C

dum scalas ad murum ponere cepissent, uidentes duces Cumanorum et Ruthenorum audatiam Scithicorum timuerunt ualde. Et dum hoc intellexissent, quod eis obsistere non ualerent, tunc missis legatis dux de Kyeu et alii duces Ruthenorum nec non Cumanorum, qui ibi fuerunt, rogauerunt Almus ducem et principes suos, ut pacem facerent cum eis. Cum autem legati uenissent ad Almus ducem et eum rogassent, ut domini eorum de sedibus non expellerentur suis, tunc dux Almus inito consilio cum suis sic legatos remisit Ruthenorum, ut duces et primates sui filios suos in obsides darent tributumque annuatim persoluerent decem milia marcarum et insuper uictum uestitum et alia necessaria. Duces uero Ruthenorum, licet non sponte, tamen hec omnia Almo duci concesserunt, sed rogauerunt Almus ducem, ut dimissa terra Galicie ultra siluam Houos uersus occidentem in terram Pannonie descenderent, que primo Athile regis terra fuisset, et laudabant eis terram Pannonie ultra modum esse bonam. Dicebant enim, quod ibi confluerent nobilissimi fontes aquarum Danubius et Tyscia et alii nobilissimi fontes bonis piscibus habundantes, quam terram habitarent Sclauui Bulgarii et Blachii ac pastores Romanorum. Quia post mortem Athile regis terram Pannonie Romani dicebant pascua esse eo, quod greges eorum in terra Pannonie pascebantur, et iure terra Pannonie pascua Romanorum esse dicebatur, nam et modo Romani pascuntur de bonis Hungarie. Quid plura?

10

De VII ducibus Cumanorum.

Dux uero Almus et sui primates inito inter se consilio petitioni ducum Ruthenorum satisfaciens pacem cum eis fecerunt. Tunc duces Ruthenorum, scilicet de Kyeu et Susudal, ut ne de sedibus suis expellerentur, filios suos in obsides dederunt Almo duci et cum eis miserunt X-cem milia marcarum et mille equos cum sellis et frenis more Ruthenico ornatis et centum pueros Cumanos et XL camelos ad onera portanda pelles ermelinas et griseas sine numero ac alia multa munera non numerata. Tunc prenominati duces Cumanorum, scilicet Ed, Edumen, Etu, Bonger pater Borsu, Ousad pater Vrsuuru, Boyta, a quo genus Brucsa descendit, Ketel pater Oluptulma cum uidissent pietatem Almi ducis, quam fecit circa Ruthenos, pedibus eius prouoluti se sua sponte duci Almo subiugauerunt dicentes: Ex hodierna die nobis te dominum ac preceptorem usque ad ultimam generationem eligimus et, quo te fortuna tua duxerit, illuc te

101. Susudal] sudal C

sequemur. Hoc etiam, quod uerbo dixerunt Almo duci, fide¹⁰⁴
iuramenti more paganismo firmauerunt et eodem modo dux
Almus et sui primates eis fide se et iuramento se constrin-
xerunt. Tunc hii VII duces Cumanorum cum uxoribus et¹⁰⁵
filiis suis nec non cum magna multitudine in Pannoniam
uenire concesserunt. Similiter etiam multi de Ruthenis Almo¹⁰⁶
duci adherentes secum in Pannoniam uenerunt, quorum po-
steritas usque in hodiernum diem per diuersa loca in Hun-
garia habitat.

11

De ciuitatibus Lodomer et Galicia.

107

Tunc Almus dux et alii principales persone, qui Hetu-¹⁰⁸
moger dicuntur, nec non duces Cumanorum una cum cognatis
et famulis ac famulabus suis egressi sunt de Kyeu et in
ductu Ruthenorum Kyeuyensium uenerunt usque ad ciui-
tatem Lodomer. Dux uero Lodomeriensis et sui primates¹⁰⁹
obuiam Almo duci usque ad confinium regni cum diuersis
preciosis muneribus processerunt et ciuitatem Lodomeriam
ultro ei aperuerunt. Et dux Almus cum omnibus suis in¹¹⁰
eodem loco per tres ebdomadas mansit, in tertia uero eb-
domada dux Lodomeriensis duos filios suos cum omnibus
filiis iobagionum suorum duci Almo in obsides dedit et
insuper duo milia marcarum argenti et centum marcas auri
cocti cum pellibus et palliis non numeratis et CCC equos
cum sellis et frenis et XXV camelos et mille boues ad onera
portanda et alia munera non numerata tam duci quam suis
primatibus presentauit. Et in quarta ebdomada dux Almus¹¹¹
cum suis in Galiciam uenit et ibi requiei locum sibi et suis
elegit. Hoc dum Galicie dux audiuisset, obuiam Almo duci¹¹²
cum omnibus suis nudis pedibus uenit et diuersa munera
ad usum Almi ducis presentauit et aperta porta ciuitatis
Galicie quasi dominum suum proprium hospicio recepit et
unicum filium suum cum ceteris filiis primatum regni sui
in obsidem dedit et insuper X farisios optimos et CCC
equos cum sellis et frenis et tria milia marcarum argenti et
CC marcas auri et uestes nobilissimas tam duci quam etiam
omnibus militibus suis condonauit. Dum enim dux Almus¹¹³
requiei locum per mensem unum in Galicia habuisset, tunc
dux Galicie ceterique consocii sui, quorum filii in obsides
positi erant, sic Almu ducem et suos nobiles rogare cepe-
runt, ut ultra Howos uersus occidentem in terram Pannonie
descenderent. Dicebant enim eis sic, quod terra illa nimis¹¹⁴
bona esset et ibi confluerent nobilissimi fontes, quorum
nomina hec essent, ut supra diximus: Danubius, Tyscia,

108. qui] *corr. posterius ex que C*

Wag, Morisius, Crisius, Temus et ceteri; que etiam primo
 fuisset terra Athile regis et mortuo illo preoccupassent
 Romani principes terram Pannonie usque ad Danubium, ubi
 collocauissent pastores suos. Terram uero, que iacet inter 115
 Thisciam et Danubium, preoccupauisset sibi Keanus magnus
 dux Bulgarie auus Salani ducis usque ad confinium Rutheno-
 rum et Polonorum et fecisset ibi habitare Sclauos et Bulga-
 ros. Terram uero, que est inter Thisciam et siluam Igfon, 116
 que iacet ad Erdeuelu, a fluuio Morus usque ad fluuium
 Zomus preoccupauisset sibi dux Morout, cuius nepos dictus
 est ab Hungaris Menumorout eo, quod plures habebat amicas,
 et terram illam habitarent gentes, qui dicuntur Cozar. Terram 117
 uero, que est a fluuio Morus usque ad castrum Vrsua,
 preoccupauisset quidam dux nomine Glad de Bundyn castro
 egressus adiutorio Cumanorum, ex cuius progenie Ohtum
 fuit natus, quem postea longo post tempore sancti regis
 Stephani Sunad filius Dobuca nepos regis in castro
 suo iuxta Morisium interfecit eo, quod predicto regi
 rebellis fuit in omnibus. Cui etiam predictus rex pro bono 118
 seruicio suo uxorem et castrum Ohtum cum omnibus apen-
 diciis suis condonauit, sicut enim mos est bonorum domino-
 rum suos fideles remunerare, quod castrum nunc Sunad nun-
 cupatur. Quid ultra? 119

12

Quomodo Pannoniam intrauerunt.

120

Dux uero Almus et sui primates acquiescentes consiliis 121
 Ruthenorum pacem firmissimam cum eis fecerunt. Duces
 enim Ruthenorum, ut ne de sedibus suis expellerentur, filios
 suos, ut supra diximus, in obsides dederunt cum muneribus
 non numeratis. Tunc dux Galicie duo milia sagittatorum et 122
 III-a milia rusticorum anteire precepit, qui eis per siluam
 Houos uiam prepararent usque ad confinium Hung, et omnia
 iumenta eorum uictualibus et aliis necessariis onerauit et
 pecudes ad uictum condonauit sine numero. Tunc VII prin- 123
 cipales persone, qui Hetumoger dicuntur, et hii VII duces
 Cumanorum, quorum nomina supra diximus, una cum cognatis
 et famulis ac famulabus consilio et auxilio Ruthenorum
 Galicie sunt egressi in terram Pannonie. Et sic uenientes 124
 per siluam Houos ad partes Hung descenderunt. Et cum illuc
 peruenissent, locum, quem primo occupauerunt, Muncas nomi-
 nauerunt eo, quod cum maximo labore ad terram, quam sibi
 adoptabant, peruenerant. Tunc ibi pro requie laborum suorum 125
 XL dies permanserunt et terram ultra, quam dici potest,
 dilexerunt. Sclauu uero habitatores terre audientes aduentum

117. Morus] mors C — Vrsua] urscia C — 123. qui] *corr. posterius ex que C*

eorum timuerunt ualde et sua sponte se Almo duci subiugaerunt eo, quod audiuerant Almus ducem de genere Athile regis descendisse. Et licet homines fuissent Salani ducis, ¹²⁶ tamen cum magno honore et timore seruibant Almo duci omnia, que sunt necessaria ad uictum, sicut decet domino suo, offerentes. Et talis timor et tremor irruerat super habitatores terre et adulabantur duci et suis primatibus, sicut ¹²⁷ serui ad suos proprios dominos, et laudabant eis fertilitatem terre illius et narrabant, quomodo mortuo Athila rege magnus Keanus preauus ducis Salani dux de Bulgaria egressus auxilio et consilio imperatoris Grecorum preoccupauerat terram illam, qualiter etiam ipsi Sclauī de terra Bulgarie conducti fuerunt ad confinium Ruthenorum et qualiter nunc Salanus dux eorum se et suos teneret et quante potestatis esset circa suos uicinos.

13

De Hung castro.

128

Tunc dux Almus et sui primates audientes talia leciore ¹²⁹ facti sunt solito et ad castrum Hung equitauerunt, ut caperent id. Et dum castra metati essent circa murum, tunc ¹³⁰ comes eiusdem castri nomine Loborcy, qui in lingua eorum duca uocabatur, fuga lapsus ad castrum Zemlum properabat, quem milites ducis persequentes iuxta quandam fluuium comprehendentes laqueo suspenderunt in eodem loco et a die illo fluuium illum uocauerunt sub nomine eiusdem Loborcy. Tunc dux Almus et sui castrum Hung subintrantes diis ¹³¹ immortalibus magnas uictimas fecerunt et conuiuia per IIII-or dies celebrauerunt. Quarto autem die inito consilio et accepto ¹³² iuramento omnium suorum dux Almus ipso uiuente filium suum Arpadum ducem ac preceptorem constituit et uocatus est Arpad dux Hungarie et ab Hungu omnes sui milites uocati sunt Hunguari secundum linguam alienigenarum et illa uocatio usque ad presens durat per totum mundum.

14

De Arpad duce.

133

Anno dominice incarnationis DCCC-o XC-o III-o Arpad dux ¹³⁴ missis exercitibus suis totam terram, que est inter Thisciam et Budrug usque ad Vgosam, sibi cum omnibus habitatoribus suis preoccupauit et castrum Borsoa obsedit et tercio die pugnando apprehendit, muros eius destruxit et milites Salani ducis, quos ibi inuenit, cathenis ligatos in castrum Hung duci precepit. Et dum ibi per plures dies habitassent, dux ¹³⁵

127. conducti] conductu C — 129. Tunc] Dunc (D littera initialis rubro colcre picta) C — id] eum C — 130. Zemlum] in loco vacuo posterius inscr. C — 134. DCCC-o XC-o] DCCCC-o C

et sui uidentes fertilitatem terre et habundantiam omnium bestiarum et copiam piscium de fluminibus Thiscie et Budrug terram ultra, quam dici potest, dux Arpad et sui dilexerunt. Tandem uero, dum hec omnia, que acta fuerant, dux¹³⁶ Salanus a suis fuga lapsis audiuisset, manum leuare ausus non fuit, sed missis legatis suis more Bulcarico, ut mos est eorum, minari cepit et Arpadium ducem Hungarie quasi deridendo salutauit et suos pro risu Hungaros appellauit et multis modis mirari cepit, qui essent et unde uenissent, qui talia facere ausi fuissent, et mandauit eis, ut mala facta sua emendarent et fluuium Budrug nullo modo transire auderent, ut ne ipse ueniens cum adiutorio Grecorum et Bulgarorum de malo facto eorum eis uicem reddens uix aliquem dimitteret, qui ad propria remeans salutis gaudia nuntiaret. Missi uero Salani ducis uenientes ad castrum Zemlin et trans-¹³⁷ ito fluuio Budrug secunda die ad ducem Arpadium peruen-
nerunt, tercio autem die ducem Arpadium uerbo domini sui salutauerunt et mandata eius duci Arpadio retulerunt. Dux¹³⁸ autem Arpad audita legatione Salani superbi ducis non superbe, sed humiliter ei respondit dicens: Licet preauus meus¹³⁹ potentissimus rex Athila habuerit terram, que iacet inter Danubium et Thysciam usque ad confinium Bulgarorum, quam ipse habet, attamen ego non propter aliquem timorem Grecorum uel Bulgarorum, quod eis resistere non ualeam, sed propter amicitiam Salani ducis uestri peto de mea iusticia unam partiunculam propter pecora mea, scilicet terram usque ad fluuium Souiou et insuper peto ab ipso duce uestro, ut mittat mihi gratia ipsius duas lagungulas plenas aqua Danubii et unam sarcinam de herbis sabulorum Olpar, ut possim probare, si sint dulciores herbe sabulorum Olpar herbis Scythicorum, id est Dentumoger, et aque Danubii si sint meliores aquis Thanaydis. Et data eis legatione diuersis eos muneribus ditauit et capta¹⁴⁰ beniuolentia eorum repatriare precepit. Tunc dux Arpad¹⁴¹ inito consilio eodem modo misit nuncios suos ad Salanum ducem et misit ei XII albos equos et XII camelos et XII pueros Cumanicos et ducisse XII puellas Ruthenicas prudentissimas et duodecim pelles ermelinas et XII zobolos et XII pallia deaurata. Et missi sunt in legatione illa de nobi-¹⁴² lioribus personis Oundu pater Ethe et alter Ketel pater Olup-
tulmae et tercium miserunt quendam strennuissimum militem nomine Tursol causa spectaculi, qui inspiceret qualitatem terre et citius reuersus nuntiaret domino suo duci Arpad.

139. Souiou] louiou C

15

De Camaro castro.

143

Missi uero Arpad ducis Oundu pater Ethe et Ketel pater 144
 Oluptulma et Turzol miles Cumanus, cuius genealogia defecit
 in semetipso, uenientes fluuium Budrug transnatauerunt in
 illo loco, ubi paruus fluuius manans a Saturholmu de-
 scendi. in Budrug. Et sic transeuntes fluuium Budrug, cum 145
 predictum paruum fluuium transirent quasi leti, tunc per
 inundationem aquarum Ketel equo offendente in aquam submersus
 est et sociis suis adiuuantibus uix a leto liberatus est. Tunc
 fluuius ille per socios Ketel uocatus est per risum Ketelpotaca.
 Et postea dux Arpad per gratiam suam totam terram cum 146
 habitatoribus suis eidem Ketel a Saturholmu usque ad fluuium
 Tulsua condonauit et non tantum hec, sed etiam
 maiora hiis condonauit, quia dux Arpad subiugata sibi tota
 terra Pannonie pro fidelissimo seruicio suo eidem Ketel dedit
 terram magnam iuxta Danubium, ubi fluuius Wag descendit,
 ubi postea Oluptulma filius Ketel castrum construxit, quod
 Camarum nuncupauit. Ad seruicium cuius castri tam de po- 147
 pulo secum ducto quam etiam a duce aquisito duas partes
 condonauit, ubi etiam longo post tempore ipse Ketel et filius
 suus Tulma more paganismo sepulti sunt, sed terram illam,
 que nunc Ketelpotaca uocatur, posteritas eius usque ad tem-
 pora Andree regis filii calui Ladizlay habuit. Attamen rex 148
 Andreas de posteris Ketel canbiuit illum locum duabus de
 causis, unum quia utilis regibus erat ad uenationes, secun-
 dum quia diligebat partes illas habitare uxor sua eo, quod
 propius ad natale solum esset, quia erat filia ducis Rutheno-
 rum et timebat aduentum imperatoris Theotonicorum, ut ne
 ulturus sanguinem Petri regis Hungariam intraret, ut in
 sequentibus dicetur.

16

De monte Turzol.

149

Tunc Ound et Ketel nec non Turzol transeuntes siluam 150
 iuxta fluuium Budrug equitando quasi brauium accipere uo-
 lentes super equos uelocissimos currentes super uerticem
 unius alcioris montis ascenderunt. Quos Turzol miles stren- 151
 nuissimus antecedens cacumen montis primus omnium ascen-
 dit et montem illum a die illo usque nunc montem Turzol
 nominauerunt. Tunc hii tres domini super uerticem eiusdem 152
 montis terram undique perspicientes, quantum humanus ocu-
 lus ualet, ultra, quam dici potest, dilexerunt et in eodem loco
 more paganismo occiso equo pinguissimo magnum aldamas

144., 146. a Saturholmu] asaturholmu C — 148. canbiuit] canbiu C — pro-
 pius] proprius C — ulturus] ulterius C

fecerunt. Turzol a sociis accepta licentia, sicut erat uir¹⁵³
 audax et fidus in armis, cum suis militibus ad ducem Arpa-
 dium reuersus est, ut ei utilitatem illius terre nuntiaret. Quod
 et sic factum est. Ound uero et Ketel equitantes celerrimo¹⁵⁴
 cursu egressi de monte Turzol tercio die ducem Salanum
 in castro Opar iuxta Thysiam inuenerunt, quem ex parte
 Arpad salutauerunt et ei secunda die post ingressum curie
 sue dona, que secum portauerant, presentauerunt ac man-
 data Arpad ducis ei retulerunt. Dux Salanus uisis muneribus¹⁵⁵
 et audita legatione tam suorum quam istorum letior factus
 est solito et missos Arpad ducis benigne suscepit et diuersis donis
 ditauit et insuper postulata Arpad concessit. Decimo autem die¹⁵⁶
 Ound et Ketel accepta licentia a Salano duce repatriare ceperunt,
 per quos dux Salanus duas lagungulas aqua Danubii plenas
 et unam sarcinam de herbis melioribus sabulorum Olpar
 quasi pro risu deridendo cum diuersis muneribus duci Arpad
 misit et insuper cum habitatoribus suis terram usque ad
 fluuium Souyoy concessit. Tunc Ound et Ketel ad ducem¹⁵⁷
 Arpad cicius uenientes cum legatis Salani ducis ac munera
 missa presentauerunt et terram cum omnibus habitatoribus
 suis duci Arpadio condonatam esse dixerunt, unde maxima
 leticia orta est in curia Arpad ducis et per III dies magnum
 conuiuium celebrauerunt. Et tunc roborata pace legatos Salani¹⁵⁸
 ducis diuersis muneribus ditatos repatriare dimisit paciferos.

17

De Zerensze.

159

Arpad uero dux et sui nobiles egressi de castro Hung cum¹⁶⁰
 magno gaudio ultra montem Turzol castra metati sunt in
 campo iuxta fluuium Tucota usque ad montem Zerenche et
 insipientes super montana illa qualitatem illius loci et no-
 minauerunt locum illum amabilem, quod interpretatur in lin-
 gua eorum zerelmes, eo, quod multum dilexerunt illum lo-
 cum, et a die illo usque nunc a zêrlmu locus ille uocatur
 Zerenche. Vbi etiam dux Arpad et omnes sui primates cum¹⁶¹
 omni familia sua labore postposito factis tuguriis requiei
 locum sibi elegerunt et non paucos ibi dies permanserunt,
 donec omnia loca sibi uicina subiugauerunt, scilicet usque ad
 fluuium Souyou et usque ad castrum salis. Et ibidem iuxta¹⁶²
 Tocotam et infra siluas dux Arpad dedit terras multas diuer-
 sorum locorum cum suis habitatoribus Edunec et Edumer nec.
 Quas etiam terras posteritas eorum diuina gratia adiuuante
 usque nunc habere meruerunt. Predictus uero Turzol per¹⁶³
 gratiam Arpad ducis ad radicem eiusdem montis, ubi Budrug
 descendit in Tysciam, aquisiuit magnam terram et in eodem
 loco castrum construxit terreum, quod nunc in presenti Hy-
 musuduor nuncupatur.

18

De Borsod.

164

Et dum ita radicati essent, tunc communi consilio et am-¹⁶⁵
 monicione omnium incolarum missus est Borsu filius Bunger
 cum ualida manu uersus terram Polonorum, qui confinia regni
 conspiceret et obstaculis confirmaret usque ad montem Tur-
 tur et in loco conuenienti castrum construeret causa custodie
 regni. Borsu uero accepta licentia egressus felici fortuna col-¹⁶⁶
 lecta multitudine rusticorum iuxta fluuium Buldua castrum
 construxit, quod uocatum est a populo illo Borsod eo, quod
 paruum fuerit. Bors uero acceptis filiis incolarum in obsides¹⁶⁷
 et factis metis per montes Turtur reuersus est ad ducem Ar-
 pad et de reuersione Borsu factum est gaudium magnum in
 curia ducis. Dux uero pro beneficio suo Borsum in eodem ca-¹⁶⁸
 stro comitem constituit et totam curam illius partis sibi con-
 donauit.

19

De duce Bycoriensy.

169

Dux uero Arpad transactis quibusdam diebus accepto con-¹⁷⁰
 silio nobilium suorum legatos misit in castrum Byhor ad du-
 cem Menumorout petens ab eo, quod de iusticia atthau sui
 Atthyle regis sibi concederet terram a fluuiio Zomus usque
 ad confinium Nyr et usque ad portam Mezesynam, et misit ei
 donaria sua, sicut primo miserat Salano duci Tytulensy. Et¹⁷¹
 in legatione illa missi sunt duo strennuissimi milites: Vsubuu
 pater Zoloucu et Velec, a cuius progenie Turda episcopus de-
 scendit. Erant enim isti genere nobilissimi sicut et alii de¹⁷²
 terra Scythica egressi, qui post Almun ducem uenerant cum
 magna multitudine populorum.

20

Qualiter contra Byhor missum est.

173

Missi uero Arpad ducis Vsubuu et Veluc fluuium Thyscie¹⁷⁴
 in portu Lucy transnauigauerunt et hinc egressi in castrum
 Byhor uenientes ducem Menumorout salutauerunt et donaria,
 que dux eorum miserat, ei presentauerunt. Tandem uero man-¹⁷⁵
 data Arpad ducis ei referentes terram, quam prenominauimus,
 postulauerunt. Dux autem Menumorout eos benigne recepit
 et diuersis donis ditatos tercia die repatriare precepit. Qui-¹⁷⁶
 bus tamen ita respondit dicens: Dicite Arpadio duci Hungarie
 domino uestro, debitores sumus ei ut amicus amico in omni-
 bus, que ei necessaria sunt, quia hospes homo est et in multis
 indiget. Terram autem, quam petiuit a nostra gratia, nulla-¹⁷⁷
 tenus concedimus nobis uiuentibus. Hoc etiam indigne tulimus,
 quod Salanus dux ei concessit maximam terram aut propter
 amorem, ut dicitur, aut propter timorem, quod negatur. Nos¹⁷⁸
 autem nec propter amorem nec propter timorem ei concedimus

terram, etiam quantum pugillus caperet, licet dixerit ius suum
 esse. Et uerba sua non conturbant animum nostrum eo, quod ¹⁷⁹
 mandauerit nobis se descendisse de genere Atthile regis, qui
 flagellum dei dicebatur, qui etiam uiolenta manu rapuerat
 terram hanc ab atthauo meo, sed tamen modo per gratiam do-
 mini mei imperatoris Constantinopolitani nemo potest auferre
 de manibus meis. Et hoc dicto dedit eis licentiam recedendi. ¹⁸⁰
 Tunc Vsubuu et Veluc legati ducis Arpad cursu celeriori ad
 dominum suum properauerunt et uenientes mandata Menumo-
 rout domino suo duci Arpad retulerunt. Arpad uero dux et ¹⁸¹
 sui nobiles hoc audientes iracundia ducti sunt et statim contra
 eum exercitum mittere ordinauerunt. Tunc constituerunt, quod ¹⁸²
 Tosu pater Lelu et Zobolsu filius Eleud, a quo genus Saac
 descendit, nec non Tuhtum pater Horca auus Geula et Zumbor,
 a quibus genus Moglout descendit, irent. Qui cum a duce Ar- ¹⁸³
 padio essent licentiati, cum exercitu non modico egressi sunt
 et Thysciam transnatauerunt in portu Ladeo nemine aduer-
 sario contradicente. Secundo autem die ceperunt equitare ¹⁸⁴
 iuxta Thysciam uersus fluuium Zomus et castra metati sunt
 in illo loco, ubi nunc est Zobolsu, et in eodem loco fere omnes
 habitatores terre se sua sponte eis subiugauerunt et pedibus
 eorum prouoluti filios suos in obsides dederunt, ut ne aliquid
 mali paterentur. Nam timebant eos fere omnes gentes et ¹⁸⁵
 quidam a facie eorum fugientes uix euaserunt, qui uenientes ad
 Menumorout facta eorum nuntiauerunt. Hoc audito talis et ¹⁸⁶
 tantus timor irruit super Menumorout, quod manum leuare
 ausus non fuit, quia omnes habitatores timebant eos ultra,
 quam dici potest, eo, quod audiuerant Almus ducem patrem
 Arpadii a genere Atthile regis descendisse, unde nullus cre-
 debat se posse uiuere nisi per gratiam Arpad filii Almi
 ducis et suorum nobilium, unde plurimi se sua sponte subiug-
 abant eis. Bene impleuit deus in Almo duce et filio suo ¹⁸⁷
 Arpad prophetiam, quam cecinit Moyses propheta de filiis
 Israel dicens: Et locus, quem calcauerit pes uester, uester
 erit. Quia a die illo loca, que calcauerunt Almus dux et ¹⁸⁸
 filius suus Arpad cum suis nobilibus, usque ad praesens
 posteritates eorum habuerunt et habent.

21

De Zobolsu.

189

Tunc Zobolsu uir sapientissimus considerans quendam ¹⁹⁰
 locum iuxta Thysciam et, cum uidisset qualitatem loci, intel-
 lexit esse munitissimum ad castrum faciendum. Communi
 ergo consilio sociorum suorum congregatione facta ciuium

178. caperet] capere C — 186. timor] om. C — genere] ge- | o nere C —
 187. de] a C

fecit fossatam magnam et castrum fortissimum edificauit de terra, quod nunc castrum Zobolsu nuncupatur. Tunc Zo-¹⁹¹ bolsu et socii sui de incolis terre ad castrum illud multos ordinauerunt seruiantes, qui nunc ciuiles uocantur, et dimissis ibi militibus sub quodam nobilissimo milite nomine Eculsu se longius ire preparauerunt. Tunc Zobolsu et socii¹⁹² sui totum exercitum in duas partes diuiserunt, ut una pars iret iuxta fluuium Zomus et altera pars per partes Nir. Zobolsu et Thosu pater Lelu cum medietate exercitus egressi¹⁹³ sunt per crepidinem Thyscie subiugando sibi gentes et uenerunt uersus fluuium Zomus ad illum locum, qui nunc dicitur Saruuar. Et in eodem loco infra paludes Thosu pater¹⁹⁴ Lelu congregata multitudine populi fossatam magnam fecit et castrum munitissimum de terra construxit, quod primo castrum Thosu nominatum fuit, nunc uero Saruuar uocatur, et acceptis filiis incolarum in obsides castrum militibus plenum dimiserunt. Tunc Thosu per petitionem populi do-¹⁹ mino suo duci Arpad subiugati fecit stare forum inter Nir et Thysciam, cui etiam foro nomen suum imposuit, quod usque nunc forum Thosu nuncupatur. Post uero Zobolsu et¹⁹⁶ Thosu hinc egressi usque ad castrum Zotmar peruenerunt et castrum per tres dies pugnando obsidentes uictoriam adepti sunt. Et quarto die castrum intrantes milites ducis Menumo-¹⁹⁷ rout, quos ibi apprehendere potuerunt, catenis ferreis obligatos in teterrima carceris inferiora miserunt et filios incolarum in obsides acceperunt et castrum militibus plenum dimiserunt, ipsi uero ad portas Mezesinas ire ceperunt.

22

De Nyr.

198

Tuhutum uero et filius suus Horca per partes Nyr equi-¹⁹⁹ tantes magnum sibi populum subiugauerunt a siluis Nyr usque ad Vmusouer. Et sic ascendentes usque ad Zyloc²⁰⁰ peruenerunt contra eos nemine manum leuante, quia dux Menumorout et sui non sunt ausi pugnare contra eos, sed fluuium Cris custodire ceperunt. Tunc Tuhutum et filius²⁰¹ suus Horca de Ziloc egressi uenerunt in partes Mezesinas ad Zobolsum et Thosum et, cum se ad inuicem uidissent, gaudio gauisi sunt magno et facto conuiuio unusquisque laudabat se ipsum de sua uictoria. Mane autem facto Zo-²⁰² bolsu Thosu et Tuhutum inito consilio constituerunt, ut meta regni ducis Arpad esset in porta Mezesina. Tunc in-²⁰³ cole terre iussu eorum portas lapideas edificauerunt et clausuram magnam de arboribus per confinium regni fecerunt. Tunc hii tres prenominati uiri omnia facta sua duci Arpad

195. petitionem] petitionēne C

et suis primatibus per fideles nuntios mandauerunt. Quod cum renuntiatum fuisset duci Arpad et suis yobagyonibus, gauisi sunt gaudio magno ualde et more paganismo fecerunt aldumas et gaudium adnuntiantibus diuersa dona presentauerunt. Dux uero Arpad et sui primates ob hanc causam leticie per totam unam ebdomadam sollempniter comedebant et fere singulis diebus inebriabantur propter euentum tante leticie. Et hoc audito dux Arpad et sui egressi sunt a Zeremsu et castra metati sunt iuxta fluuium Souiou a Thyscia usque ad fluuium Honrat.

23

De uictoria Thosu Zobolsu et Tuhutum.

207

Thosu et Zobolsu nec non Tuhutum cum uidissent, quod deus dedit eis uictoriam magnam et subiugauerunt domino suo fere plures nationes illius terre, tunc exaltati sunt nimis super habitatores illius terre et, dum ibi nullus inuentus esset eis, plures dies ibi manserunt, donec confinia regni firmauerunt obstaculis firmissimis.

24

De terra ultrasiluana.

209

Et dum ibi diutius morarentur, tunc Tuhutum pater Horca, sicut erat uir astutus, dum cepisset audire ab incolis bonitatem terre ultrasiluanæ, ubi Gelou quidam Blacus dominum tenebat, cepit ad hoc hanelare, quod, si posse esset, per gratiam ducis Arpad domini sui terram ultrasiluanam sibi et suis posteris acquireret. Quod et sic factum fuit postea, nam terram ultrasiluanam posteritas Tuhutum usque ad tempus sancti regis Stephani habuerunt et diucius habuissent, si minor Gyla cum duobus filiis suis Biuia et Bucna Christiani esse uoluissent et semper contrarie sancto regi non fecissent, ut in sequentibus dicitur.

25

De prudentia Tuhuti.

212

Predictus uero Tuhutum uir prudentissimus misit quendam uirum astutum patrem Opaforcos Ogmand, ut furtiue ambulans preuideret sibi qualitatem et fertilitatem terre ultrasiluanæ et quales essent habitatores eius. Quod si posse esset, bellum cum eis committeret, nam uolebat Tuhutum per se nomen sibi et terram aquirere. Vt dicunt nostri ioculatores: Omnes loca sibi aquirebant et nomen bonum accipiebant. Quid plura? Dum pater Ogmand speculator Tuhutum per circuitum more uulpino bonitatem et fertilitatem terre et habitatores eius inspexisset, quantum humanus uisus ualet, ultra, quam dici potest, dilexit et celerrimo cursu ad dominum suum

205. euentum] euentum (totum verbum postèrius corr.) C — 206. ad] sad C

reuersus est. Qui cum uenisset, domino suo de bonitate ²¹⁶ illius terre multa dixit: Quod terra illa irrigaretur optimis fluiis, quorum nomina et utilitates seriatim dixit, et quod in arenis eorum aurum colligerent et aurum terre illius optimum esset et ut ibi foderetur sal et salgenia et habitatores terre illius uiliores homines essent tocius mundi, quia essent Blasii et Sclau, quia alia arma non haberent nisi arcum et sagittas et dux eorum Geleou minus esset tenax et non haberet circa se bonos milites et auderent stare contra audaciam Hungarorum, quia a Cumanis et Picenatis multas iniurias paterentur.

26

*Quomodo contra Gelu itum est.*²¹⁷

Tunc Tuhutum audita bonitate terre illius misit legatos ²¹⁸ suos ad ducem Arpad, ut sibi licentiam daret ultra siluas eundi contra Gelou ducem pugnare. Dux uero Arpad inito ²¹⁹ consilio uoluntatem Tuhutum laudauit et ei licentiam ultra siluas eundi contra Gelou pugnare concessit. Hoc dum Tuhutum ²²⁰ audiuisset a legato, preparauit se cum suis militibus et dimissis ibi sociis suis egressus est ultra siluas uersus orientem contra Gelou ducem Blacorum. Gelou uero dux ²²¹ ultrasiluanus audiens aduentum eius congregauit exercitum suum et cepit uelocissimo cursu equitare obuam ei, ut eum per portas Mezesinas prohiberet, sed Tuhutum uno die siluam pertransiens ad fluuium Almas peruenit. Tunc uterque ²²² exercitus ad inuicem peruenerunt medio fluuio interiacente. Dux uero Gelou uolebat, quod ibi eos prohiberet cum sagittariis suis.

27

*De morte Gelu.*²²³

Mane autem facto Tuhutum ante auroram diuisit exercitum suum in duas partes et partem alteram misit parum ²²⁴ superius, ut transito fluuio militibus Gelou nescientibus pugnam ingrederentur. Quod sic factum est. Et quia leuem habuerunt ²²⁵ transitum utraque acies, pariter ad pugnam peruenerunt et pugnatum est inter eos acriter, sed uicti sunt milites ducis Gelou et ex eis multi interfecti, plures uero capti. Cum ²²⁶ Gelou dux eorum hoc uidisset, tunc pro defensione uite cum paucis fugam cepit. Qui cum fugeret properans ad castrum suum iuxta fluuium Zomus positum, milites Tuhutum audaci cursu persequentes ducem Gelou iuxta fluuium Copus interfecerunt. Tunc habitatores terre uidentes mortem domini sui ²²⁷ sua propria uoluntate dextram dantes dominum sibi elegerunt Tuhutum patrem Horca et in loco illo, qui dicitur Escu-

221. ultrasiluanus] ultrasiluanis G

leu, fidem cum iuramento firmauerunt et a die illo locus ille nuncupatus est Esculeu eo, quod ibi iurauerunt. Tuhutum²²⁸ uero a die illo terram illam obtinuit pacifice et feliciter, sed posteritas eius usque ad tempora sancti regis Stephani obtinuit. Tuhutum uero genuit Horcam, Horca genuit Geulam et Zubor, Geula genuit duas filias, quarum una uocabatur Caroldu et altera Saroltu et Sarolt fuit mater sancti regis Stephani. Zumbor uero genuit minorem Geulam patrem Biie et Bucne,²²⁹ tempore cuius sanctus rex Stephanus subiugauit sibi terram ultrasiluanam et ipsum Geulam uinctum in Hungariam duxit et per omnes dies uite sue carceratum tenuit eo, quod in fide esset uanus et noluit esse Christianus et multa contraria faciebat sancto regi Stephano, quamuis fuisset ex cognatione matris sue.

28

De duce Menumorout.

230

Tosu uero et Zobolsu adepta uictoria reuersi sunt ad²³¹ ducem Arpad subiugando totum populum a fluuio Zomus usque ad Crisium et nullus contra eos ausus fuit manus leuare. Et ipse Menumorout dux eorum magis preparabat uias²³² suas in Greciam eundi, quam contra eos ueniendi. Et deinde egressi descenderunt iuxta quendam fluuium nomine Humosouer et uenerunt usque ad lutum Zerep. Et deinde egressi²³³ uenerunt usque ad Zeguholmu et ibi uolebant transire Crisium, ut contra Menumorout pugnarent, sed uenientes milites Menumorout eis transitum prohibuerunt. Deinde egressi²³⁴ per diem unum equitantes castra metati sunt iuxta paruos montes et hinc iuxta fluuium Turu equitantes usque ad Thysciam peruenerunt et in portu Drugma fluuium Thyscie transnauigantes, ubi etiam per gratiam Arpad ducis cuidam Cumano militi nomine Huhot magnam terram aquisiuerunt, quam posteritas eius usque nunc habuerunt.

29

De reditu eorum.

235

Dum nauigassent fluuium Thyscie, nuntios suos ad ducem²³⁶ Arpadium premiserunt, qui gaudia salutis nuntiarent. Qui cum ad ducem Arpad uenissent et gaudia eius annuntiassent, quod²³⁷ Zobolsu et Tosu cum exercitu suo sani et incolumes reuersi essent et portum Drugma cum omnibus exercitibus suis transnauigassent, hoc cum audiisset dux Arpad, quod Thosu et Zobolsu cum omnibus exercitibus suis sani et incolumes reuersi essent et fluuium Thyscie transnauigassent, fecit magnum conuiuium et gaudium annuntiantibus diuersa dedit donaria. Tunc Thosu et Zobolsu cum curiam ducis intrare uel²³⁸

229. Biie] bue C — 237. Tosu] tuso C

lent, dux omnes suos milites obuam eis premisit et sic eos cum magno gaudio recepit et, sicut mos est bonorum dominorum suos diligere fideles, fere cottidie eos faciebat ad mensam suam comedere et multa eis dona presentabat. Similiter etiam ipsi duci Arpad diuersa dona ac filios incolarum in obsides eis positos presentauerunt.

30

De duce Salano.

240

Dux uero Arpad transactis quibusdam diebus inito consilio et sui nobiles miserunt nuntios suos ad ducem Salanum, qui nuntiarent ei uictoriam Thosu et Zobolsu nec non et Tuhutum quasi pro gaudio et peterent ab eo terram usque ad fluuium Zogea. Quod sic factum est. Missi sunt enim Etu et Voyta, qui, cum inuenissent ducem Salanum in sabulo Olpar, mandata gaudia nuntiauerunt et terram ab eo usque ad fluuium Zogea postulauerunt. Salanus dux hoc audito in maximum irruit timorem et terram ab ipso postulatam timore percussus usque ad fluuium Zogea duci Arpad concessit et legatis diuersa dona presentauit. Septimo autem die Etu et Voyta accepta licentia ad dominum suum sunt reuersi, quos dux Arpad honorifice recepit et audita legatione eorum factum est gaudium magnum in curia ducis et cepit dux donare suis fidelibus loca et possessiones magnas.

31

De egressu Zeremsu.

245

Postea dux et sui principes egressi sunt de Zeremsu et transnauigauerunt fluuium Souyou in illo loco, ubi fons Honrad descendit, et castra metati sunt iuxta fluuium Heuyou usque ad Thysciam et usque ad Emeud et permanserunt ibi per unum mensem. Ibi etiam dux dedit Bungere patri Borsu terram magnam a fluuio Topulucea usque ad fluuium Souyou, que nunc uocatur Miscoucy, et dedit ei castrum, quod dicitur Geuru, et illud castrum filius suus Borsu cum suo castro, quod dicitur Borsod, unum fecit comitatum.

32

De castro Vrsuur et fluuio Egur.

248

Postea dux Arpad et sui nobiles hinc egressi uenientes usque ad fluuium Naragy et castra metati sunt iuxta riuulos aquarum a loco illo, qui nunc dicitur Casu, ubi etiam dedit terram magnam Ousadunec patri Vrsuur et ibi postea Vrsuur filius eius ad caput eiusdem fluminis castrum construxit, quod nunc castrum Vrsuur nuncupatur. Hinc uero dux Arpad et sui egressi uenerunt usque ad fluuium Egur et ibi paratis tuguriis plures dies permanserunt et montem illum, super

241. Zobolsu] bulsuu C

quem duci foliata fecerunt, nominauerunt Zenuholmu et castra eorum fuerunt a fluuio Ystoros usque ad castrum Puroz-lou. Deinde egressi uenerunt usque ad fluuium Zogea et castra metati sunt per crepitudinem eiusdem fluminis a Thyscia usque ad siluam Matra et subiugauerunt sibi omnes habitatores terre a Grisio usque ad fluuium Zogea et usque ad siluam Zepus. Tunc dux Arpad in silua Matra dedit terram magnam Edunec et Edumenec, ubi postea Pota nepos eorum castrum construxit, ex quorum etiam progenie longo post tempore rex Samuel descendit, qui pro sua pietate Oba uocabatur.

33

De castro Nougrad et Nitra.

253.

In eisdem temporibus dux Arpad, dum se per milites suos uidisset ita sublimatum et tutum esse, tunc habito inter se consilio misit multos milites in expeditionem, qui subiugarent sibi populum de castro Gumur et Nougrad, et, si fortuna eis faueret, tunc ascenderent uersus fines Boemorum usque ad castrum Nitra. Quibus etiam militibus in expeditionem euntibus principes et ductores constituit duos filios auunculi sui Hulec Zuardum et Cadusam nec non Hubam unum de principalibus personis. Tunc hii tres domini accepta licentia a duce Arpad egressi sunt a loco illo, qui dicitur Paztuh, equitantes iuxta fluuium Hongun et eundem fluuium transierunt iuxta fluuium Souyou. Et inde egressi sunt per partes castri Gumur et uenerunt usque ad montem Bulhadu et inde ad partes Nougrad uenientes usque ad fluuium Caliga peruenerunt. Hinc uero egredientes per crepitudinem Danubii iuerunt et fluuium Wereuecca transeuntes castra metati sunt iuxta fluuium Ypul. Et quia diuina gratia in eis erat, timuit eos omnis homo et maxime ideo timebant eos, quia audierant ducem Arpadium filium Almi ducis ex progenie Athile regis descendisse. Tunc omnes Sclauii habitatores terre, qui primo erant Salani ducis, propter timorem eorum se sua libera sponte subiugauerunt eis nullo manum subleuante. Et ita cum magno timore et tremore seruiebant eis, ac si olim domini eorum fuissent. Tunc Zuardu et Cadusa nec non Huba, a quo prudens Zemera descendit, cum uidissent populum multum sine bello ipsis subiugatum, fecerunt magnum conuiuium et melioribus habitatoribus terre, qui filios suos in obsides dederant, diuersa dona presentauerunt et blandis uerbis sub dominium ducis Arpad sine bello subiugauerunt et ipsos secum in expeditionem duxerunt, filios uero eorum in obsides accipientes ad ducem Arpad cum diuersis muneribus remiserunt, unde dux et sui nobiles leciores facti sunt solito, nuntiis gaudia ferentibus multa dederunt dona.

256. Hongun] corr. fortasse ex hongon C

34

De fluuio Gron et castro Borsu.

262

Interea Zuard et Cadusa filii Hulec nec non Huba et om-
 nis exercitus eorum fluuium Ypul iuxta Danubium transierunt
 et alio die transito fluuio Gron castra metati sunt in campo
 iuxta quoddam castellum terreum, quod nuncupatur Varod.
 Et capto illo castro manserunt ibi tres dies expectantes ad-
 uentum Borsu filii Bumger, quem dux Arpad cum magno
 exercitu miserat in auxilium eorum. Quarto die cum Borsu ad
 eos uenisset cum ualida manu, timuerunt eos omnes incole
 terre et nullus ausus fuit leuare manus contra eos. Tunc hii
 IIII-or domini inito inter se consilio per petitionem incolarum
 sibi fidelium constituerunt, ut tertia pars de exercitu cum in-
 colis terre irent in siluam Zouolon, qui facerent in confinio
 regni municiones fortes tam de lapidibus quam etiam de
 lignis, ut ne aliquando Boemy uel Polony possent intrare
 causa furti et rapine in regnum eorum. Tunc communi con-
 silio hac de causa missus est Borsu filius Buger cum suis mi-
 litibus et, cum equitarent iuxta fluuium Gron, ceruus fuga
 lapsus ante eos cacumina montium ascendit, quem Borsu ce-
 lerrimo cursu persecutus ictibus sagittarum in uertice mon-
 tium interfecit. Et tunc Borsu, cum montes illos in circum
 aspexisset, in memoriam duxit, ut ibi castrum construeret,
 et statim congregata multitudine ciuium in uertice unius al-
 tioris montis castrum fortissimum construxit, cui nomen suum
 imposuit proprium, ut castrum Borsu nuncupatur. Et inde cum
 exercitibus suis usque ad siluam Zouolon perrexit et maximam
 municionem de lapidibus facere precepit, quod nunc castrum
 Borssod Zouolon uocatur.

35

De Nitria ciuitate.

269

Zuardu et Cadusa nec non Huba post discessum Borsu
 cum omnibus exercitibus suis egressi de castro, quod dicitur
 Warod, ultra siluam Tursoc castra metati sunt iuxta fluuium
 Sytua. Altera autem die miserunt quosdam speculatores uiros,
 quos sciebant esse audaces, qui transirent fluuium Nitra et
 uiderent, si sine bello possent transmeare usque ad ciuitatem
 Nytra. Qui cum uelocissimo cursu uenissent usque ad riuulum
 Turmas, ubi descendit in riuulum Nytre, uiderunt habitatores
 illius provincie Sclauos et Boemos eis obsistere cum adiuto-
 rio ducis Boemorum, quia mortuo Athila rege terram, que
 iacet inter Wag et Gron a Danubio usque ad fluuium Moroua,
 dux Boemorum sibi preoccupauerat et in unum ducatum fece-
 rat et tunc tempore per gratiam ducis Boemorum dux Nitri-
 ensis factus erat Zubur.

268. Borssod] Borssed C — Zouolon uocatur] corr. ex Zouolon uocatur C

36

De speculatoribus missis a ducibus.

273

Cum autem speculatores illi, qui fuerant missi a Zuard²⁷⁴ et Cadusa, uidissent Sclauos et Boemos eis obsistere non ualentes, miserunt sagittas tribus uicibus super eos et quosdam ex ipsis ictibus sagittarum interfecerunt. Hoc cum uidissent²⁷⁵ Sclaui et Boemi, quos ad custodiam constituerat Zubur, quod isti, qui dicuntur Hetumoger, talibus uterentur armis, timuerunt ualde, quia talis armatura nunquam uisa fuit eis, statim nuntiauerunt Zuburio domino eorum ceterisque principibus eiusdem prouintie.

37

De pugna ducum Arpadii.

276

Tunc Zubur hoc audito cum adiutorio Boemorum armata²⁷⁷ multitudine obuam eis uenit pugnaturus. Et dum uterque exercitus ad fluuium Nitra peruenissent, Zuardu Cadusa et Huba uolebant transire fluuium, sed Zubur dux Nitriensis et sui milites contra eos diutissime certantes nullo modo eis transitum concedere uolebant. Et cum diu inter se certassent,²⁷⁸ Hungarii ex Boemis et Sclauis ictibus sagittarum multos interficiebant, sed per tres dies nullo modo Hungarii propter inundationem aquarum transitum habuissent, tandem IIII. die Boemi et omnes Nytrienses Sclaui uidentes audatiam Hungarorum et percussiones sagittarum non sufferentes fuga lapsi sunt et uelocissimo cursu pro defensione uite in ciuitatem Nitriam inclusi sunt cum magno timore, quos Zuardu Cadusa et Huba nec non ceteri milites persequentes eos usque ad ciuitatem et ex eis quosdam interfecerunt et quosdam uulnerauerunt et alios ceperunt. Zubur uero dux eorum, dum fugi-²⁷⁹ endo contra eos pugnare uellet, per lanceam Caduse cecidit et captus in custodiam traditus est, ceteri uero in ciuitatem inclusi quasi muti remanserunt. Alio namque die Zuard Ca-²⁸⁰ dusa et Huba armata multitudine exercituum ceperunt fortiter expugnare ciuitatem Nitriam multis modis. Et dedit eis deus uictoriam magnam et pugnantes intrauerunt eam et fusus est per eos ibi sanguis multorum aduersariorum. Tunc ira-²⁸¹ cundia ducti Zuburium ducem illius prouincie, quem nudius tercius ceperant, supra montem excelsum ducentes laqueo suspenderunt, unde mons ille a die illo usque nunc mons Zubur nuncupatur. Et propter hoc factum timuerunt eos omnes ho-²⁸² mines illius patrie et omnes nobiles filios suos eis in obsides dederunt et omnes nationes illius terre se subiugauerunt sibi usque ad fluuium Wag. Et quia gratia dei antecede-²⁸³ bat eos, non solummodo ipsos subiugauerunt, uerum etiam omnia castra eorum ceperunt, quorum nomina hec sunt usque modo:

Stumtey, Colgoucy, Trusun, Blundus et Bana, et ordinatis custodibus castrorum iuerunt usque ad fluuium Moroa et firmatis obstaculis constituerunt terminos regni Hungarorum usque ad Boronam et usque ad Saruuar et adepta uictoria reuersi sunt ad ducem Arpad et omnes infideles illius terre ferreis catenis ligatos secum duxerunt. Cumque Zuard²⁸⁴ Cadusa nec non Huba ad ducem Arpad cum omnibus captiuis suis uenissent sani et incolumes, factum est gaudium magnum in curia ducis. Dux Arpad consilio et petitione suorum²⁸⁵ nobilium donauit accepto iuramento infidelium terras in diuersis locis predictis infidelibus de partibus Nytrie ductis, ut ne aliquando infideliores facti repatriando nocerent sibi fidelibus in confinio Nitrie habitantibus. Et in eodem gaudio²⁸⁶ dux Arpad Hubam fecit comitem Nitriensem et aliorum castrorum et dedit ei terram propriam iuxta fluuium Sytuua usque ad siluam Tursoc.

38

De exercitu Grecorum et Bulgarorum.

287

Interea dux Salanus, dum intellexisset potentiam et facta²⁸⁸ Hungarorum, timuit, ut ne aliquando iracundia ducti eum expellerent de regno suo. Tunc inito consilio suorum misit²⁸⁹ legatos suos ad imperatorem Grecorum et ducem Bulgarorum, ut sibi auxilium darent causa pugne contra Arpad ducem Hungarorum. Imperator Grecorum et dux Bulgarorum ma-²⁹⁰gnum exercitum Salano duci miserunt. Qui cum ad ducem Salanum peruenissent, in illo loco, qui dicitur Tetel, factum est gaudium magnum in curia ducis. Secundo autem die dux²⁹¹ Salanus et sui nobiles inito consilio miserunt legatos ad ducem Arpad dicendo, ut terram eorum dimitteret et ad natale solum repatriare inciperet. Qui cum ad ducem Arpad²⁹² peruenissent ac mandata Salani ducis ei dixissent, dux Arpad et sui nobiles egre ferentes sic per eosdem legatos duci Salano remandauerunt: Terram, qui inter Danubium et Thy-²⁹³sciam iacet, et aquam Danubii, que a Ratispona in Greciam descendit, pecunia nostra comparauimus tunc tempore, quando noui fuimus et pro precio ei misimus XII albos equos et cetera, ut supra. Ipse etiam laudans bonitatem terre sue misit²⁹⁴ unam sarcinam de herbis sabulorum Olpar et duas lagungulas de aquis Danubii, unde precipimus domino uestro duci Salano, ut dimissa nostra terra celerrimo cursu terram Bulgarorum eat, unde preauus suus descenderat mortuo Athila rege atthauo nostro. Si autem hoc non fecerit, sciat nos in²⁹⁵ proximo tempore contra eum dimicatuuros. Legati uero hoc audientes accepta licentia tristi uultu ad ducem Salanum

286. siluam] sil C

properauerunt. Dux autem Arpad et sui nobiles egressi de fluuio Zogea cum omni exercitu castra metati sunt iuxta montem Teteuetlen usque ad Thysciam, deinde uenientes per crepidinem Thyscie usque ad sabulum Olpar peruenerunt.

39 *De egressu Salani ducis contra Arpadium ducem.* 297

Dux autem Salanus cum adiutorio Grecorum et Bulgarorum egressus de Tetel furcata mente per ammonicionem suorum contra ducem Arpad equitare cepit. Et dum uterque exercitus ad inuicem prope pernoctassent, neuter eorum dormire per totam noctem ausus fuit, sed equos sellatos in manibus tenendo pernoctauerunt. Mane autem facto ante auroram utraque pars se ad bellum preparauit. Dux uero Arpad, cuius adiutor erat deus omnium, armis indutus ordinata acie fuis lacrimis deum orans suos confortans milites dicens: O Scithici, qui per superbiam Bulgarorum a castro Hungu uocati estis Hungarii, nolite obliuisci propter timorem Greco- rum gladios uestros et amittatis uestrum bonum nomen. Unde strenue et fortiter pugnemus contra Grecos et Bulgaros, qui assimilantur nostris feminis, et sic timeamus multitudinem Greco- rum, sicut multitudinem feminarum. Hoc audito milites sui multum sunt confortati statimque Lelu filius Tosu tuba cecinit et Bulsuu filius Bogat eleuato uexillo in prima acie contra Grecos pugnaturi uenire ceperunt. Et com- mixta est utraque acies hostium ad bellum et ceperunt pugnare acriter inter se et, dum totus exercitus ducis Arpad accessisset pugnaturus contra Grecos, plurimi interficiebantur de Grecis et Bulgariis. Predictus uero dux Salanus, cum uidisset suos deficere in bello, fuga lapsus est et pro salute uite Albam Bulgarie properauit. Greci uero et Bulgari timore Hungarorum percussi uiam, quam uenerant, obliuioni tradiderunt, fuga lapsi pro salute uite Thysciam pro paru fluuio reputantes transnatare uolebant, sed quia talis timor et terror irruerat super eos, ut propter timorem Hungarorum fere omnes in fluuio Thyscie mortui sunt ita, quod aliqui uix remanserunt, qui imperatori eorum mala salutis nuntiarent. Vnde locus ille, ubi Greci mortui fuerunt, a die illo usque nunc portus Greco- rum nuncupatur.

40 *De uictoria Arpad ducis.* 306

Dux uero Arpad et sui milites adepta uictoria hinc egressi uenerunt usque ad stagnum, quod dicitur Curtuelto, et manserunt ibi iuxta siluam Gemelsen XXXIII-or diebus

297. Arpadium] arpium C — 300. Scithici] sithici C — 301. Bogat] bogar C — 303. uidisset] ci uidisset C

et in illo loco dux et sui nobiles ordinauerunt omnes consuetudinarias leges regni et omnia iura eius, qualiter serui-
rent duci et primatibus suis uel qualiter iudicium facerent
pro quolibet crimine commisso. Ibi etiam dux condonauit 308
suis nobilibus secum uenientibus diuersa loca cum omnibus
habitoribus suis et locum illum, ubi hec omnia fuerunt ordi-
nata, Hungarii secundum suum idioma nominauerunt Scerii
eo, quod ibi ordinatum fuit totum negotium regni. Et dux lo- 309
cum illum dedit Oundunec patri Ete a Thyscia usque ad sta-
gnum Botua et a Curtueltou usque ad sabulum Olpar. Postea 310
uero transactis quibusdam temporibus Ethe filius Oundu
congregata multitudine Sclauorum fecit inter castrum Olpar
et portum Beuldu edificari castrum fortissimum de terra, quod
nominauerunt Sclau i secundum ydioma suum Surungrad, id
est nigrum castrum.

41

De egressu Arpad.

311

Postea uero dux Arpad et sui nobiles hinc egressi uene- 312
runt usque ad Titulum subiugando sibi populum. Deinde
egressi uenerunt usque ad portum Zoloncaman et totum
populum infra Thysciam et Danubium habitantem sub
iugum suum constituerunt. Hinc uero uenientes ad partes 313
Budrug peruenerunt et iuxta fluuium Voyos castra metati
sunt et in partibus illis dux dedit terram magnam cum
omnibus habitatoribus suis Tosunec patri Lelu cum auunculo
suo Culpun patre Botond. Tunc dux Arpad et sui primates 314
inito consilio constituerunt, quod exercitum mitterent prop-
ter Salanum ducem ultra Danubium contra Albam Bulgarie,
super quem exercitum constituti sunt principes et ducto-
res Lelu filius Tosu, Bulsuu filius Bogat, Botond filius
Culpun, qui accepta licentia a duce Arpad equitantes trans-
nauigauerunt Danubium nullo contradicente in illo loco, ubi
fluuius Zoua descendit in Danubium, et inde egressi contra
Albam Bulgarie ciuitatem equitare ceperunt. Tunc dux Bul- 315
garorum consanguineus Salani ducis cum magno exercitu
contra eos pugnaturus cum adiutorio Grecorum accessit.
Altera autem die ordinate sunt utreque acies in campo
iuxta ripam Danubii. Statim Lelu filius Tosu eleuato uexillo 316
sui signi et Bulsuu filius Bogat tubas bellicas sonando
pugnaturi accesserunt. Et commixte sunt per partes ma-
nus utriusque hostis et ceperunt pugnare inter se acriter
et interfecti sunt de Grecis et Bulgariis plurimi et quidam
capti sunt ex eis. Videns ergo dux Bulgarie suos deficere 317
in bello fuga lapsus pro defensione uite Albam ciuitatem
ingressus est. Tunc Lelu Bulsuu nec non Botond adepta uic- 318
toria castra metati sunt iuxta Danubium parum inferius

in campo et omnes captiuos Bulgarorum et Grecorum ante se duci fecerunt, quos ferro ligatos duci Arpad in Hungariam remiserunt.

42

De nuntiis ducis Bulgarie.

319

Secundo autem die dux Bulgarie misit nuntios suos cum diuersis donis ad Lelu et Bulsuu atque Bontond et deprecans eos, ut paci faueant, et insuper mandauit, quod partem Salani ducis auunculi sui non foueret, sed Arpadio duci Hungarie subiugatus fideliter seruiret et annuale uectigal persolueret. Illi uero paci fauentes proprium filium ducis in pignus accipientes cum multis bonis rebus Bulgarie discesserunt et ducem eorum illesum dimiserunt: Deinde egressi usque ad portam Wazil iuerunt et exhinc egressi terram Racy subiugauerunt et ducem eius captum diu ferro ligatum tenuerunt. Hinc uero egressi usque ad mare perueni-
erunt et omnes nationes illius patrie dominatui Arpad ducis Hungarorum potenter et pacifice subiugauerunt et ciuitatem Spaletensem ceperunt et totam Crouatiam sibi subiugauerunt et inde egressi filios nobilium in obsides acceperunt et in Hungariam reuersi sunt ad ducem Arpad. Quorum etiam bella et fortia queque facta sua, si scriptis presentis pagine non uultis, credite garrulis cantibus ioculatorum et falsis fabulis rusticorum, qui fortia facta et bella Hungarorum usque in hodiernum diem obliuioni non tradunt. Sed quidam dicunt eos iuisse usque ad Constantinopolim et portam auream Constantinopolis Botondium cum dolabro suo incidisse. Sed ego, quia in nullo codice hystoriographorum inueni, nisi ex falsis fabulis rusticorum audiui, ideo ad presens opus scribere non proposui.

43

De castris Zabrag, Posaga et Vlcou.

327

Bulsuu Lelu et Botond hinc egressi siluam, que dicitur Peturgoz, descendentes iuxta fluuium Culpe castra metati sunt et transito fluuio illo usque ad fluuium Zoua peruenerunt et transito Zoua castrum Zabrag ceperunt et hinc equitantes castrum Posaga et castrum Vlcou ceperunt et hinc egressi Danubium in portu Greci transnauigantes in curiam ducis Arpad peruenerunt. Cumque Lelu Bulsu et Botond ceterique milites sani et incolumes cum magna uictoria in secundo anno ad ducem Arpad reuersi fuissent, factum est gaudium magnum per totam curiam ducis et fecerunt conuiuium magnum et epulabantur cottidie splendide Hungarii una cum diuersis nationibus. Et uicine nationes audientes facinora facta eorum confluebant ad ducem Arpad et pura fide subditi seruiebant ei sub magna cura et plurimi hospites facti sunt domestici.

325. iuisse] iuuisse C

Post hec uero egressus dux Arpad de partibus illis, ubi
 nunc est castrum Budrug, et descendit iuxta Danubium usque
 ad insulam magnam. Et castra metati sunt iuxta insulam
 et dux Arpad suique nobiles intrantes insulam uisa fertili-
 tate et ubertate illius loci ac municione aquarum Danubii
 dilexerunt locum ultra, quam dici potest, et constituerunt,
 ut ducalis esset insula et unusquisque nobilium personarum
 suam ibi haberet curiam et uillam. Statim dux Arpad con-
 ductis artificibus precepit facere egregias domos ducales et
 omnes equos suos longitudine dierum fatigatos ibi intro-
 ductos pascere precepit et agasonibus suis magistrum prefe-
 cit quandam Cumanum uirum prudentissimum nomine Sepel
 et propter Sepel magistrum agasonum inibi morantem uocata
 est insula illa nomine Sepel usque in hodiernum diem. Dux
 uero Arpad et sui nobiles permanserunt ibi cum famulis
 et famulabus suis pacifice et potenter a mense Aprilis usque
 ad mensem Octobris et dimissis ibi uxoribus suis communi
 consilio ab insula exeuntes constituerunt, ut ultra Danubium
 irent et terram Pannonie subiugarent et contra Carinthinos
 bellum promouerent ac in marciam Lombardie se uenire
 prepararent et, antequam hoc fieret, mitterent exercitum contra
 Glad ducem, qui dominium habebat a fluuio Morus usque
 ad castrum Horom, ex cuius etiam progenie longo post tem-
 pore descenderat Ohtum, quem Sunad interfecit. Ad hoc
 autem missi sunt Zuardu et Cadusa atque Boyta, qui, cum
 accepta licentia equitarent, Tysciam in Kenesna transnau-
 gauerunt et descensum fecerunt iuxta fluuium Seztureg. Et
 nemo aduersarius inuentus est eis, qui leuaret manus contra
 eos, quia timor eorum irruerat super omnes homines illius
 terre. Exhinc egressi ad partes Beguey peruenerunt et ibi per
 duas ebdomadas permanserunt, donec omnes habitatores
 illius patrie a Morisio usque ad fluuium Temes sibi subiuga-
 uerunt et filios eorum in obsides acceperunt. Deinde amoto
 exercitu uenerunt uersus fluuium Temes et castra metati sunt
 iuxta uadum arenarum et, cum uellent transire amnem Temes,
 uenit obuiam eis Glad, a cuius progenie Othum descendit,
 dux illius patrie cum magno exercitu equitum et peditum
 adiutorio Cumanorum et Bulgarorum atque Blacorum. Altera
 autem die, dum utraque acies interiacente fluuio Temes ad
 inuicem nullatenus transire ualuisset, tunc Zuardu iniunxit
 fratri suo Caduse, ut cum dimidia parte exercitus sui descen-

333. municione] municionem C — 335. permanserunt] permaserunt C —

340. ut] ut| ut C

deret inferius et, quolibet modo posset transmeare, pugnaret
 contra hostes. Statim Cadusa preceptis fratris sui obediens³⁴¹
 cum medietate exercitus equitans descendit inferius celerrimo
 cursu et, sicut diuina gratia erat eis preuia, leuem habuit
 transitum. Et dum una pars exercitus Hungarorum cum Ca-³⁴²
 dusa ultra esset et dimidia pars cum Zuard citra esset, tunc
 Hungarii tubas bellicas sonuerunt et fluuium transnatando
 acriter pugnare ceperunt. Et quia deus sua gratia antecede-³⁴³
 bat Hungaros, dedit eis uictoriam magnam et inimici eorum
 cadebant ante eos, sicut manipuli post messorum. Et in eodem³⁴⁴
 bello mortui sunt duo duces Cumanorum et tres kenezzy Bul-
 garorum et ipse Glad dux eorum fuga lapsus euasit, sed omnis
 exercitus eius liquefacti, tamquam cera a facie ignis, in ore
 gladii consumpti sunt. Tunc Zuard et Cadusa atque Boyta³⁴⁵
 adepta uictoria hinc egressi uenerunt uersus fines Bulgarorum
 et castra metati sunt iuxta fluuium Ponoucea. Dux uero Glad³⁴⁶
 fuga lapsus, ut supra diximus, propter timorem Hungarorum
 castrum Keuee ingressus est et tercio die Zuardu et Cadusa
 nec non Boyta, a quo genus Brucsa descendit, ordinato exer-
 citu contra castrum Keuee pugnare ceperunt. Hoc cum Glad³⁴⁷
 dux eorum uidisset, missis legatis pacem ab eis petere cepit
 et castrum sua sponte cum diuersis donis condonauit. Hinc³⁴⁸
 euntes castrum Vrsoua ceperunt et per mensem unum ibi ha-
 bitauerunt et Boytam cum tercia parte exercitus ac filiis in-
 colarum in obsides positos ad ducem Arpad remiserunt et in-
 super legatos suos miserunt, ut eis licentiam daret in Gre-
 ciam eundi, ut totam Macedoniam sibi subiugarent a Danubio
 usque ad nigrum mare, nam mens Hungarorum tunc tempore
 nichil aliud optabat, nisi occupare sibi terras et subiugare
 nationes et bellico uti labore. Quia Hungarii tunc tempore³⁴⁹
 ita gaudebant de effusione humani sanguinis sicut sanguissuga
 et, nisi ita fecissent, tot bonas terras posteris suis non dimi-
 sissent. Quid plura? Boyta et legati eorum ad ducem Arpad
 peruenerunt et res gestas sibi narrauerunt. Dux uero opus³⁵⁰
 eorum collaudauit et Zuardu ac Caduse licentiam concessit
 liberam in Greciam eundi et terram preoccupandi sibi et
 Boyte pro suo fidelissimo seruicio dedit terram magnam
 iuxta Thysciam nomine Torhus. Tunc legati Zuard et fratris³⁵¹
 sui Caduse accepta licentia leti ad dominos suos reuersi sunt.

45

De ciuibus Bulgarorum et Macedonum.

352

Transactis quibusdam diebus Zuard et Cadusa cum omni³⁵³
 exercitu suo eleuatis uexillis signiferis aquam Danubii trans-
 nauigauerunt et castrum Borons ceperunt, deinde ad castrum
 Scereducy iuerunt. Audientes hoc ciues Bulgarorum et Mace-³⁵⁴

340. quolibet] quodlibet C — 350. terram magnam] teram magnam C

donum timuerunt ualde a facie eorum. Tunc omnes incole eius terre miserunt nuntios suos cum donariis multis, ut terram sibi subiugarent et filios suos in obsides traderent. Zuard et Cadusa paci fauentes et dona et obsides eorum accipientes eos quasi suum proprium populum in pace dimiserunt, ipsi uero ceperunt equitare ultra portam Wacil et castrum Philippi regis ceperunt, deinde totam terram usque ad Cleopatram ciuitatem sibi subiugauerunt et sub potestate sua habuerunt totam terram a ciuitate Durasu usque ad terram Rachy. Et Zuardu in eadem terra duxit sibi uxorem et populus ille, qui nunc dicitur Sobamogera, mortuo duce Zuard in Grecia remansit et ideo dictus est soba secundum Grecos, id est stultus populus, quia mortuo domino suo uiam non dilexit redire ad patriam suam.

46

De portu Moger.

357

Transactis quibusdam diebus dux Arpad et omnes sui primates communi consilio et pari consensu ac libera uoluntate egredientes de insula castra metati sunt ultra Sureusar usque ad fluuium Racus. Et dum uidissent, quod undique tuti essent nec aliquis eis obsistere ualeret, transierunt Danubium et portum, ubi transitum fecerunt, portum Moger nominauerunt eo, quod VII principales persone, qui Hetumoger dicti sunt, ibi Danubium transnauigauerunt. Transito Danubio castra metati sunt iuxta Danubium usque ad aquas calidas superiores. Et hoc audito omnes Romani per terram Pannonie habitantes uitam fuga seruauerunt. Secundo autem die dux Arpad et omnes sui primates cum omnibus militibus Hungarie intrauerunt in ciuitatem Atthile regis et uiderunt omnia palacia regalia quedam destructa usque ad fundamentum, quedam non, et ammirabantur ultra modum omnia illa edificia lapidea et facti sunt leti ultra, quam dici potest, eo, quod capere meruerunt sine bello ciuitatem Atthile regis, ex cuius progenie dux Arpad descenderat, et epulabantur cottidie cum gaudio magno in palatio Attile regis collateraliter sedendo et omnes simphonias atque dulces sonos cythararum et fistularum cum omnibus cantibus ioculatorum habebant ante se. Fercula pocula portabantur duci et nobilibus in uasis aureis, seruientibus et rusticis in uasis argenteis, quia omnia bona aliorum regnorum circumiacentium dederat deus in manus eorum, et uiuebant large et splendide cum omnibus hospitibus ad se uenientibus. Et hospitibus secum commorantibus dux Arpad terras et possessiones magnas dabat et hoc audito multi hospitem confluebant ad eum et ouanter morabantur cum eo. Tunc dux Arpad et sui propter leticiam permanserunt in ciuitate Atthile regis per XX-ti dies et omnes milites Hun-

garie ante presentiam ducis fere cottidie super dextrarios suos sedendo cum clipeis et lanceis maximum turnamentum faciebant et alii iuuenes more paganismo cum arcubus et sagittis ludebant, unde dux Arpad ualde letus factus est et omnibus militibus suis diuersa donaria tam in auro quam in argento cum ceteris possessionibus donauit et in eodem loco Cundunec patri Curzan terram dedit a ciuitate Atthile regis usque ad centum montes et usque ad Gyoyg et filio suo dedit unum castrum ad custodiam populi sui. Tunc Curzan castrum illud³⁶⁵ sub suo proprio nomine iussit appellari, quod nomen usque in hodiernum diem non est obliuioni traditum.

47

De terra Pannonie.

366

Dux uero Arpad XXI-o die inito consilio egressus est de³⁶⁷ Ecilburgu, ut subiugaret sibi terram Pannonie usque ad fluium Droua, et prima die castra metatus est iuxta Danubium uersus centum montes. Tunc ordinatum est, quod dux de³⁶⁸ exercitu suo unam partem mitteret iuxta Danubium uersus castrum Borona, cui prefecit principes et ductores duos de principalibus personis, scilicet Ete pater Eudu et Boyta, a quo genus Brugsa descendit, quibus etiam pro suo fidelissimo obsequio dux Arpad donauit munera non minima et Eudunec filio Ete dedit terram iuxta Danubium cum populo non numero. Et in illo loco Eudu subiugato populo illius partis edifi-³⁶⁹ cavit castrum, quod nominauit uulgariter Zecuseu eo, quod sibi sedem et stabilitatem constituit. Et Boyte eodem modo dedit terram magnam uersus Sara cum populo non numero, que usque modo nuncupatur Boyta.

48

De ciuitate Bezprem.

370

In secunda parte exercitus missus est Vsubu pater Zolocu³⁷¹ et Eusee, qui iret uersus ciuitatem Bezprem et subiugaret omnes habitatores terre usque ad castrum ferreum. Tunc Vsubu princeps et ductor illius exercitus licentiatu a duce eleuato uexillo egressus est et castra metatus est iuxta montem Pacoztu. Hinc uero equitantes in campo Peytu castra me-³⁷² tati sunt et per tres dies ibi permanserunt, quarto autem usque ad castrum Bezprem peruenerunt. Tunc Vsubu et Eusee ordinato exercitu contra Romanos milites, qui castrum Bezprem custodiebant, pugnare acriter ceperunt. Et pugnatum³⁷³ est inter eos per ebdomadam unam. In secunda autem ebdomada feria IIII-ta dum utraque pars exercitus labore belli nimis esset fatigata, tunc Vsubu et Eusee plures milites Romanorum in ore gladii consumpserunt et quosdam ictibus

364. faciebant] feciebant, corr. ex fecerant C — 371. Eusee] cusee C

sagittarum interfecerunt. Reliqui uero Romanorum uidentes ³⁷⁴
audaciam Hungarorum dimisso castro Bezprem fuga lapsi
sunt et pro remedio uite in terram Theotonicorum properaue-
runt, quos Vsubuu et Eusee usque ad confinium Theotoni-
corum persecuti sunt. Quadam autem die, dum Hungarii et ³⁷⁵
Romanii in confinio essent, Romani fugiendo latenter fluuium,
qui est in confinio Pannonie et Theotonicorum, transnataue-
runt, unde fluuius ille ab Hungaris uocatus Loponsu eo, quod
Romani propter metum Hungarorum latenter transnatauerunt.

49

De castro ferreo.

376

Et exhinc Vsubuu pater Zoloucu et Eusee pater Vrcun ³⁷⁷
reversi castrum ferreum ceperunt et filios incolarum in obsi-
des acceperunt. Hinc uero equitantes iuxta fluuium Bolotun
usque ad Thyon peruenerunt et subiugatis sibi gentibus
X-o IIII-o die castrum Bezprem intrauerunt. Tunc Vsubuu ³⁷⁸
et Eusee inito consilio nuntios suos cum diuersis muneribus
et filiis incolarum in obsides positos duci Arpad transmise-
runt et qualiter dedit eis deus uictoriam et quomodo Ro-
mani dimisso castro Bezprem ante eos fuga lapsi fluuium
Loponsu latenter transnatauerunt. Missi uero eorum ducem ³⁷⁹
Arpad in silua Turobag arpalice ambulantem inuenerunt et eum
cum diuersis ex parte Vsubuu et Eusee salutauerunt et filios
incolarum in obsides positos duci presentauerunt. Dux uero ³⁸⁰
Arpad audito hoc leciore factus est solito et iterum in Ecil-
burgu reuersus magnum fecit conuiuium et legatis gaudia
nuntiantibus munera magna condonauit.

50

De deuastatione Pannonie.

381

Tunc dux Arpad et sui nobiles cum tercia parte exerci- ³⁸²
tus sui de Ecilburgu egressi castra metati sunt iuxta campum
putei salsi et inde equitantes usque ad montem Bodoctu
peruenerunt. Dux uero Arpad ab orientali parte dedit Eleu-
dunec patri Zobolsu siluam magnam, que nunc Vertus uoca-
tur propter clipeos Theotonicorum inibi dimissos. Ad radi- ³⁸³
cem cuius silue iuxta stagnum Ferteu Sac nepos Zobolsu
longo post tempore castrum construxit. Quid ultra? Dux autem
Arpad et sui milites sic eundo iuxta montem sancti Martini
castra metati sunt et de fonte Sabarie tam ipsi quam eorum
animalia biberunt et montem ascendentes et uisa pulchritudine
terre Pannonie nimis leti facti sunt. Et inde egressi usque ad ³⁸⁴
Rabam et Rabuceam uenerunt, Sclauorum et Pannoniorum gen-
tes et regna uastauerunt et eorum regiones occupauerunt. Sed ³⁸⁵

380. Ecilburgu] etiburgu C — 382. Ecilburgu] elciburgu C — Zobolsu]
zolsu C — 383. et sui] et sui C — pulchritudine] pulchritune C

et Carinthinorum Moroanensium fines crebris incursibus irripuerunt, quorum multa milia hominum in ore gladii occiderunt, presidia subuerterunt et regiones eorum possiderunt et usque in hodiernum diem adiuuante domino potenter et pacifice posteritas eorum detinet. Tunc Vsubuu et Eusec³⁸⁶ pater Vrcun cum omni exercitu eorum sani et incolumes cum magna uictoria reuersi sunt ad ducem Arpad. Deus enim, cuius misericordia preuia erat, tradidit duci Arpad et suis militibus inimicos eorum et per manus suas labores populorum possederunt. Vbi cum radicati fuissent et fere omnia³⁸⁷ uiciniora regna sibi subiugassent, reuersi sunt iuxta Danubium uersus siluam causa uenationis et dimissis militibus ad sua propria dux et sui nobiles manserunt in eadem silua per X dies et inde uenerunt in ciuitatem Atthile regis et ad insulam Sepel descenderunt, ubi ducissa et alie mulieres nobilium fuerunt.

Et eodem anno dux Arpad genuit filium nomine Zulta et³⁸⁸ factum est gaudium magnum inter Hungaros et dux et sui nobiles per plurimos dies faciebant conuiuia magna, iuuenesque eorum ludebant ante faciem ducis et suorum nobilium, sicut agni ouium ante arietes. Transactis autem quibusdam³⁸⁹ diebus dux Arpad et sui nobiles communi consilio miserunt exercitum contra Menumorout ducem Byhoriensem, cui exercitui principes et ductores facti sunt Vsubuu et Velec. Qui³⁹⁰ egressi sunt de insula equitantes per sabulum et fluuium Thyscie in portu Beuldu transnauigauerunt et inde equitantes iuxta fluuium Couroug castra metati sunt et omnes Siculi, qui primo erant populi Atthyle regis, audita fama Vsubuu obuiam pacifici uenerunt et sua sponte filios suos cum diuersis muneribus in obsides dederunt et ante exercitum Vsubuu in prima acie contra Menumorout pugnaturi ceperunt et statim filios Siculorum duci Arpad transmiserunt et ipsi precedentibus Siclis una contra Menumorout equitare ceperunt, fluuium Cris in Ceruino monte transnatauerunt et inde equitantes iuxta fluuium Tekereu castra metati sunt.

51

De duce Menumorout.

391

Hoc cum audiuisset Menumorout, quod Vsubuu et Velec³⁹² nobilissimi milites ducis Arpad cum ualida manu precedentibus Siclis contra eum uenirent, timuit ultra, quam debuit et contra eos ausus uenire non fuit eo, quod audierat ducem Arpadium et suos milites ualidiores esse in bello et Romanos fugatos esse de Pannonia per ipsos et Carinthinorum Moroa-

387. subiugassent] subiugassent C — 389. Byhoriensem] byhoriensem C — 390. acie] acie C — et ipsi] et ipsi C — 392. Moroanensium] moroanensium C

nensium fines deuastasse et multa milia hominum occidisse in ore gladii eorum regnumque Pannoniorum occupasse et inimicos eorum ante faciem eorum fugisse. Tunc dux Menu-³⁹³ morout dimissa multitudine militum in castris Byhor ipse cum uxore et filia sua fugiens a facie eorum in nemoribus Ygfon habitare cepit. Vsubuu et Veluc omnisque exercitus eorum leti contra castrum Byhor equitare ceperunt et castra metati sunt iuxta fluuium Iouzos. Tercio autem die ordinatis³⁹⁴ exercitibus ad castrum Belland egressi sunt et e conuerso milites congregati ex diuersis nationibus contra Vsubuu et suos milites pugnare ceperunt. Sycli et Hungarii ictibus sagittarum multos hominum interfecerunt. Vsubuu et Velec per³⁹⁵ balistas CXXV milites occiderunt. Et pugnatum est inter eos XII dies et de militibus Vsubuu XX Hungarii et XV Sicli interfecti sunt. Terciodecimo autem die cum Hungarii et³⁹⁶ Sycli fossata castris impleuissent et scalas ad murum ponere uellent, milites ducis Menumorout uidentes audaciam Hungarorum ceperunt rogare hos duos principes exercitus et aperto castris nudis pedibus supplicantes ante faciem Vsubuu et Velec uenerunt, quibus Vsubuu et Velec custodiam ponentes ipsi in castrum Byhor intrauerunt et multa bona illorum militum inibi inuenerunt. Hoc cum Menumorout per nuntios³⁹⁷ fuga lapsos audiuisset, irruit in maximum timorem et misit nuntios suos cum diuersis muneribus ad Vsubuu et Velec et rogauit eos, ut ipsi paci fauentes legatos suos ad ducem Arpad eundi dimitterent, qui nuntiarent ei, quod Menumorout, qui duci Arpad primo per legatos proprios Bulgarico corde superbe mandando terram cum pugillo se daturum negabat, modo per eosdem nuntios uictus et prostratus totum regnum et Zulte filio Arpad filiam suam dare non dubitaret. Tunc Vsubuu et Velec consilium eius laudauerunt³⁹⁸ et cum legatis suis nuntios miserunt, qui dominum suum ducem Arpadium causa pacis rogarent. Qui cum insulam Sepel intrauissent et ducem Arpad salutassent, secunda die legati mandata Menumorout dixerunt. Dux uero Arpad inito consilio³⁹⁹ suorum nobilium mandata Menumorout dilexit et laudauit et, dum filiam Menumorout eiusdem etatis, ut filius suus Zultus, iam esse audiuisset, petitionem Menumorout differre noluit et filiam suam in uxorem Zulte accepit cum regno sibi promisso et missis legatis ad Vsubu et Veluc mandauit, ut celebratis nuptiis filiam Menumorout filio suo Zulte in uxorem acciperent et filios incolarum in obsides positos secum ducerent et duci Menumorout daret Byhor castrum.

393. facie] facie C — 394. Belland] n in corr. certo legi nequit C — Hungarii] hugarii C — 397. fuga] faga C — muneribus] muneribus C — fauentes] fauentes ut ipsi C

52

De Vsubuu Veluc.

400

Vsubuu et Veluc nec non omnis exercitus preceptis do-⁴⁰¹
mini sui fauentes filiam Menumorout celebratis nuptiis acce-
perunt et filios incolarum in obsides positos secum duxerunt
et ipsum Menumorout in castro Byhor dimiserunt. Tunc⁴⁰²
Vsubuu et Veluc cum magno honore et gaudio ad ducem Ar-
pad reuersi sunt, dux uero et sui yobagyones obuiam eis pro-
cesserunt et filiam Menumorout, sicut decet sponsam tanti
ducis, honorifice ad ducalem domum duxerunt. Dux uero Ar-⁴⁰³
pad et omnes sui primates celebrantes nuptias magna fece-
runt conuiuia et fere cottidie comedebant nuptialiter cum
diuersis militibus circumiacentium regnorum et iuuenes eorum
ludebant ante faciem ducis et suorum nobilium. Dux Arpad⁴⁰⁴
accepto iuramento primatum et militum Hungarie filium suum
Zultam ducem cum magno honore eleuari fecit. Tunc dux⁴⁰⁵
Vsubunec patri Zoloucu pro suo fidelissimo seruicio dedit
castrum Bezprem cum omnibus appendiciis suis et Veluquo
dedit comitatum de Zarand et sic ceteris nobilibus honores
et loca condonauit. Menumorout post istam causam in se-⁴⁰⁶
cundo anno sine filio mortuus est et regnum eius totaliter
Zulte generi suo dimisit in pace. Post hec anno dominice in-⁴⁰⁷
carnationis DCCCCVII. dux Arpad migravit de hoc seculo,
qui honorifice sepultus est supra caput unius parui fluminis,
qui descendit per alueum lapideum in ciuitatem Atthile regis,
ubi etiam post conuersionem Hungarorum edificata est eccle-
sia, que uocatur Alba, sub honore beate Marie uirginis.

53

De suscessione Zulte ducis.

408

Et successit ei filius suus Zulta similis patri moribus,⁴⁰⁹
dissimilis natura. Fuit enim dux Zulta parum blesus et candi-
dus, capillo molli et flauo, statura mediocri, dux bellicosus,
animo fortis, sed in ciuibus clemens, uoce suaui, sed cupidus
imperii, quem omnes primates et milites Hungarie miro
modo diligebant. Transactis quibusdam temporibus dux Zulta⁴¹⁰
cum esset XIII-cim annorum, omnes primates regni sui com-
muni consilio et pari uoluntate quosdam rectores regni sub
duce prefecerunt, qui moderamine iuris consuetudinis dissiden-
tium lites contentionesque sopirent. Alios autem constituerunt⁴¹¹
ductores exercitus, cum quibus diuersa regna uastarent, quo-
rum nomina hec fuerunt: Lelu filius Tosu, Bulsuu uir sangui-
nis filius Bogat, Bonton filius Culpun. Erant enim isti uiri⁴¹²
bellicosi et fortes in animo, quorum cura nulla fuit alia, nisi
domino suo subiugare gentes et deuastare regna aliorum.

403. militibus] milibus C — 405. omnibus] omnibus C

Qui accepta licentia a duce Zulta cum exercitu Caranthino⁴¹³ decreuerunt et per forum Iulii in marchiam Lombardie uenerunt, ubi ciuitatem Paduam cedibus et incendiis et gladio et rapinis magnis crudeliter deuastauerunt. Exhinc intrantes⁴¹⁴ Lombardiam multa mala facere ceperunt. Quorum uolentie ac belluino furori cum terre incole in unum augmen congregate resistere conarentur, tunc innumerabilis multitudo Lombardorum per Hungaros ictibus sagittarum periit quam plurimis episcopis et comitibus trucidatis. Tunc Lutuardus episcopus⁴¹⁵ Vercelensis ecclesie uir nominatissimus Caroli minoris quondam imperatoris familiarissimus amicus ac fidelissimus consiliarius a secreto hoc audito assumptis secum opibus atque incomparabilibus thesauris, quibus ultra, quam estimari potest, habundabat, cum omnibus uotis effugere laboraret eorum cruentam ferocitatem, tunc inscius super Hungaros incidit et mox ab eis captus interficitur et thesaurum existimationem humanam transcendentem, quem secum ferebat, rapuerunt. Eodemque tempore Stephanus frater Waldonis comitis, cum⁴¹⁶ in secessu residens super murum castris in nocturnis horis alium purgare uellet, tunc a quodam Hungaro per fenestram cubiculi sui sagitte ictu grauiter uulneratur, de quo uulnere eadem nocte exinguitur.

54 *De deuastatione Lotorigie Alemannie et Francie.* 417

Deinde Lotorigiam et Alemanniam deuastauerunt, Francos⁴¹⁸ quoque orientales in confinio Franconie et Bauarie multis milibus eorum cesis ictibus sagittarum in turpem fugam conuerterunt et omnia bona eorum accipientes ad ducem Zultam in Hungariam reuersi sunt.

55 *De morte Lelu et Bulsuu.* 419

Postea uero anno V. regnante Cuonrado imperatore Lelu⁴²⁰ Bulsu Botond incliti quondam et gloriosissimi milites Zulte ducis Hungarie missi a domino suo partes Alemannie irruerunt et multa bona eorum acceperunt. Sed tandem Bauarorum et Alemannorum nefandis fraudibus Lelu et Bulsuu⁴²¹ capti sunt et iuxta fluuium Hin in patibulo, suspensi occiduntur. Botondus et alii Hungarorum milites, qui ex eis residui fuerant, uidentes se malo dolo inimicorum coarctatos audacter et uiriliter steterunt. Et ab inuicem non sunt alienati, sed alter⁴²² alteram partem mansuram in periculum precipue sumpserunt adiuuare et uulneratorum more leonum in media arma fremebundi ruentes in hostes suos grauissima cede prostrauerunt.

416. horis] om. C — 420. Cuonrado] cunrado; super u scriptum o C —
422. mansuram] mensuram C

Et quamuis erant uicti, tamen uictores suos forcius et uictoriosius uicerunt et grauissima cede prostrauerunt. Felix igitur Hungarorum embola multa periculorum experientia iam securior et exercitior de ipsa continua exercitatione preliorum uiribus et potestate prestantior totam Bauariam et Alemanniam ac Saxoniam et regnum Lathariense igne et gladio consumpserunt et Erchangerum atque Bertoldum duces eorum decollauerunt. Hinc uero egressi Franciam et Galliam expugnauerunt et, dum inde uictores reuerterentur, ex insidiis Saxonum magna strage perierunt. Qui autem ex ipsis euaserunt, ad propria redierunt. Sed de morte Lelu et Bulsuu aliorumque suorum militum dux Zulta et sui primates non modicum sunt conturbati et inimici Theotonicorum sunt facti. Tunc dux Zulta et sui milites propter illatam iniuriam inimicorum contra eos inspirare ceperunt et, quolibet modo possent, eis uicem reddere non tacerent. Sed diuina gratia adiuuante dux Zulta anno dominice incarnationis DCCCCXXXI. genuit filium, quem nominauit Tocsun, pulchris oculis et magnis, capilli nigri et molles, comam habebat, ut leo, ut in sequentibus audietis.

56

De inimicis Athonis regis.

428

Eodem anno inimici Athonis regis Theotonicorum in necem eius detestabili facinore machinabantur. Qui cum per se nichil mali ei facere potuissent, auxilium Hungarorum rogare ceperunt, quia sciebant, quod Hungarii essent insuperabiles in assueti bellorum laboribus et plurimis regnis deus per eos furoris sui flagella propinasset. Tunc illi inimici Athonis regis Theotonicorum miserunt nuncios suos ad Zultam ducem uirum bellicosum et rogauit eum dato auro multo, ut adiutorio Hungaro predictum regem Athonem inuaderent. Dux uero Zulta iracundia ductus tam pro eorum pace et precio quam etiam pro morte Lelu et Bulsuu gemebundo pectore misit exercitum magnum contra Athonem regem Theotonicorum. Quibus principes et ductores fecit Botundium filium Culpun et Zobolsum filium Eleud nec non Ircundium filium Eusee. Qui cum egressi essent a duce Zulta, rursum Bauariam Alemanniam et Saxoniam atque Turingiam in gladio percusserunt et exinde egressi in quadragesima transierunt Renum fluuium et regnum Latariense in arcu et sagittis exterminauerunt. Vniuersam quoque Galliam atrociter affligentes ecclesias dei crudeliter intrantes spoliauerunt. Inde per abrupta Senonensium per populos Aliminos ferro sibi uiam et gladio appuerunt. Superatis ergo illis bellicosissimis gentibus et natu-

423. Erchangerum] Erchargenum C — 426. uicem] uincere C — 433. Latariense] latariensem C

rali situ locorum tutissimis montes Senonum transcenderunt et Segusam ceperunt ciuitatem. Deinde egressi Taurinam⁴³⁵ ciuitatem opulentissimam expugnauerunt et, postquam planam regionem Lambardie aspexerunt, totam pene Italiam bonis omnibus affluentem et exuberantem conscitatis cursibus spoliauerunt. Deinde uero Botond filius Culpun et Vrcun filius⁴³⁶ Eusee superatis omnibus gentibus prememoratis felici uictoria fruentes ad propria regna reuertuntur. Tunc Hoto rex Teotho-⁴³⁷ nicorum posuit insidias iuxta Renum fluuium et cum omni robore regni sui eos inuadens multos ex eis interfecit. Botond⁴³⁸ et Vrcun ac reliqui exercitum magis uolentes mori in bello quam apropiatam sibi uictoriam amitterent, tunc hostibus pertinaciter insistunt et in eodem bello quendam magnum ducem uirum nominatissimum interficiunt et alios grauiter uulneratos in fugam conuertunt, quorum spolia diripiunt et exinde ad propria redeunt regna cum magna uictoria. Et cum⁴³⁹ Bothond et Vrcun in terram Pannonie leti reuerterentur, tunc Bothond longo labore belli fatigatus miro modo infirmari cepit, ex luce migravit et sepultus est prope fluuium Vereucea. Sed istud notum sit omnibus scire uolentibus, quod milites⁴⁴⁰ Hungarorum hec et alia huiusmodi bella usque ad tempora Tucsun ducis gesserunt.

57

De constitutione regni.

441

Dux uero Zulta post reuersionem militum suorum fixit⁴⁴² metas regni Hungarie ex parte Grecorum usque ad portam Wacil et usque ad terram Racy. Ab occidente usque ad mare,⁴⁴³ ubi est Spaletina ciuitas, et ex parte Theotonicorum usque ad pontem Guncil et in eisdem partibus dedit castrum construere Ruthenis, qui cum Almo duce auo suo in Pannoniam uenerant, et in eodem confinio ultra lutum Musun collocauit etiam Bissenos non paucos habitare pro defensione regni sui, ut ne aliquando in posterum furibundi Theotonici propter iniuriam sibi illatam fines Hungarorum deuastare possent. Ex parte⁴⁴⁴ uero Boemorum fixit metas usque ad fluuium Moroa sub tali condicione, ut dux eorum annuatim tributa persolueret duci Hungarie, et eodem modo ex parte Polonorum usque ad montem Turtur, sicut primo fecerat regni metam Borsu filius⁴⁴⁵ Bunger. Et dum dux Zulta et sui milites ita radicati essent⁴⁴⁵ undique in Hungaria, tunc dux Zulta duxit filio Tocsun uxorem de terra Cumanorum et ipso uiuente accepit iuramenta suorum nobilium et filium suum Tocsun fecit ducem ac dominatorem super totum regnum Hungarie. Et ipse dux Zulta III-o anno⁴⁴⁶

435. expugnauerunt] corr. ex ceperunt C — 445. undique in Hungaria] unque hungarii C

regni filii sui de ergastulo corporis uiam uniuerse carnis egressus est. Thocsun uero dux cum omnibus primatibus Hungarie potenter et pacifice per omnes dies uite sue obtinuit omnia iura regni sui et audita pietate ipsius multi hospites confluebant ad eum ex diuersis nationibus. Nam de terra 447 Bular uenerunt quidam nobilissimi domini cum magna multitudine Hismahelitarum, quorum nomina fuerunt Billa et Bocsu, quibus dux per diuersa loca Hungarorum condonauit terras et insuper castrum, quod dicitur Pest, in perpetuum concessit. Bylla 448 uero et frater eius Bocsu, a quorum progenie Ethey descendit, inito consilio de populo secum ducto duas partes ad seruicium predicti castri concesserunt, terciam uero partem suis posteris dimiserunt. Et eodem tempore de eadem regione uenit quidam 449 nobilissimus miles nomine Heten, cui etiam dux terras et alias possessiones non modicas condonauit. Dux uero Thocsun genuit filium nomine Geysam quintum ducem Hungarie. Et in eodem tempore de terra Byssenorum uenit quidam 450 miles de ducali progenie, cuius nomen fuit Thonuzoba pater Vrcund, a quo descendit genus Thomoy, cui dux Thocsun dedit terram habitandi in partibus Kemey usque ad Tysciam, ubi nunc est portus Obad. Sed iste Thonuzoba uixit usque 451 ad tempora sancti regis Stephani nepotis ducis Tocsun. Et 452 dum beatus rex Stephanus uerba uite predicaret et Hungaros baptizaret, tunc Thonuzoba in fide uanus noluit esse Christianus, sed cum uxore uiuus ad portum Obad est sepultus, ut ne baptizando ipse et uxor sua uiuerent cum Christo in eternum, sed Vrcun filius suus Christianus factus uiuit cum Christo in perpetuum.

452. uiuus] *corr. ex uiuos C*

ANNOTATIONES CRITICAE.

1. Hungarorum] Hungarum *Cf*₁ — 2. P.] Pr(a)edictus *scf* — sue] sanae *s* — effectum] affectum *scm*, effectum *corr.* ex affectum *C* — 4. vocatur] vocatus *e* — 5. etenim] etiam *sc*, enim *em* — et tue] tu(a)e *sce*, et *posterius inscr.* *C* — mihi] me *sce* — 6. igitur] ergo *sc* — sim] sum *c* — estimans] estimaui *m* — 8. Et si] si *e* — 9. an non] a me *sc*, a modo *em*, ammodo *f*, *corr.* *posterius ex* amo *C*¹, an non *commendat Juhász*² — percipiat] recipiat *c* — 10. igitur] ergo *sc* — enim] etiam *sc* — eum] (a)eternum *em* — 13. igitur] ergo *sc* — cuius] eius *s* — 14. t̃rra] *om. c* — 17. uulgariter] *om. e* — 18. sunt antiquiores] antiquiores sunt *s* — 20. super] supra *scem* — dicitur nunc] nunc dicitur *e* — Ecilburgu] Ecilburgum *m* — 22. Scithica] Scithici *e*, *corr.* *posterius ex* scithici *C* — gens] gentes *e* — fuisset] fuissent *Cscemf*, fuisset *commendat Juhász*³ — sapientissima et mansueta] sapientissimi et mansueti *em*, *corr.* *posterius ex* sapientissimi et mansueti *C*³ — 23. filtro] filamento *sce* — pigmenta] iumenta *sce*³ — enim] etiam *sc* — 24. multa] *om. e* — enim] etiam *sc* — 25. cognoscetis] agnoscetis *m* — 27. occiderunt] *corr. posterius ex* exciderunt *C* — 28. namque] enim *em* —

¹ V. in reproductione nostra codicis (1v) infer. versum 4.

² Lectionem nos secundum Daretem Phrygium commendamus: ex Corn. Nepotis dedicatione ad Sall. Crispum: »... Optimum ergo duxi, ut, ita ut fuit vere et simpliciter perscripta (sc. historia), sic eam in Latinitatem transverterem, ut legentes cognoscere possent, quomodo hae res gestae essent: utrum magis vera esse existiment, quae Dares Phrygius memoriae commendavit, qui per id tempus vixit et militavit, quo Graeci Troianos oppugnarent, *anne* (sic cod. Sangallensis, edd.: an, minime) Homero credendum, qui post multos annos natus est, quam hoc bellum gestum fuisset... « (Daretis Phrygii De excidio Troiae historia. [Andreas Dederich.] Bonnae, 1835.)

³ In Exordia Scythica sic: »fuisset gens sapiens et mansueta... pigmenta multa« (Mon. Germ. Scr. Chron. min. Auct. tom. XI. pag. 319. cap. 26.).

32. torrida zona] zona torrida *e* — nec alere] non alere *sc* — 34. hii] hee *Cm*, hae *sce*, hee *f* — 40. post] prius *em* — Eunedubelian] eunedubeliani *Cm* — 41. asturis] austuris *e* — 42. pronosticatus] pronosticatum *Cf*, prognosticatus *sce* — 45. gaudium magnum] magnum gaudium *sce*, *corr.* ex magnum gaudium *C* — 46. uero] *om. m* — Scithie] Scithice *Cf* — 47. uelut] tunc *scem* — 54. uero] universo *commendat Engel*⁴ — 55. eius generatione] generatione eius *e* — descenderent] descenderant *c₂e* — 56. sequemur] sequimur *s* — 61. Vt] *om. m* — 64. iuramenti statuta] iuramenti statura *Cm*, iuramentum statura *s*, iuramentum, statuta *c* — 68. DCCCLXXXVIII] DCCCLXXXIII. *Cscemf*, DCCCLXXXVIII. *commendat Pauler*⁵ — Scithica] Scithia *Cmf* — 71. gentibus] generibus *e*, *corr. posterius* ex generibus *C* — 74. Denep] Denep *sc* — 75. audiuerant] audiuerunt *m* — 76. Kyeu] Hyeu *Cmf₁* — 78. Edum] Edumen *e* — Ketel] Retel *sc* — 80. suum] *om. m* — 81. uestrarum] nostrarum *sc* — quando] quoniam *sc* — quereitis] qu(a)eretis *e* — 82. uertuntur] convertuntur *e* — 85. milibus] mil(l)ibus hominum *em*, milibus *γ C* — occiderunt] exciderunt *scem*, exciderunt *corr. posterius* in exocciderunt *pro* occiderunt *C* — Aut nonne magnum] Nonne magnum *c₂* — 88. properantes] properanter *sc* — 89. uero] *om. ce* — 94. domini—expellerentur] dominum—expellerent *sc* — in] *om. m* — tributumque] tributum *e* — 95. descenderent] descenderet *m* — 101. Susudal] Sudal *Cscmf*, Susdal *e* — de sedibus] sedibus *m* — 102. Ketel] Retel *sc* — Oluptulma] Oluptulm(a)e *e* — 103. ac] et *em* — 104. modo] etiam *sc* — se constrinxerunt] constrinxerunt *sc* — 106. etiam] et *em* — 107. Lodomer] Lodomeria *scem* — 112. hospicio] hospitem *e*, *corr. posterius* ex hospiciu *C* — etiam omnibus] omnibus etiam *m* — 113. Howos] Hovoos *e*, houos *m* — 114. principes] principis *s₂₃* — ubi] vero *sc* — 115. Keanus] Reanus *sc* — 116. qui dicuntur Cozar] Cozar qui dicuntur *sc*, *corr.* ex cozar qui dicuntur *C* — 117. Morus] Mors *Cf* — Vrsua] Ursua *Cscemf*, Vrsua *commendat Moór*⁶ — nomine] *om. sc* — Glad] Gaad *sc*, *corr.* ex gaad *C* — 118. Ohtum] Othum *s₁* — sicut] sic *scem* — 121. cum eis] *om. e*, *posterius inscr. C* — 122. sagittatorum] sagittariorum *sc* — precepit] precipit *e₂* — Hung] Hungariae *sc* — 123. qui] qu(a)e *sce*, quę *m*, *corr. posterius* ex que *C* — 124. perue-

⁴ Danielis Cornides Vindiciae Anonymi Belae regis Notarii. Editae, auctae a I. Christiano Engel, Budae, 1802., pag. 371.

⁵ A magyar honfoglalás kútfoi. (Redegerunt I. Pauler et A. Szilágyi.) Budapest, 1900., pag. 401., et quidem secundum Reginonem (Pertz: Mon. Germ. Hist., Scr. I., pag. 599., vers. 28.-et sqq.)

⁶ E. Moór: Szlav eredetű emelkedésnevek alföldi hely- és dűlőneveken. (In ephemeride, quae dicitur Magyar Nyelvőr, 1932., pag. 38.)

nerant] pervenerunt c_2 — 125. se Almo duci] Almo duci se *scē* — 127. irruerat] irruit *e* — eis] *ei s_3* — Keanus] Reanus *sc* — preaus] proavus *scem* — conducti] conductu Cf_1 — 129. Tunc] Dunc Cm — id] eum *Cscm*, illud *e* — 132. et accepto—suorum] *om. e* — Hungarie—Hunguari] Hungariae—Hungari *c* — 134. DCCC-o XC-o III-o] DCCCC-o III-o *Cscemf*, DCCC-o XC-o III-o *commendat Pauler*⁷ — 136. legatis suis] legatis c_2e — facere ausi] ausi facere *scm. corr. ex* ausi facere *C* — 137. ad ducem] a ducem *m* — 138. autem] *om. m* — 139. preaus] proavus *scem* — Thysciam] inter Thisciam (*Endlicher ante verbum Thysciam verbum inter deletum esse credidit; nos ty deletum invenimus*) *e* — Souiou] Louiou Cf , louyou *m* — possim] possem *e* — id est] et *scem* — 141. modō] etiam *sc* — ducisse] ducissa *sc* — et duodecim pelles—zobolos] *om. e* — 142. Ketel] Retel *sc* — Oluptulmae] Oluptulmac *sc*, Oluptulma *e* — tercium] iterum *scem* — 143. Camaro] Camero c_2 , *corr. ex* camero *C* — 144. Ketel] Retel *sc* — manans] manens s_{234} — a Saturholmu] Asaturholmu *Csc* — 145. Ketel] Retel (*bis*) *sc* — Ketelpotaca] Retelpotaca *sc* — 146. Ketel] Retel *sc* — a Saturholmu] Asaturholmu *Csc*, a satorholmu *m* — Ketel] Retel (*bis*) *sc* — 147. Ketel] Retel *sc* — Ketelpotaca] Retelpotaca *sc* — 148. Ketel] Retel *sc* — canbiuit] canbium Cf_1 , cambiavit *scē* — regibus erat] erat regibus *e* — propius] proprius *C*, propior *e* — esset] essent *e*, *corr. ex* essent *C* — ulturus] ulterius *Cscemf_1* — sanguinem] sanguis *sc* — 150. Ketel] Retel *sc* — quasi] qui *sc* — 151. montis] *om. e* — 152. perspicientes] prospicientes *scem* — 154. Ketel] Retel *sc* — Opar] Olpar *e* — 155. ditaui] dotavit *e* — 156., 157. Ketel] Retel *sc* — 156. dux] *om. m* — 160. dilexerunt] dilexerit *sc*, dilexerint *em* — 163. Budrug] Brudrug *m*, *corr. ex* Brudrug *C* — 165., 167. Turtur] Tatur *scem* — 170. consilio nobilium suorum] suorum consilio nobilium *sc*, suorum nobilium consilio *em*, *corr. ex* suorum consilio nobilium *C* — 178. nec propter amorem] *om. s_{234}* — caperet] capere Cs_1c — 179. potest] poterit *e* — 180. properauerunt] properarunt *m* — 186. timor] *om. Cmf* — audiuerant] audiuerunt *scem* — Arpadii] Arpadi *e* — genere] geonere Cf_1 — 187. de] a Cf — 188. suis] ceteris *e* — 195. per petitionem] per petitionemne Cf_1 , pro petitione *sc* — 196. Post] Postea *e* — 197. teterrima] deterrima *em* — 204. fuisset] esset *em* — 205. inebriebantur] inebriabantur *scem* — 206. metati sunt] metati *e* — 208. tunc—terre] *om. m* — 213. et fertilitatem] *om. e* — 216. colligerent] colligeretur *sc* — 219. eundi] *om. m* — 221. ultrasilua-

⁷ V. comment. 5. pag. 411. et quidem secundum Albricum (Pertz: Mon. Germ. Hist., Scr. XXIII., pag. 748., vers. 17., edidit P. Scheffer-Boichorst).

nus] ultrasiluanis *Cf*₁ — 225. pariter] *om. m* — pugnam] pug-
 nandum *scem* — 227. dextram] dexteram *s*₁₂₃*cem* — die illo] die *c*₂*e* — 229. Biie] Bue *Csc*₁*emf*, Buc *c*₂, Biie *commendat Juhász* — contraria] contrarie *m* — 231. manus] manum *em* — 232. lutum] locum *sce* — 233. venerunt] *om. c*₂*e* — 234. diem unum] unum diem *e* — 237. Tosu] Tusó *Cmf* — 239. eis] *ei e* — 241. Zobolsu] Bulsuu *Csc* — pro] prae *sc* — 246. illo] *om. e* — 247. que] qui *sc* — 250. Ystoros] Ustoros *s*₂₃₄*c* — 252. Edumenec] Edumernece *sce* — 256. Paztuh] Pazthu *s*₂₃₄ — Hongun] Hongu *sc* — transierunt] transiverunt *em* — 258. crepitudinem] crepidinem *s*₂₃₄*c*₂*e* — Wereuecca] Wereuecea *e*, Wereuecca *m* — 263. quoddam] quodam *s*₃₄ — 264. manus] manum *m* — 267. in circum] circum *m* — nuncupatur] nuncupetur *s*₂₃₄ — 268. perrexit] porrexit *f* — Borssod] Borssed *Csc*₁*mf* — 272. in unum] unum *c*₂*em* — erat] est *e* — 275. Boemi] Boemii *c*₂*e* — 280. deus] dominus *scem* — 282. eos] eum *m* — eis in obsides] in obsides eis *scem*, *corr. ex in obsides eis C* — 283. Stumtey] Stumrey *sc* — Colgoucy] Golgoucy *c* — Moroa] Morova *sce* — 292. ac] ad *c*₁, et *c*₂*em* — eosdem] eos *m* — 293. Danubii] Danubi *e* — Ratispona] Ratisbona *s*₂₃₄ — 294. preauus] proavus *scem* — 297. Arpadium] Arpium *Cf* — 298. egressus] eggressus *m* — 299. deus] dominus (*bis*) *scem* — 301. Bogat] Bogar *Cscmf* — 302. accessisset] accessissent *e*₂ — 303. cum] dum *e* — uidisset] ci uidisset *Cf*₁ — 308. Hungarii] Hungari *e* — 309. Oundunec] Cundunec *e* — 314. filius Tosu—Botond] *om. c*₂ — Bogat] Bogar *s*₂₃₄ — illo] *om. em* — 315. sunt utreque] *om. s*₂₃₄ — utreque] utraque *e* — 316. Bogat] Bogar *s*₂₃₄ — 318. in Hungariam remiserunt] remiserunt in Hungariam *sce*, *corr. posterius ex remiserunt in hungariam C* — 323. nationes] *om. c*₂*em* — 324. et falsis—rusticorum] *om. m* — 327. Zabrag] Zabrach *s*₂₃₄ — 328. peruenerunt—Zoua] *om. s*₂₃₄ — Vlcou] Ulcau *s*₂₃₄ — 329. Hungarii] Hungarii *s*₄ — 333. munitione] municionem *Cscmf*, municione *commendat Juhász* — 334. prudentissimum] prudentem *e* — et propter] eo propter *e*₂ — 335. Aprilis—Octobris] Aprili—Octobrem *s*₂₃₄ — descendat] descendit *e* — 336. Kenesna] Renesna *sc* — 338. Exhinc] Et hinc *em* — 339. Othum] Ohtum *c*₂*e* — 340. ut] ut ut *Cf*₁ — quolibet] quodlibet *Cmf* — 343. deus] dominus *scem* — 344. omnis] omnes *em* — 345. Ponoucea] Ponucea *em* — 348. et perhabitauerunt et] et *e*₁, *om. e*₂ — 349. sanguissuga] sanguisuga *sce* — 351. sui] sue *e* — 356. stultus populus] stultus *e* — 363. ouanter] ovantes *scem* — 364. sedendo] sedentes *scem* — turnamentum] tornamentum *sc*₁*e*, ornamentum *c*₂ — militibus] *om. s*₂₃₄ — Cundunec] Cadunec *sc* — Gyoyg] Gyog *e* — 365. in] *om. e* — 368. quod dux de] ut dux cum *m* — 369. sibi] ibi *e* — 371. Eusee] Cusee *Cmf* — 372. campo] castro *sc* — 375. Hungarii]

Hungari *m* — Romanii] Romani *scem* — uocatus] vocatur *s₂₃₄* — 377. Et exhinc] Exhinc *m* — 380. Ecilburgu] etiburgu *Cf*, eclburgu *m* — 382. Ecilburgu] Elciburgu *Cmf* — Zolsu] Zolsu *Cscmf* — Vertus] Vetrus *sc*, uertus *m* — 383. Sac] Saac *e* — 385. irripuerunt] diripuerunt *scē* — possiderunt] possederunt *scem* — et usque] ut usque *s₂₃₄* — 387. in ciuitatem] ad ciuitatem *m* — 389. consilio] consensu *e* — 390. pugnatu] pugnare *e*, pugnaturi progredi *commendat Florianus*⁸ — Ceruino] Cerumo *sc* — 392. Hoc] Haec *s₂₃₄* — audiuisset] audisset *m* — faciem eorum] faciem *c₂em* — 393. Iouzos] Iouxas *scem* — 394. Belland] Bellarad *scē₂*, Bellarid *m* — et *e*] sicut *e sce* — hominum] homines *sce* — 396. Terciodecimo] Tertio *e* — autem die] die autem *sc*, *corr. ex* die autem *C* — hos] post *e₂* — inibi] ibi *m* — 397. fuga] faga *Cf₁* — fauentes] fauentes ut ipsi *Cf* — 400. Vsubuu] Usubuu et *scem* — 403. militibus] milibus *Cscmf*, militibus *commendat Engel*⁹ — 406. istam] illam *e* — generi] genero *sce* — 407. sepultus est] sepultus *m* — alueum] alvum *em* — 413. Caranthino] in Carinthiam ire *e* — Lombardie] lombardia *m* — 414. augmen] agmen *sce*¹⁰ — conglebate] conglebati *e*, conglobate *m*¹⁰ — 415. consiliarius] *om. c₂em* — existimationem] (a)estimationem *em* — 416. horis] *om. Cscmf*, horis *commendat Juhász*¹¹ — 418. multis—cesis] *om. c₃e* — 420. Cuonrado] Cunrado *sc*¹² — Botond] et Botond *e* — Hungarie] Hungarorum *e* — irrupuerunt] irruerunt *sce* — 421. fuerant] fuerunt *m* — coarctatos] coartatos *sce* — audacter] audacter *scem* — 422. mansuram] mensuram *Cmf₁*, inensurando *sc* — in periculum] periculum *sc*, in periculo *e* — in hostes] hostes *sce* — Et quamuis—prostrauerunt] *om. sc* — 423. Erchangerum] Erchargenum *Cscf*, erchangenum *m*, *apud Reginonem* Erchangerum¹³ — Bertoldum] Bertuldum *s*, Bertualdum *c*, Bertaldum *e*, *corr. ex* Bertuldum *C*¹³ — 426. inspirare] conspirare *sc* — uicem] uincere *Cmf₁*, vices *sc* — 429. ei facere] facere ei *e* — 430. rogauit] rogauerunt *sce* — 432. Culpun] Cuulpun *s₃₄* — 433. Latariense] Latariensem *Cmf* — 434. Ali-

⁸ Hist. Hung. Font. Dom. II., pag. 43.

⁹ V. comment. 4. pag. 371.

¹⁰ Apud Reginonem (v. comment. 5., pag. 609., vers. 30.) agmen. conglobati.

¹¹ Secundum Reginonem (v. comment 5., pag. 609. vers. 38.).

¹² Apud continuatorem Reginonis (v. comment. 5., pag. 614., vers. 9.) Chuonradus.

¹³ Apud continuatorem Reginonis (v. comment. 5., pag. 615., vers. 2.): Erchanger (var. lect.: otthager, freckanger, ercanger) et Berachtold (var. lect.: bertholdus, bertoltus).

minos] *fortasse legend.* Alemannos Engel¹⁴ — 435. conscitatis] concitatis *scem* — 438. exercitum] exercitus *scem* — graviter] *om. c₂e* — 439. Vereucea] Wereucea *e* — 440. alia] *om. m* — 442. Wacil] Wazil *scem* — 443. deuastare] invadere *e* — 444. Moroa] Morova *e* — modo] anno *m* — Turtur] Tatur *scem* — 445. undique in Hungaria] unque Hungarii *Cmf₁*, *om. sc*, undequaque Hungarii *e*, undique Hungarii *f₂*, universique Hungarii *vel* unitique Hungarii *vel* undiquaque in Hungaria *commendat* Engel¹⁵ — iuramenta] iuramento *m* — 446. filii sui] sui filii *sc* — ipsius] sua *e*, *corr. ex sua C* — 448. populo] populo suo *m* — 450. Thonuzoba] Thomizoba *sc* — Kemey] Remey *sc* — 451., 452. Thonuzoba] Thomizoba *sc* — uiuus] Vivuros *sc*, Viuus *f₂*.

¹⁴ V. comment. 4., pag. 371b.

¹⁵ V. comment. 4., pag. 371b.

I. INDEX VERBORUM.

Numeri currentes et parentheses »[]« ad Annotationes Criticas, quae infra textum collocatae sunt, attinent. — Numeri post duo puncta (:) significant, quotiens in eadem sententia idem verbum appareat.

- a* [asaturholmu], [de] 3:2, 4, 8, 14, 19:2, 20-1, 26, 32, 34, 36, 52, 62, 65:4, 71, 102, 116, 130, 136, 144, 145, 146, 147, 151, 153, 156, 160:2, 166, 170-1, 177, 182:2, 183, 185-6, [187], 188, 199, 206:2, 216, 220, 227-8, 231, 247, 249-50, 251:2, 256:2, 261, 272-4, 281, 293, 300, 305, 309:2, 314, 335:2, 338-9, 344, 346, 348, 354-5, 364, 368, 371, 393, 413, 415-6, 420, 433, 448, 450.
- ab* 13, 16, 41, 116, 132, 139, 170, 179, 210, 241-3, 335, 347, 375, 382, 415, 422, 443.
- abrupta* 434.
- absque* 30.
- ac* 2, 14, 31, 54-6, 96, 103, 108, 123, 132, 154, 157, 239, 260, 292, 333, 335, 348, 350, 358, 414-5, 423, 438, 445.
- acceperunt* (accepit, accepta, acceptis, accepto, accipere, acciperent, accipiebant, accipientes) 197, 323, 338, 377, 401, 420.
- accepit* (acceperunt) 399, 445.
- accepta* (acceperunt) 153, 156, 166, 244, 256, 295, 314, 336, 351, 413.
- acceptis* (acceperunt) 167, 194.
- accepto* (acceperunt) 132, 170, 285, 404.
- accesserunt* (accessisset, accessit) 316.
- accessisset* (acceperunt) 302.
- accessit* (acceperunt) 315.
- accipere* (acceperunt) 150.
- acciperent* (acceperunt) 399.
- accipiebant* (acceperunt) 214.
- accipientes* (acceperunt) 91, 261, 321, 355, 418.
- acie* (acies, [acie]) 80, 299, 301, 390.
- acie* [acie] [390].
- acies* (acie) 87, 225, 302, 315, 340.
- acquiescentes* 121.
- acquirere* (acquireret, aquirebant, aquirere, aquisito, aquisiuerunt, aquisiuit) 61.
- acquireret* (acquirere) 210.
- acriter* 87, 225, 302, 316, 342, 372.
- acta* 136.
- ad* [sad] 13, 25, 28, 31, 34, 38, 47-8, 52, 55, 58, 71, 74:2, 88, 92, 94, 101, 103, 108-10, 112, 114-5, 116:2, 117, 122:2, 124:2, 126, 127-2, 129-30, 132, 134, 136, 137:2, 139:2, 141, 146, 147:2, 148:2, 153, 156-7, 160, 161:2, 163, 165, 167, 170:3, 180, 185, 188, 190-1, 193, 196-7, 199, 200, 201:2, 206, 210-1, 215, 218, 221-2, 225-6, 228, 231:2, 232-4, 236-8, 241:2, 242-4, 246:2, 247, 249-50:2, 251:4, 254, 257:3, 261, 264, 268, 271, 272-2, 275, 277-8, 282, 283:4, 284, 286, 289-90, 291:2, 292, 295, 296:2, 298-9, 302, 307,

- 309:2, 312:2, 313, 320, 322, 323:2, 325-6, 328-30, 332, 335:2, 336, 338:2, 340, 348:2, 349, 351, 353, 355:2, 356, 358, 360-3, 364:3, 367, 371-2, 374, 377, 382-4, 386, 387:2, 394, 396, 397:2, 399, 402:2, 418, 425, 430, 436, 438, 440, 442-4:2, 446, 448, 450-2.
- adepta* (adepti) 91, 231, 283, 307, 318, 345.
- adepti* (adepta) 196.
- adherentes* 106.
- adhuc* 25.
- adiutor* 80, 299.
- adiutorio* (adiutorium) 79, 117, 136, 272, 277, 298, 315, 339-40.
- adiutorium* (adiutorio) 77.
- adiuuante* (adiuuantibus, adiuuare) 162, 385, 427.
- adiuuantibus* (adiuuante) 145.
- adiuuare* (adiuuante) 422.
- admirabantur* v. *ammirabantur*
- admodum* 32.
- admonitione* v. *ammonicione*
- adnuntiantibus* (annuntiantibus) 204.
- adoptabant* 124.
- aduentum* 125, 148, 221, 264.
- aduersario* (aduersariorum, aduersarius) 183.
- aduersariorum* (aduersario) 280.
- aduersarius* (aduersario) 337.
- adulabantur* 127.
- affectum* [effectum] [2].
- affligentes* 434.
- affluentem* 435.
- agasonibus* (agasonum) 334.
- agasonum* (agasonibus) 334.
- aggressus* 6.
- agmen* v. *augmen*
- agni* 388.
- agnominatus* 40.
- agnoscere* 7.
- albos* 141, 293.
- alcioris* (altioris) 150.
- aldamas* (aldumas) 152.
- aldumas* (aldamas) 204.
- alere* 32, 51.
- alia* (aliarum, alias, alie, alii, aliis, alio, aliorum, alios, aliud) 94, 101, 110, 216, 412, 440.
- aliarum* (alia) 23, 64.
- alias* (alia) 449.
- alie* (alia) 387.
- aliena* 24.
- alienati* 422.
- alienigenarum* 4, 132.
- alii* (alia) 93, 96, 108, 172, 364, 421.
- aliis* (alia) 5, 122.
- alio* (alia) 263, 280.
- aliorum* (alia) 286, 362, 412, 425.
- alios* (alia) 278, 411, 438.
- aliqua* (aliquem, aliqui, aliquid, aliquis) 74.
- aliquando* 65, 285, 288, 443.
- aliquem* (aliqua) 136, 139.
- aliqui* (aliqua) 304.
- aliquid* (aliqua) 184.
- aliquis* (aliqua) 359.
- aliud* (alia) 348.
- alter* (altera, alteram) 142, 422.
- altera* (alter) 192, 228, 271, 315, 340.
- alteram* (alter) 224, 422.
- altioris* (alcioris) 267.
- alueum* 407.
- aluum* 416.
- amabilem* 160.
- ambulans* (ambulantem) 213.
- ambulantem* (ambulans) 379.
- amen* 11.
- amicas* (amico, amicos, amicus) 116.
- amiciciam* (amicicie) 139.
- amicicie* (amiciciam) 78.
- amico* (amicas) 2, 176.
- amicos* (amicas) 177.
- amicus* (amicas) 176, 415.
- amittatis* (amitterent) 300.
- amitterent* (amittatis) 76, 438.
- ammirabantur* 361.
- ammonicione* (ammonicionem) 165.
- ammonicionem* (ammonicione) 298.

- amnem* 339.
amo [an non] [9].
amorē (amorem) 3.
amorem (amore) 177-8.
amoto 339.
an [amo] 9, 83.
anathemati 64.
angusta 33, 52.
anhelarē v. *hanelare*
animalia 24, 383.
animi (animo, animum) 83.
animo (animi) 409, 412.
animum (animi) 179.
annalibus 68.
anno (annorum) 20, 40, 68, 134, 329, 388, 406-7, 420, 427, 429, 446.
annorum (anno) 410.
annuale 320.
annuatim 75, 94, 444.
annuntiantibus (adnuntiantibus, annuntiassent) 237.
annuntiassent (annuntiantibus) 237.
ante 83, 224, 266, 299, 318, 343, 361, 364, 378, 383-2, 390, 392, 396, 403.
antecedebat (antecedens) 283, 343.
antecedens (antecedebat) 151.
ante're 122.
antequam 335.
antiqua (antiquiores) 20.
antiquiores (antiqua) 18, 22.
apendiciis (appendiciis) 118.
aperia (aperto, aperuerunt, apperuerunt) 9, 112.
aper.o (aperta) 396.
aperuerunt (aperta) 109.
apparuit 41.
appellari (appellauit) 365.
appellauit (appellari) 136.
appendiciis (apendiciis) 405.
apperuerunt (aperta) 434.
apprehendere (apprehendit) 197.
apprehendit (apprehendere) 134.
appropriatam 438.
aqua (aquam, aquarum, aquas, aque, aquis) 139, 156.
aquam (aqua) 145, 293, 353.
aquarum (aqua) 93, 145, 249, 278, 333.
aquas (aqua) 20, 330.
aque (aqua) 139.
aquilonali 13.
acquirebant (acquirere) 214.
acquirere (acquirere) 214.
aquis (aqua) 139, 294.
aquisito (acquirere) 147.
aquisiuerunt (acquirere) 243.
aquisiuit (acquirere) 163.
ardoribus 203.
arcu (arcubus, arcum) 31, 433.
arcubus (arcu) 364.
arcum (arcu) 216.
arenarum (arenis) 339.
arenis (arenarum) 216.
argenteis 362.
argenti (argento, argentum) 110, 112.
argento (argenti) 364.
argentum (argenti) 15, 23.
ar.etes 383.
ar.na (armis) 216, 422.
ar.nata 79, 277, 280.
ar.natura 275.
armis (arma) 52, 80-1, 153, 275, 299.
arpalice 379.
arie 2.
artificibus 334.
artificio 23.
ascendentes (ascenderent, ascenderunt, ascendit) 200, 383.
ascenderent (ascendentes) 254.
ascenderunt (ascendentes) 150.
ascendit (ascendentes) 151, 266.
aspexerunt (aspexisset) 435.
aspexisset (aspexerunt) 267.
assimilantur 86, 300.
assimulantur 82.
assuetis 429.
assumptis 415.
astur.s 41.
astutum (astutus) 213.
astutus (astutum) 210.
ataui v. *atthau*

- atque* 19, 30, 320, 336, 339, 345, 361, 415, 423, 433.
atrociter v. *attrociter*
atlamen 76, 139, 148.
atthau (*atthauo*) 170.
atthauo (*atthau*) 179, 294.
attrociter 434.
auctorum 3.
audaces (*audaci*, *audaucter*, *-audax*) 271.
audaci (*audaces*) 226.
audaciam (*audatiam*) 374.
audacter v. *audaucter*
audatiam (*audaciam*) 89, 92, 216, 278, 396.
audaucter (*audaces*) 421.
audax (*audaces*) 153.
auderent 156, 216.
audiens (*audientes*, *audierant*, *audietis*, *audire*, *audiret*, *audita*, *audito*, *audiueram*, *audiuerant*, *audiuerat*, *audiui*, *audiuisset*, *audiunt*) 221.
audientes (*audiens*) 87, 125, 129, 181, 295, 330, 354.
audierant (*audiens*) 259.
audietis (*audiens*) 427.
audire (*audiens*) 210.
audiret (*audiens*) 8.
audita (*audiens*) 138, 155, 218, 244, 390, 446.
audito (*audiens*) 186, 206, 243, 277, 301, 360, 363, 380, 415.
audiueram (*audiens*) 3.
audiuerant (*audiens*) 53, 75, 125, 186.
audiuerat (*audiens*) 392.
audiui (*audiens*) 326.
audiuisset (*audiens*) 112, 136, 220, 237, 392, 397, 399.
audiunt (*audiens*) 82.
auferre 179.
augmen 414.
auo (*auus*) 443.
auream (*aureis*) 325.
aureis (*auream*) 362.
auri (*auro*, *aurum*) 110, 112.
auro (*auri*) 364, 430.
auroram 224, 299.
aurum (*auri*) 15, 23, 216:2.
ausa (*ausi*, *ausus*) 30.
ausi (*ausa*) 136, 200.
ausus (*ausa*) 136, 186, 231, 264, 298, 392.
aut 4:2, 85:2, 177:2.
autem 14, 17, 21, 45, 47-8, 69, 74, 94, 132, 137-8, 156, 175, 177-8, 184, 202, 224, 244, 264, 271, 274, 291, 295-6, 298-9, 315, 320, 336, 340, 361, 372-3, 375, 383, 389, 394, 396, 411, 425.
auunculi (*auunculo*) 68, 255, 320.
auunculo (*auunculi*) 313.
auus (*auo*) 115, 182.
auxilio (*auxilium*) 6, 47, 123, 127.
auxilium (*auxilio*) 264, 289, 429.
balistas 395.
baptizando (*baptizaret*) 452.
baptizaret (*baptizando*) 452.
beate (*beatus*) 407.
beatus (*beate*) 452.
bella (*belli*, *bello*, *bellorum*, *bellum*) 3, 324:2, 440.
belli (*bella*) 373, 439.
bellicas (*bellico*) 87, 316, 342.
bellico (*bellicas*) 348.
bellicosi (*bellicosissimis*, *bellicosum*, *bellicosus*) 412.
bellicosissimis (*bellicosi*) 434.
bellicosum (*bellicosi*) 430.
bellicosus (*bellicosi*) 409.
bellus (*bella*) 25, 28, 52, 55-6, 76, 81, 88, 261:2, 271, 303, 317, 344, 361, 392, 438:2.
bellorum (*bella*) 50, 429.
bellum (*bella*) 214, 299, 302, 335.
belluyno 414.
bene 187.
beneficio 168.
benigne 155, 175.
beniuolentia 140.
beniuolus 46.
bestiarum 135.

- biberunt* (bibissent) 383.
bibissent (biberunt) 25.
blandis 261.
blesus 409.
bona (bonam, bonas, bone, boni, bonis, bono, bonorum, bonos, bonum, bonus, meliores, melioribus, optimis, optimos, optimum) 91, 114, 362, 396, 418, 420.
bonam (bona) 95.
bonas (bona) 349.
bone (bona) 2, 68.
boni (bona) 61.
bonis (bona) 96-7, 321, 435.
bonitate (bonitatem) 216, 218.
bonitatem (bonitate) 210, 215, 294.
bono (bona) 118.
bonorum (bona) 118, 238.
bonos (bona) 216.
bonum (bona) 214, 300.
bonus (bona) 46.
boues 110.
brauium 150.
bubulci 14.
cacumen (cacumina) 151.
cacumina (cacumen) 266.
cadebant (cecidit) 343.
calcauerit (calcauerunt) 187.
calcauerunt (calcauerit) 188.
calidas 20, 360.
calui 147.
cambiuit v. *canbiuit*
camelos 101, 110, 141.
campo (campum) 160, 263, 315, 318, 372.
campum (campo) 382.
canbiū [canbiuit] [148].
canbiuit [canbiū] 148.
candidus 409.
canes (canibus) 82.
canibus (canes) 82, 86.
cantibus (cantu) 361.
cantu (cantibus) 8, 324.
capere (caperent, caperet, capta, capti, capto, captum, captus, ceperant, ceperunt, cepissent, cepisset, cepit, [caperet], [expugnauerunt]) 32, 51, [178], 361.
caperent (capere) 129.
caperet (capere, [caperet]) 178.
capilli (capillo) 427.
capillo (capilli) 409.
capita (caput) 31, 88.
capta (capere) 140.
capti (capere) 225, 316, 421.
captiuis (captiuos) 284.
captiuos (captiuis) 318.
capto (capere) 264.
captum (capere) 322.
captus (capere) 279, 415.
caput (capita) 249, 407.
carceratum 229.
carceris 197.
carnem (carnes, carnibus, carnis) 25.
carnes (carnem) 23.
carnibus (carnem) 70.
carnis (carnem) 446.
castellum 263.
castra (castri, castris, castro, castrorum, castrum) 130, 160, 184, 206, 234, 246, 249-51, 258, 263, 270, 283, 296, 313, 318, 328, 333, 339, 345, 358, 360, 367, 371-2, 382-3, 390-2, 393.
castri (castra) 130, 147, 257, 396, 416, 448.
castris (castra) 327.
castro (castra) 36, 117-2, 128, 143, 154, 160, 168, 247-8, 253-4, 262, 264, 270, 300, 374, 376, 378, 393, 396, 401.
castrorum (castra) 283, 286.
castrum (castra) 117, 118-2, 129-31, 134-2, 137, 146, 161, 163, 165-6, 170, 174, 190-3, 191, 194-3, 196-7-2, 226, 247-2, 249-2, 250, 252, 254, 267-3, 268, 310-3, 328-3, 332, 335, 346-2, 347-8, 353-2, 355, 364-5, 368-9, 371, 372-2, 377-2, 383, 393-4, 396, 399, 405, 443, 447.
cathenis 134, 197, 283.
causa (causam, causis) 78, 142, 165, 265-6, 289, 387, 398.

- causam* (causa) 205, 406.
causis (causa) 148.
CC 112.
CCC (trecentis) 110, 112.
CCCC-o 20.
cecidit (cadebant) 279.
cecinit 187, 301.
cede (cedibus) 422:2.
cedibus (cede) 413.
celebrantes (celebratis, celebrauerunt) 403.
celebratis (celebrantes) 399, 401.
celebrauerunt (celebrantes) 131, 157.
celeriori (celerrimo) 180.
celerrimo (celeriori) 78, 154, 215, 266, 294, 341.
centum (CXXV) 101, 110, 364, 367.
ceperunt (capere) 281.
ceperunt (capere, [expugnauerunt]) 70, 87, 91, 113, 156, 184, 197, 200, 278, 280, 283, 301-2, 314, 316, 323, 328:2, 342, 346, 348, 353, 355:2, 372, 377, 390:2, 393-4, 396, 413, 426, 429, 434, [435].
cepissent (capere) 92.
cepisset (capere) 210.
cepit (capere) 136:2, 210, 221, 226, 244, 298, 347, 393, 439.
cera 344.
certa 9.
certantes (certassent) 277.
certassent (certantes) 278.
cervos (cervus) 83.
cervus (cervus) 266.
cesis 418.
cessarunt 52.
cetera (ceteri, ceteris, ceterorum) 293.
ceteri (cetera) 113-4, 278-9, 329.
ceteris (cetera) 71, 112, 275, 364, 405.
ceterorum (cetera) 3.
chronicis v. *cronicis*
ci [303].
cicius 142, 157.
circa 102, 127, 130, 216.
circuitu (circuitum) 20.
circuitum (circuitu) 215.
circum 267.
circumiacentes (circumiacentium) 37.
circumiacentium (circumiacentes) 362, 403.
cithararam v. *cythararum*
citius v. *cicius*
citra 342.
ciues (ciuibus, ciuium) 354.
ciuibus (ciues) 352, 409.
ciuiles 191.
ciuitas (ciuitate, ciuitatem, ciuitatibus, ciuitatis) 443.
ciuitate (ciuitas) 269, 355, 364:2, 370.
ciuitatem (ciuitas) 74:2, 88:2, 89, 91, 108-9, 271, 278:2, 279-80, 314, 317, 323, 355, 361:2, 371, 387, 407, 413, 434-5.
ciuitatibus (ciuitas) 107.
ciuitatis (ciuitas) 69, 112.
ciuium (ciues) 190, 267.
clariores 55.
clausuram 203.
clemens 409.
clipeis (clipeos) 364.
clipeos (clipeis) 382.
coadunata 78.
coarctatos 421.
cocti 110.
codice 326.
cogitabant 33.
cognitione 229.
cognatis (cognatos) 45, 108, 123.
cognatos (cognatis) 63.
cognoscetis 20, 31.
collateraliter 361.
collaudauit 350.
collecta (colligerent) 166.
colligerent (collecta) 216.
collocauissent (collocauit) 114.
collocauit (collocauissent) 443.
comam 427.

- comedebant* (comedere, comedebant) 205, 403.
comedere (comedebant) 238.
comedebant (comedebant) 70.
comes (comitem, comitibus, comitis) 130.
comitatum 247, 405.
comitem (comes) 168, 286.
comitibus (comes) 414.
comitis (comes) 416.
commilitones v. *commilitones*
commissio (committeret) 307.
committeret (commissio) 214.
commixta (commixte, commixta) 302.
commixte (commixta) 316.
commixtantibus 363.
communi (communi) 55, 165, 190, 266, 335, 358, 389, 410.
comparauimus 293.
compilaueram 3.
complexus 3.
comprehendentes 130.
concrentur 414.
concedere (concederet, concedimus, concesserunt, concessit) 277.
concederet (concedere) 170.
concedimus (concedere) 177-8.
concesserunt (concedere) 95, 105, 448.
concessit (concedere) 155-6, 177, 219, 243, 350, 447.
conscitatis v. *conscitatis*
concupiscebant 24.
condicione 444.
condonatum (condonauit) 157.
condonauit (condonatum) 112, 118, 122, 146:2, 147, 168, 308, 347, 380, 405, 447, 449.
conducti (conductis, [conductu]) 127.
conductis (conducti) 334.
conductu [conducti] [127].
confinia (confinio, confinium) 165, 208.
confinio (confinia) 265, 285, 375:2, 418, 443.
confinium (confinia) 109, 115, 122, 127, 139, 170, 203, 374.
confirmaret 165.
confluebant (confluerent) 330, 363, 446.
confluerent (confluebant) 96, 114.
confortans (confortati) 80, 299.
confortati (confortans) 87, 301.
conglebate 414.
congregata (congregati, congregauit) 194, 267, 310.
congregati (congregata) 394.
congregatione 190.
congregauit (congregata) 221.
conmiliones 81.
commixta (commixta) 87.
communi (communi) 54.
consanguineus 315.
conscitatis 435.
consensu 55, 358.
consequentibus 34.
considerans 190.
consilicarius 68, 415.
consiliis (consilio, consilium) 121.
consilio (consiliis) 34, 47, 52, 54, 62, 76, 94, 100, 123, 127, 132, 141, 165, 170, 190, 202, 219, 241, 254, 265-6, 285, 289, 291, 314, 335, 358, 367, 378, 389, 399, 410, 448.
consilium (consiliis) 398.
consocii 113.
conspiceret 165.
constitucione 441.
constituerat (constituerunt, constituit, constituti) 275.
constituerunt (constituerat) 34, 182, 202, 265, 283, 312, 314, 333, 335, 411.
constituit (constituerat) 20, 132, 168, 255, 369.
constituti (constituerat) 314.
constrinxerunt 104.
construere (construeret, construxit) 443.
construeret (construere) 165, 267.
construxit (construere) 146, 163,

- 166, 194, 249, 252, 267, 383.
consuetudinarias 307.
consuetudinis 410.
consumpserunt (consumpti) 374, 423.
consumpti (consumpserunt) 344.
contentiones 410.
continetur 68.
continua 423.
contra 63, 76, 78-9, 83, 86, 173, 181, 200: 2, 216-20, 231-33, 264, 277, 279, 289, 295, 297-8, 300-2, 314: 2, 315, 335: 2, 337, 340, 346, 372, 389-90, 392: 2, 393-4, 426, 431.
contradicente 183, 314.
contradicione 74.
contraria (contrarie) 229.
contrarie (contraria) 211.
conturbant (conturbati) 179.
conturbati (conturbant) 425.
conuenienti 165.
conuersionem 407.
conuerso (conuerterunt, conuertunt) 394.
conuerterunt (conuerso) 84, 418.
conuertunt (conuerso) 438.
conuiuia (conuiuio, conuiuium) 131, 388, 403.
conuiuio (conuiuia) 201.
conuiuium (conuiuia) 157, 237, 261, 329, 380.
conuocatis 76.
copiam 135.
corde 397.
corpore (corporis) 28.
corporis (corpore) 446.
cottidie 71, 238, 329, 361, 364, 403.
crebris 385.
credebat (credite, credo) 186.
credite (credebat) 324.
credo (credebat) 25.
crepidinem 193, 296.
crepitudinem 251, 258.
crimine 307.
cronicis 68.
crudas 88.
crudelitatem 25.
crudeliter 413, 434.
cruentam 415.
cubiculi 416.
cucurbitas 88.
cui (cuius, quam, quarum, quas, que, quem, qui, quibus, quid, quis, quo, quod, quorum, quos, [que]) 10, 75, 118, 195, 267, 368, 389, 449-50.
cuidam (cuiusdam, quadam, quendam, quendam, quibusdam, quidam, quodam, quoddam, quosdam) 234.
cuius (cui) 10, 13, 19, 53, 65, 80, 116-7, 144, 147, 171, 229, 299, 335, 339, 361, 383, 386, 450.
cuiusdam (cuidam) 48.
cum 3, 14, 20, 26: 2, 27, 47, 68: 2, 72, 79, 84-5, 93, 94: 2, 100, 101: 2, 102, 105: 2, 108-9, 110: 4, 111, 112: 3, 118, 121-3, 124: 2, 126, 134, 136, 145-6, 153, 156-7: 2, 160-2, 165, 172, 183: 2, 188, 190, 193, 201, 204, 208, 211, 214, 216, 220, 222, 226: 3, 227, 237: 5, 238: 2, 242, 247, 260, 261: 2, 264: 2, 265, 266: 2, 267-8, 270, 272: 2, 274-5, 277-8, 284: 2, 290, 292, 296, 298, 303, 308, 313: 2, 315: 2, 320-1, 325, 329: 3, 335-6, 339-41, 342: 2, 347: 2, 348, 353-4, 361: 3, 362-3, 364: 3, 368-9, 378-9, 382, 386: 2, 387, 390: 2, 392: 3, 393, 396, 397: 3, 398: 2, 399, 402-5, 410-1, 413-6, 429, 433, 437-9, 443, 446-7, 452: 3.
cupidus 409.
cura (curam) 330, 412.
curam (cura) 168.
curia (curiam, curie) 157, 167, 244, 284, 290.
curiam (curia) 238, 328-9, 333.
curie (curia) 154.
currentes 150.
cursibus (cursu) 435.
cursu (cursibus) 78, 154, 180, 215, 221, 226, 266, 272, 278, 294, 341.
custodiam (custodie) 275, 279, 364, 396.

- custodibus* 283.
custodie (custodiam) 165.
custodiebant (custodire) 372.
custodire (custodiebant) 200.
cythararum 361.
CXXV (centum) 395.
dabat (dantes, dare, darent, daret, data, dato, daturum, dederant, dederat, dederunt, dedit) 363.
dantes (dabat) 227.
dare (dabat) 397.
darent (dabat) 94.
daret (dabat) 218, 289, 348, 399.
data (dabat) 10, 140.
dato (dabat) 430.
dator 46.
daturum (dabat) 397.
DCCCC-o [DCCC-o], [XC-o] [134].
DCCCCVII. 407.
DCCCCXXI. 427.
DCCCLXXXIII.
 [DCCCLXXXVIII.] [68].
DCCCLXXXVIII.
 [DCCCLXXXIII.] 68.
DCCC-o [DCCCC-o] 40, 134.
de [a], 3-4, 9, 10:2, 12, 20-2, 23:2, 25, 29:2, 31, 36-7, 39, 40-1:2, 44-5, 48-50, 53, 55:2, 59-60, 63-4, 67, 68:3, 73, 75-9, 82, 87, 90, 93-4, 97, 99, 101-2; 106-8, 117, 121, 123, 125, 127:2, 128, 133, 135-6, 139:2, 142-3, 147, 148:2, 149, 154, 156, 159, 160, 164, 167, 169, 170, 172, 179:2, 187, 189-91, 194, 198, 201:2, 203, 207, 209, 212, 216, 223, 230, 235, 240, 245-6, 248, 253-5, 262, 265:3, 266, 268-70, 273, 276, 285, 287-8, 294:2, 296-8, 302, 306, 310-1, 316, 319, 327, 331-2, 349, 352, 357-8, 366-7, 368:2, 370, 376, 381-3, 390-2, 395, 400, 405, 407-8, 416-7, 419, 423, 425, 428, 441, 445-9, 450:2.
deaurata 141.
debitores 176.
debitum (debuit) 5.
debuit (debitum) 392.
decem (X, X-cem) 94.
decet 126, 402.
decimo (X-o) 156.
decollauerunt 423.
decorant 14.
decorus 46.
decreuerunt 413.
dederant (dabat) 261.
dederat (dabat) 362.
dederunt (dabat) 101, 121, 184, 261, 282, 390.
dedit (dabat) 110, 112, 146, 162, 180, 237, 247:2, 249, 252, 280, 286, 309, 313, 343, 350, 364:2, 368-9, 378, 382, 405:2, 443, 450.
defecit (deficere) 144.
defensione 226, 278, 317, 443.
deficere (defecit) 88, 303, 317.
dei (deum, deus, diis) 179, 283, 434.
deinde 232-4, 251, 296, 312, 322, 339, 353, 355, 418, 435-6.
deprecans 320.
deridendo 136, 156.
descendens (descendentes, descenderant, descenderat, descenderent, descenderet, descenderunt, descendisse, descendit) 20.
descendentes (descendens) 328.
descenderant (descendens) 55.
descenderat (descendens) 53, 294, 335, 361.
descenderent (descendens) 55, 95, 113.
descenderet (descendens) 340.
descenderunt (descendens) 4, 124, 232, 387.
descendisse (descendens) 125, 179, 186, 259.
descendit (descendens) 19, 21, 65:4, 102, 144, 146, 163, 171, 182:2, 246, 252, 261, 272, 293, 314, 332, 339, 341, 346, 368, 407, 448, 450.
descensum 336.
deserta 69.
destructa (destruxit) 361.
destruxit (destructa) 134.

- detestabili* 429.
detinet 385.
deuastare (deuastasse, deuastauerunt) 412, 443.
deuastasse (deuastare) 392.
deuastatione 381, 417.
deuastauerunt (deuastare) 413, 418.
deuitare 33.
deum (dei) 299.
deus (dei) 187, 208, 280, 299, 343, 362, 378, 386, 429.
dextram 227.
dextrarios 364.
dicam (dicebant, dicebatur, dicendo, dicens, dicentes, dicere, dicetur, dici, dicit, dicite, dicitur, dicta, dicti, dicto, dictus, dicunt, dicuntur, dixerit, dixerunt, diximus, dixissent, dixistis, dixit) 83.
dicebant (dicam) 96-7, 114.
dicebatur (dicam) 97, 179.
dicendo (dicam) 291.
dicens (dicam) 138, 176, 187, 299.
dicentes (dicam) 102.
dicere (dicam) 36.
dicetur (dicam) 21, 34, 48, 65, 148, 211.
dici (dicam) 125, 135, 152, 186, 215, 333, 361.
dicit (dicam) 83.
dicite (dicam) 176.
dicitur (dicam) 13-4, 20, 35, 42, 50, 177, 193, 227, 247-2, 249, 256, 270, 290, 307, 328, 356, 447.
dicta (dicam) 25.
dictauerit 38.
dicti (dicam) 33, 36, 359.
dicto (dicam) 180.
dictus (dicam) 2, 116, 356.
dicunt (dicam) 22, 25, 214, 325.
dicuntur (dicam) 17, 108, 116, 123, 275.
die (diebus, diem, dierum, dies) 56, 71, 103, 130, 132, 134, 137-2, 151, 154-2, 156, 160, 175, 184, 188, 197, 221, 227-8, 244, 263-4, 271, 278, 280-1, 291, 305, 315, 320, 340, 346, 361, 367-2, 375, 377, 394, 396, 398.
diebus (die) 170, 205, 241, 307, 353, 358, 389.
diem (die) 17, 52, 106, 234, 324, 334, 365, 385.
dicrum (die) 334.
dies (die) 69, 125, 131, 135, 157, 161, 196, 208, 229, 250, 264, 278, 364, 372, 387-8, 395, 446.
differre 399.
digitos 46.
diis (dei) 131.
dilectio (dilectionis) 5.
dilectionis (dilectio) 6.
dilectissimo (dilexerunt, dilexit, diligebant, diligebat, diligere) 2.
dilexerunt (dilectissimo) 125, 135, 152, 160, 333.
dilexit (dilectissimo) 215, 356, 399.
diligebant (dilectissimo) 409.
diligebat (dilectissimo) 148.
diligere (dilectissimo) 238.
dimicatuos 295.
dimidia 340, 342.
dimiserunt (dimisissent, dimisit, dimissa, dimissis, dimisso, dimissos, dimitterent, dimitteret) 194, 197, 321, 355, 401, 448.
dimisissent (dimiserunt) 349.
dimisit (dimiserunt) 158, 406.
dimissa (dimiserunt) 95, 294, 393.
dimissis (dimiserunt) 191, 220, 335, 387.
dimisso (dimiserunt) 374, 378.
dimissos (dimiserunt) 382.
dimitterent (dimiserunt) 397.
dimitteret (dimiserunt) 136, 291.
dripiunt 438.
discederent (discesserunt) 34, 52.
discesserunt (discederent) 321.
discessum 270.
discediam 63.
dissidentium 410.
dissimilis 409.
ditatos (ditauit) 158, 175.

- ditauit* (ditatos) 140, 155.
diu (diucius, diutissime, diutius) 322.
diucius (diu) 211.
diuersa (diuersis, diuersorum) 106, 112, 204, 237, 239, 243, 261, 303, 364, 411, 447.
diuersis (diuersa) 6, 109, 140, 155-6, 158, 175, 261, 285, 320, 329, 347, 378-9, 390, 394, 397, 403, 446.
diuersorum (diuersa) 6, 162.
diuina (diuine, diuino) 41, 162, 259, 341, 427.
diuine (diuina) 6.
diuino (diuina) 41.
diuiserunt (diuisit) 192.
diuisit (diuiserunt) 224.
diuites 24.
diutissime (diu) 277.
diutius (diu) 36, 210.
dixerit (dicam) 178.
dixerunt (dicam) 56, 104, 157, 398.
diximus (dicam) 18, 22, 40, 50-1, 114, 121, 123, 346.
dixissent (dicam) 292.
dixistis (dicam) 81.
dixit (dicam) 80, 216: 2.
dolabro 325.
dolo 421.
domestici 330.
dominatorem 445.
dominatui 323.
domini (domino, dominorum, dominos, dominum, dominus) 94, 137, 152, 179, 210, 227, 256, 260, 265, 401, 447.
dominice 20, 40, 68, 134, 407, 427.
dominium 210, 261, 335.
domino (domini) 126, 142, 176, 180, 195, 208, 216, 275, 294, 356, 385, 412, 420.
domincrum (domini) 82, 118, 238.
dominos (domini) 127, 351.
dominum (domini) 62, 103, 112, 180, 215, 227, 244, 398.
dominus (domini) 68.
domos (domum) 23, 334.
domum (domos) 402.
dona (donis, donum) 10, 154, 204, 238-9, 243, 261: 2, 355.
donare (donauit) 244.
donaria (donariis) 170, 174, 237, 364.
donariis (donaria) 354.
donauit (donare) 285, 364, 368.
donec 70, 161, 208, 338.
donis (dona) 155, 175, 320, 347.
donum (dona) 47.
dormire 298.
duabus (duas, duo, duobus, duos) 148.
duas (duabus) 139, 147, 156, 192, 224, 228, 294, 338, 448.
dubitaret 397.
duca 130.
ducalem (ducales, ducali, ducalis) 63, 402.
ducales (ducalem) 334.
ducali (ducalem) 450.
ducalis (ducalem) 333.
ducatum 272.
duce (ducem, duces, duci, ductus, ducis, ducum, dux) 39, 44, 57, 133, 139, 147, 156, 169, 183, 187, 230, 240, 256, 314, 356, 371, 391, 410, 413, 433, 443.
ducem (duce) 37, 54-6, 60, 63, 75-6, 78-9, 90, 93-5, 113, 125, 132, 136, 137: 2, 141, 153-4, 157, 167, 170, 172, 174, 186, 218: 2, 220, 226, 231, 236-7, 241-2, 259, 261, 281, 283-4, 289: 2, 290-2, 295, 297-8, 314, 321-3, 329-30, 335, 348-9, 379, 386, 389, 392, 397, 398: 2, 402, 404, 418, 430, 438, 445, 449.
ducentas v. CC
ducentes (ducerent, duci, ducti, ductis, ducto, ductus, duxerit, duxerunt, duxi, duxit) 281.
ducerent (ducentes) 399.
duces (duce) 21, 42, 75, 77-8, 88-9, 92-5, 101-2, 105, 108, 121, 123, 344, 423.

- duci* (duce, ducentes) 45, 56, 63, 76, 95, 101-2, 104, 106, 109, 110:2, 112:2, 125-7, 134, 137, 142, 156-7, 170, 176, 180, 195, 203-4, 239, 243, 250, 290, 292, 294, 307, 318:2, 320, 362, 378-9, 386, 390, 397, 399, 444.
- ducibus* (duce) 47, 99, 273.
- ducis* (duce) 21, 40, 48-9, 60, 62, 64, 78, 87-8, 102, 112, 115, 126-7, 130, 134, 137-9, 144, 154-5, 157:2, 158, 163, 167, 174-5, 180, 186, 197, 202, 210, 225, 234, 238, 244, 259-61, 272:2, 284, 290, 292, 297, 302, 306, 315, 319-21, 323, 328-9, 364, 388, 392, 396, 402-3, 408, 420, 440, 451.
- ducissa* (ducisse) 387.
- ducisse* (ducissa) 141.
- ducti* (ducentes) 25, 181, 281, 288.
- ductis* (ducentes) 285.
- ducto* (ducentes) 147, 448.
- ductor* (ductores) 371.
- ductores* (ductor) 255, 314, 368, 389, 411, 432,
- ductu* 108.
- ductus* (ducentes) 431.
- ducum* (duce) 110, 276.
- dulces* (dulciores) 361.
- dulciores* (dulces) 139.
- dum* 3, 48, 74, 92-3, 112-3, 130, 135-6, 165, 208, 210:2, 215, 220, 236, 254, 277-9, 288, 298, 302, 340, 342, 359, 373, 375, 399, 424, 445, 452.
- Dunc* [tunc] [129].
- duo* (duabus) 110, 122, 171, 344.
- duobus* (duabus) 68, 211.
- duodecim* (XII) 141.
- duos* (duabus) 110, 255, 368, 396.
- dura* (duram) 28, 31.
- duram* (dura) 25.
- duraret* (durat) 60.
- durat* (duraret) 132.
- dux* (duce) 4:2, 40, 45, 48, 53, 55, 68, 72, 76-7, 79-80, 88, 91, 93-4, 100, 104, 108-9, 110:2, 111-2, 113:2, 115-7, 121-2, 127:2, 129, 131, 132:2, 134, 135:2, 136, 138, 141, 146:2, 155-6, 160-2, 168, 170, 174-5, 177, 181, 188, 200, 205-6, 216, 219, 221-2, 226, 232, 237-8, 241, 243, 244:2, 246-7, 249-50, 252, 254, 261, 264, 272:2, 277, 279, 285-6, 288, 290-2, 296, 298-9, 303, 307:2, 308-9, 312-5, 317, 320, 332-5, 339, 344, 346-7, 350, 358, 361, 363, 364:2, 367, 368:2, 380, 382:2, 383, 387, 388:2, 389, 393, 399, 402-5, 407, 409:2, 410, 425-7, 431, 442, 444, 445-6:2, 447, 449:2, 450.
- duxerit* (ducentes) 56, 103.
- duxerunt* (ducentes) 4, 21, 261, 283, 401-2.
- duxi* (ducentes) 7.
- duxit* (ducentes) 40, 48:2, 50, 229, 267, 356, 445.
- e* 394.
- ea* (eam, ei, eis, eius, eo, eorum, eos, eum, id, iis, [eum], [id]) 33.
- eadem* (eidem, eisdem, eiusdem, eodem, eosdem, eundem) 48, 68, 356, 387, 416, 449.
- eam* (ea) 17, 41, 280.
- eat* (eundi, eundo, euntes, euntibus, ibat, ire, irent, iret, itum, iuerunt, iuisse, [iuiisse]) 294.
- ebdomada* (ebdomadam, ebdomadas) 91, 110-1, 373.
- ebdomadam* (ebdomada) 205, 373.
- ebdomadas* (ebdomada) 110, 338.
- ecclesia* (ecclesias, ecclesie) 407.
- ecclesias* (ecclesia) 434.
- ecclesie* (ecclesia) 415.
- edificari* (edificata, edificauerunt, edificauit) 310.
- edificata* (edificari) 407.
- edificauerunt* (edificari) 203.
- edificauit* (edificari) 20, 190, 369.
- edificia* 361.
- effectum* [affectum] 2.
- effugere* 415.
- effusione* 349.
- ego* (me, mihi, nos) 3, 139, 326.
- egre* 292.
- egrederetur* (egredientes, egressi,

- egressus*) 41.
egredientes (egrederetur) 258, 358.
egregias 334.
egressi (egrederetur) 68, 108, 123, 154, 160, 172, 174, 183, 193, 196, 201, 206, 232-4, 246, 249-51, 256-7, 270, 296, 307, 312:2, 314, 322-3:2, 328:2, 338, 345, 382, 384, 390, 394, 424, 433:2, 435.
egressu 67, 245, 297, 311.
egressus (egrederetur) 4, 36, 68, 117, 127, 166, 220, 298, 332, 367, 371, 446.
ei (eam) 41, 109, 138, 141, 153, 154:2, 174-5, 176:2, 177-8, 219, 221, 241, 247, 286, 292-3, 330, 397, 409, 429.
eidem (eadem) 146:2.
eis (ea) 79-80, 93:2, 95, 100-1, 104, 114, 121-2, 127, 136:2, 139-40, 180, 184, 186, 208:2, 214, 225, 233, 238:2, 239, 254, 259, 260:2, 272, 274-5, 277:2, 278, 280, 282, 337, 339, 341, 343, 347-8, 359, 378, 415, 421, 426, 437.
eisdem (eadem) 254, 443.
eius (ea) 10, 41:3, 42, 55:2, 102, 134, 137, 147, 213, 215, 221, 228, 234, 237, 249, 307, 322, 344, 354, 398, 406, 429, 448.
eiusdem (eadem) 21, 23, 130:2, 152, 163, 249, 251, 275, 299.
electione 49.
elegerant (elegerunt, elegit, eligimus) 62.
elegerunt (elegerant) 53, 55, 76, 161, 227.
elegit (elegerant) 111.
eleuari (eleuatis, eleuato) 404.
eleuatis (eleuari) 353.
eleuato (eleuari) 301, 316, 371.
eligimus (elegerant) 56, 103.
embola 423.
emendarent 136.
enim 10, 18, 22, 23:2, 24, 26, 29, 32, 46, 56, 83, 96, 113-4, 118, 121, 172, 242, 386, 409, 412.
eo (ea) 36, 45, 47:2, 75, 97, 116-7, 124-5, 148, 160, 166, 170, 179, 186, 227, 241-2, 308, 359, 361, 363, 369, 375, 392.
eodem (eadem) 104, 110, 130, 141, 152, 163, 168, 184, 194, 286, 344, 364, 369, 388, 416, 429, 438, 443-4, 449-50.
eorum (ea) 25, 31, 59, 61:2, 62, 63:2, 67-8, 70-1, 75, 86, 91, 94, 97, 122, 125, 127, 130, 136, 140, 160, 162, 174, 184, 185:2, 188, 203, 216:2, 226, 232, 235, 244, 250, 252, 260:2, 261, 263-5, 275, 279, 283, 291, 298, 304, 321, 330, 337-8, 343-4, 347, 349-50, 354-5, 362, 379, 383-4, 385-6:2, 388, 392:3, 393:2, 403, 415, 418:2, 420, 423, 431, 444.
eos (ea) 22, 25, 31, 86, 140, 175, 185-6, 200:2, 222, 225, 231-2, 238:2, 259:2, 264:3, 266, 274, 277-80, 282-3, 304, 315, 320, 325, 337, 343, 355, 373, 378, 392, 395, 397, 426, 429, 437.
eosdem (eadem) 292, 397.
episcopis (episcopus) 414.
episcopus (episcopus) 171, 415.
epulabantur 329, 361.
equitando (equitans, equitantes, equitare, equitarent, equitauerunt) 150.
equitans (equitando) 341.
equitantes (equitando) 154, 199, 234:2, 256, 314, 328, 372, 377, 382, 390:3.
equitare (equitando) 184, 221, 298, 314, 355, 390, 393.
equitarent (equitando) 266, 336.
equitauerunt (equitando) 129.
equitum 78, 339.
equo (equos, equum) 145, 152.
equos (equo) 31, 101, 110, 112, 141, 150, 293, 298, 334.
equum (equo) 80.
eram (erant, erat, esse, essemus, essent, esset, est, estis, estote, sim, sint, sit, sum, sumus, sunt) 5.
erant (eram) 23, 24:2, 28, 31, 42, 46, 55-6, 71, 113, 172, 260, 394, 412.

422.
erat (eram) 22, 28, 31, 40, 45, 46:2, 47, 51, 70, 80, 148:2, 153, 187, 210, 259, 299, 341, 386.
crcitu [exercitu] [79].
ergastulo 446.
ergo 7, 9, 42, 55, 82, 190, 317, 434.
ermelinas 101, 141.
esse (eram) 53, 75, 95, 97:2, 157, 178, 190, 211, 229, 254, 271, 392:2, 399, 452.
essemus (eram) 3.
essent (eram) 7, 76, 114, 130, 136, 165, 183, 213, 216:2, 237:2, 359, 375, 429, 433, 445.
esset (eram) 8, 114, 127, 148, 202, 208, 210, 214, 216:2, 229, 233, 242:2, 373, 410.
est (eram) 13, 18-9, 32, 40-1, 42:3, 45:2, 68, 87, 116:2, 117-8, 132, 134, 136, 139, 145:3, 153:2, 155, 157, 165-6, 167:2, 173, 176, 184, 215, 217, 220, 225:2, 227, 238, 242, 244, 266, 272, 279, 280:2, 284, 290, 302-3, 310, 317, 329, 332, 334, 337, 346, 356:2, 364-5, 367:2, 368, 371:3, 373, 375, 388, 395, 406, 407:2, 439, 443, 446, 450, 452.
estimans (estimari) 6.
estimari (estimans) 415.
estis (eram) 300.
estote (eram) 81.
et [et] 2:2, 3-4:3, 5-6:2, 7, 8:3, 9, 10:5, 14:2, 15:3, 16, 17:2, 18, 19:2, 20:5, 21, 22:2, 23:7, 24, 25-8:2, 30:2, 31:4, 32, 37-8, 41-2:2, 45:2, 46:4, 47:3, 50-2, 54, 55:5, 56:2, 58, 62-3:2, 64, 65:2, 68:4, 69:2, 70-2, 74, 76:2, 79:2, 80:3, 81:2, 82, 84:3, 85, 86:2, 87:3, 88:5, 89-90, 91-2:2, 93:3, 94:4, 95, 96:3, 97:2, 100, 101:8, 103, 104:3, 105, 107, 108:3, 109:2, 110:9, 111:3, 112:9, 113, 114:3, 115:4, 116:2, 118, 121, 122:4, 123:3, 124-6:2, 127:10, 129-31:2, 132:4, 134:4, 135:6, 136:7, 137:2, 139:4, 140:2, 141:7, 142:4, 144-5:2, 146:2, 147-8, 150-2, 153-4:2, 155:4, 156-7:3, 158, 160:4, 161-2:3, 163, 165:4, 167:2, 168, 170-1:2, 172, 174:3, 175-6, 179, 180:3, 181-2:2, 183, 184:3, 185, 186-8:2, 190-3:2, 194:3, 195, 196:2, 197:3, 199, 200:2, 201:4, 202, 203:2, 204:3, 205:2, 206:3, 207, 208:3, 210:2, 211:4, 213-4:2, 215:3, 216:12, 219-21, 224, 225:3, 227:2, 228:4, 229:6, 231:2, 232:3, 233-4:2, 237:8, 238:4, 241:4, 242:3, 243:2, 244:4, 246:5, 247:2, 248, 249:3, 250:4, 251:3, 252-3, 254:3, 255:2, 256, 257:3, 258, 259-60:2, 261:5, 262, 263:3, 264:2, 265-6, 267-8:2, 270-1, 272:4, 274:3, 275, 277:4, 278-9, 279, 280:4, 282:3, 283:7, 284-5, 286:3, 287-90, 291:2, 292, 293:4, 294, 296, 298:2, 300:4, 301, 302:4, 303, 304:2, 307:6, 308, 309:2, 310, 312:3, 313:2, 314:3, 316:6, 318, 320:4, 321-2, 323:6, 324:3, 325, 326, 328:6, 329:4, 330:3, 332, 333:6, 334:3, 335:7, 336:2, 337, 338:2, 339:4, 340-1, 342:3, 343:2, 344:3, 345-6:2, 347, 348:5, 349-50:3, 351-2, 353-4:2, 355:5, 356:3, 358-9:2, 360, 361:7, 362-3:4, 364:10, 367, 368-9:3, 371:4, 372:2, 373:3, 374-5:2, 377-8:4, 379:3, 380:2, 382:2, 383, 383:3, 384-6:4, 387:6, 388:5, 389:3, 390:6, 390, 390, 392:7, 393-4:3, 395:4, 396:6, 397:5, 398:3, 399:7, 401:3, 402:5, 403:4, 404, 405:3, 406, 409:4, 410, 412:2, 413:4, 414, 415:2, 417, 418:3, 419, 420:2, 421-2:5, 423:6, 424:2, 425:3, 426-7:2, 429-30, 431-2:2, 433:4, 434:3, 435-7, 438:4, 439:3, 440, 442, 443:3, 444, 445:4, 446:3, 447:2, 448, 449:2, 450, 452:3.
et [et] [383], [390].
etatem (etatis) 47-8.
etatis (etatem) 399.
etenim 5.
eterno (eternum) 10.
eternum (eterno) 452.
etiam 14, 19, 27, 60, 85, 104, 106, 112, 114, 118, 127, 146, 147:2, 161-2,

- 177-9, 195, 234, 239, 247, 249, 252, 255, 265, 283, 294, 308, 324, 335, 368, 407, 431, 443, 449.
- euaserunt* (euasit) 185, 425.
- euasit* (euaserunt) 344.
- euentu* (euentum, [euentum]) 41.
- euentum* (euentu, [euentum]) 205.
- euentum* [euentum] [205].
- eum* (ea, [id]) 94, [129], 181, 221, 288, 295, 363, 379, 430, 446.
- eundem* (eadem) 256.
- eundi* (eat) 218-9, 232, 348, 350, 397.
- eundo* (eat) 383.
- euntes* (eat) 348.
- euntibus* (eat) 255.
- 386, 432, 436.
- euum* 10.
- ex* 3, 8, 42, 51, 56, 103, 117, 154, 225, 229, 252, 259, 274, 278:2, 316, 326, 335, 361, 379, 394, 421, 424-5, 437, 439, 442-3, 444:2, 446.
- exaltati* 208.
- excelsum* 281.
- exciderunt* [occiderunt] [85].
- exercitatione* 423.
- exercitior* 423.
- exercitibus* (exercitu, exercitui, exercitum, exercitus, exercituum, [ercitu]) 134, 237:2, 268, 270, 394.
- exercitu* (exercitibus, [ercitu]) 79, 183, 237, 264-5, 287, 296, 315, 339:2, 346, 353, 368, 372, 386, 413.
- exercitui* (exercitibus) 389.
- exercitum* (exercitibus) 181, 192, 221, 224, 290, 314:2, 335, 389-90, 431, 438.
- exercitus* (exercitibus) 193, 222, 263, 277, 298, 302, 340-2, 344, 348, 371:2, 373, 382, 393, 396, 401, 411.
- exercituum* (exercitibus) 280.
- exeuntes* 335.
- exhinc* 322, 338, 377, 413.
- exinde* 29, 433, 438.
- existimationem* 415.
- exocciderunt* [occiderunt] [85].
- exordium* 10.
- expectantes* 264.
- expedicionem* (expeditionem) 254, 261.
- expeditionem* (expeditionem) 255.
- expellerent* (expellerentur) 288.
- expellerentur* (expellerent) 94, 101, 121.
- experientia* 423.
- expers* 61.
- explanatione* 9.
- expugnare* (expugnauerunt, [ceperunt]), 91, 280.
- expugnauerunt* (expugnare, [ceperunt]) 424, 435.
- extenditur* 13.
- exterminauerunt* 433.
- extinguitur* 416.
- jabulis* 8, 324, 326.
- jacere* (facere, faceret, faciebant, faciebat, faciendum, facta, facti, factis, facto, factum, facturum, factus, fecerant, fecerat, fecerit, fecerunt, fecissent, fecit, [fecerant], [feciebant]) 6:2, 136, 268, 334, 413, 429.
- facere* (facere) 93, 265, 307.
- facere* (facere) 63.
- facie* (faciem, [facie]) 46, 185, 344, 354, 393.
- facie* [facie] [393].
- faciebant* (facere, [fecerant], [feciebant]) 47, 364, 388.
- faciebat* (facere) 229, 238.
- faciem* (facie) 388, 392, 396, 403.
- faciendum* (facere) 190.
- facinora* (facinore) 330.
- facinore* (facinora) 429.
- facta* (facere) 8, 136, 185, 190, 203, 288, 324:2, 330.
- facti* (facere) 129, 261, 285, 330, 361, 383, 389, 425.
- factis* (facere) 161, 167.
- facto* (facere) 80, 136, 201-2, 224, 299.
- factum* (facere) 45, 153, 167, 211, 225, 242, 244, 282, 284, 290, 329, 388.

- facturum* (facere) 5.
factus (facere) 155, 272, 364, 380, 452.
faga [fuga] [397].
falsis 8, 324, 326.
fama 53, 390.
familia 161.
familiarissimus 415.
famulabus 108, 123, 335.
famulis 108, 123, 335.
farisios 112.
fatigata (fatigatos, fatigatus) 25, 373.
fatigatos (fatigata) 334.
fatigatus (fatigata) 439.
faueant (fauentes, faueret) 320.
fauentes (faueant) 321, 355, 397, 401.
faueret (faueant) 254.
fecerant (facere, [faciebant], [feciebant]) 58, [364].
fecerat (facere) 272, 444.
jecerit (facere) 295.
jecerunt (facere) 26, 57, 63, 100, 121, 131, 152, 203-4, 250, 261, 318, 329, 336, 359, 403.
faciebant [faciebant] [364].
fecissent (facere) 115, 211, 349.
fecit (facere) 102, 190, 195, 237, 247, 286, 310, 380, 404, 432, 445.
federatorum 68.
felici (feliciter, felix) 10, 166, 436.
feliciter (felici) 228.
felix (felici) 10, 423.
feminarum (feminis) 300.
feminis (feminarum) 300.
fenestram 416.
ferarum 23.
fercula 362.
fere 22, 45, 71, 184-5, 205, 208, 238, 304, 364, 387, 403.
ferebat (ferentes, ferentibus, tulimus) 415.
ferentes (ferebat) 292.
ferentibus (ferebat) 261.
feria 373.
ferocitatem 415.
ferreo (ferreum) 197, 283, 376-7.
ferreum (ferreo) 371.
ferro 318, 322, 434.
fertilitate (fertilitatem) 333.
fertilitatem (fertilitate) 127, 135, 213, 215.
fide (fidem) 56, 104:2, 229, 330, 452.
fideles (fidelibus, fidelissimo, fidelissimos, fidelissimus, fideliter, fidelium) 118, 203, 238, 283.
fidelibus (fideles) 244, 285.
fidelissimo (fideles) 146, 350, 368, 405.
fidelissimos (fideles) 77.
fidelissimus (fideles) 415.
fideliter (fideles) 320.
fidelium (fideles) 265.
fidem (fide) 58, 227.
fidus 153.
fieret (facta, facti, factis, facto, factum, facturum, factus) 61, 63, 335.
filia (filiam, filias) 148, 393.
filiam (filia) 40, 48, 397, 399:3, 401-2.
filias (filia) 228.
filii (filiis, filio, filiorum, filios, filium, filius) 62, 65, 113, 147, 186, 263-4, 446.
filiis (filii) 68, 105, 110, 112, 167, 187, 194, 211, 348, 378.
filio (filii) 68, 187, 364, 368, 397, 399, 406, 445.
filiorum (filii) 55.
filios (filii) 55, 94, 101, 110, 121, 184, 197, 239, 255, 261:2, 282, 323, 338, 354, 377, 379, 390:2, 399, 401.
filium (filii) 27, 37, 40, 48, 55, 75, 85, 112, 132, 259, 321, 388, 404, 427, 432:3, 445, 449.
filius (filii) 24, 55, 68, 117, 146-7, 165, 182, 188, 199, 201, 247, 249, 266, 301:2, 310, 314:2, 316:2, 399, 409, 411:3, 436:2, 444, 452.
filtrum 23.

- fine* (fines, finis) 10.
fines (fine) 254, 345, 385, 392, 443.
finis (fine) 13.
firmatis (firmauerunt) 283.
firmauerunt (firmatis) 104, 208, 227.
firmissimam (firmissimis) 121.
firmissimis (firmissimam) 208.
fistularum 361.
fixit 442, 444.
flagella (flagellum) 429.
flagellum (flagella) 179.
flauo 409.
flumen (fluminibus, fluminis) 14.
fluminibus (flumen) 15, 23, 135.
fluminis (flumen) 249, 251, 407.
fluuiis (fluuiio, fluuium, fluuius) 216.
fluuiio (fluuiis) 116-7, 137, 170, 222, 224, 231, 247-8, 250, 262-3, 296, 304:2, 328, 335, 340.
fluuium (fluuiis) 69, 74, 116, 130, 136, 139, 144, 145:2, 146, 150, 156, 160-1, 166, 174, 184, 192-3, 200, 206:2, 221, 226:2, 232, 234:2, 236-7, 241-3, 246:2, 247, 249-50, 251:2, 256:3, 257, 258:2, 263, 266, 270-2, 277:2, 282-3, 286, 313, 328:2, 336, 338-9, 342, 345, 358, 367, 375, 377-8, 390:4, 393, 421, 433, 437, 439, 444.
fluuius (fluuiis) 144-6, 314, 375.
foderetur 216.
foliata 250.
fons (fonte, fontes) 246.
fonte (fons) 383.
fontes (fons) 96:2, 114.
forcius (fortes, fortia, fortis, fortissima, fortissimi, fortissimo, fortissimum, fortiter) 422.
forma 41.
fornicatores 24.
foro (forum) 195.
fortes (forcus) 28, 265, 412.
fortia (forcus) 8, 324:2.
fortis (forcus) 409.
fortissima (forcus) 50.
fortissimi (forcus) 81.
fortissimo (forcus) 20.
fortissimum (forcus) 190, 267, 310.
fortiter (forcus) 86, 280, 300.
fortitudine 83.
fortuna 56, 103, 166, 254.
forum (foro) 195:2, 413.
fossata (fossatam) 396.
fossatam (fossata) 190, 194.
foueret 320.
frater (fratri, fratris) 416, 448.
fratri (frater) 340.
fratris (frater) 341, 351.
fraudibus 421.
frenebundi 422.
frenis 101, 110, 112.
fructibus 25.
fruentes 436.
fuderetur (fusus, fusus) 63.
fuera (eram) 136, 274, 421.
fuera (eram) 166.
fuera (eram) 16-7, 65:2, 78, 93, 127, 250, 305, 308, 387, 411, 447.
fuga (fugam, [fuga]) 130, 136, 266, 278, 303-4, 317, 344, 346, 360, 374, 378, 397.
fugam (fuga) 83-4, 88, 226, 418, 438.
fugatis (fugatos, fugauerunt) 20.
fugatos (fugatis) 392.
fugauerunt (fugatis) 27, 85.
fugere (fugeret, fugiendo, fugiens, fugientes, fugiit, fugisse, fugit) 26.
fugeret (fugere) 226.
fugiendo (fugere) 279, 375.
fugiens (fugere) 393.
fugientes (fugere) 185.
fugiit (fugere) 84.
fugisse (fugere) 392.
fugit (fugere) 26.
fuimus (eram) 293.
fuisset (eram) 25, 31.
fuissent (eram, [fuisset]) [22], 58, 126, 136, 260, 329, 387.
fuisset (eram, [fuissent]) 22, 95, 114, 204, 229.

- fuit* (eram) 19, 26, 30, 42, 47, 60-2, 63:2, 64, 117:2, 136, 186, 194, 211, 228, 231, 264, 275, 298, 308, 392, 409, 412, 450.
fultus 6.
fundamentum 361.
funderetur v. *fuderetur*
furcata 298.
furibundi 443.
furori (furoris) 414.
furoris (furori) 429.
furii 265.
furtive 213.
fusus (fuderetur) 57, 299.
fusus (fuderetur) 63, 280.
galeis 31.
garrulo 8, 324.
gaudebant (gaudeat, gauisi) 349.
gaudeat (gaudebant) 10.
gaudia (gaudio, gaudium) 136, 236-7, 242, 261, 380.
gaudio (gaudia) 160, 201, 204, 238, 241, 286, 361, 402.
gaudium (gaudia) 45, 167, 204, 237, 244, 284, 290, 329, 388.
gauisi (gaudebant) 201, 204.
gemebundo 431.
gemmas (gemme) 23.
gemme (gemmas) 15.
genealogia (genealogiam, genealogie) 144.
genealogiam (genealogia) 3.
genealogie (genealogia) 10.
generatione (generationem, generationis) 55:2.
generationem (generatione) 6, 55, 103.
generationis (generatione) 8.
generatorum (generatus) 32, 51.
generatus (generatorum) 4.
genere (generibus, genus, [ge-]o nere) 40, 45, 55-6, 68, 75, 125, 172, 179, 186.
generi 406.
generibus (genere) 32.
gens (gente, gentem, gentes, genibus) 8, 19, 22, 25-6, 30-1, 50.
gente (gens) 50.
gentem (gens) 26.
gentes (gens) 16, 116, 185, 193, 384, 412.
gentibus (gens) 71, 377, 434, 436.
genuit 40, 48, 228:3, 229, 388, 427, 449.
genus (genere) 65:4, 102, 182:2, 346, 368, 450.
ge-] o nere [genere] [186].
gesserunt (gesta, gestas, geste) 440.
gesta (gesserunt) 1, 22.
gestas (gesserunt) 349.
geste (gesserunt) 7.
gladii (gladio, gladios) 344, 373, 385, 392.
gladio (gladii) 413, 423, 433-4.
gladios (gladii) 300.
gloriosi (gloriosissimi) 41.
gloriosissimi (gloriosi) 2, 420.
gracilis 46.
gratia (gratiam, gratie) 139, 162, 177, 259, 283, 341, 343, 427.
gratiam (gratia) 10, 146, 163, 179, 186, 210, 234, 272.
gratie (gratia) 6.
gravidavit 41.
grauissima (grauiter) 422:2.
grauiter (grauissima) 416, 438.
grossas 46.
habeant (habebant, habebat, habent, habentes, habere, haberent, haberet, habet, habito, habuerit, habuerunt, habuissent, habuisset, habuit) 10, 54.
habebant (habeant) 23:3, 29, 361.
habebat (habeant) 24, 46:2, 116, 335, 427.
habent (habeant) 108.
habentes (habeant) 24.
habere (habeant) 162.
haberent (habeant) 60, 216.
haberet (habeant) 216, 333.
habet (habeant) 10, 14, 139.

- habitaculi* 69.
habitandi (habitant, habitantem, habitantes, habitantibus, habitare, habitarent, habitassent, habitat, habitauerunt) 450.
habitant (habitandi) 17.
habitantem (habitandi) 312.
habitates (habitandi) 360.
habitantibus (habitandi) 285.
habitare (habitandi) 115, 148, 393, 443.
habitarent (habitandi) 96, 116.
habitassent (habitandi) 135.
habitat (habitandi) 106.
habitatores (habitatoribus) 125, 127, 184, 186, 208, 213, 215-6, 227, 251, 260, 272, 338, 371.
habitatoribus (habitatores) 134, 146, 156-7, 162, 261, 308, 313.
habitauerunt (habitandi) 348.
habito (habeant) 34, 52, 76, 254.
habuerit (habeant) 139.
habuerunt (habeant) 188, 211, 225, 234, 355.
habuissent (habeant) 29, 211, 278.
habuisset (habeant) 113.
habuit (habeant) 147, 341.
habundabat (habundanter, habundantes, habundat) 415.
habundanter (habundabat) 14.
habundantes (habundabat) 96.
habundantiam 135.
habundat (habundabat) 15.
hac (hec, hii, hiis, his, hoc, hos, huic, huius, [hēc]) 266.
hanc (hoc) 179, 205.
hanelure 210.
hebdomada v. ebdomada
hec (hac) 65, 78, 95, 114, 136, 146, 283, 308, 332, 407, 411, 440.
hec [hii] [34].
herbe (herbis) 139.
herbis (herbe) 139:2, 156, 294.
hermelinas v. ermelineas
hic 10.
hii (hac, [hēc]) 34, 78, 105, 123, 152, 203, 256, 265.
hiis (hac) 83, 146.
hilaris v. hylaris
hinc 174, 196, 249-50, 258, 307, 312-3, 323, 328:3, 345, 348, 372, 377, 424.
his (hac) 38.
historia v. hystoria
historiographi v. hystoriographi
hoc (hac) 75, 87, 93, 104, 112, 177, 180-1, 186, 206, 210, 220, 226, 237, 243, 275, 277, 282, 295:2, 301, 335-6, 347, 354, 360, 363, 380, 392, 397, 407, 415.
hodierna (hodiernum) 56, 103.
hodiernum (hodierna) 17, 52, 106, 324, 334, 365, 385.
homines (hominum, homo) 17, 126, 216, 282, 337.
hominum (homines) 25-7, 70, 84, 385, 392, 394.
homo (homines) 176, 295.
honor (honore, honores) 10.
honore (honor) 62, 126, 402, 404, 407.
honores (honor) 405.
honorifice 244, 402, 407.
horis [—] 10, 416.
hos (hac) 396.
hospes (hospites, hospitibus, hospitum) 176.
hospicio 112.
hospites (hospes) 330, 446.
hospitibus (hospes) 362-3.
hospitum (hospes) 363.
hostes (hostibus, hostis, hostium) 340, 422.
hostibus (hostes) 438.
hostis (hostes) 316.
hostium (hostes) 87, 302.
huc 80.
huic (hac) 234.
huius (hac) 6.
huiusmodi 440.
humanam (humani, humanus) 25, 415.

- humani* (humanam) 349.
humanus (humanam) 152, 215.
humiliter 138.
hilaris 46.
hystoria (hystoriam, hystoriarum, hystorie) 3.
hystoriam (hystoria) 3.
hystoriarum (hystoria) 9.
hystorie (hystoria) 21, 38, 66.
hystoriographi (hystoriographorum) 22, 25.
hystoriographorum (hystoriographi) 6, 326.
iacet 115-6, 139, 272, 293.
iam 5, 25, 399, 423.
ibat (eundi) 80.
ibi 15, 20, 26, 84, 93, 96, 111, 114-5, 125, 134-5, 161, 191, 197, 208:2, 210, 216, 220, 222, 227, 233, 246-7, 249-50, 264, 267, 280, 307, 308:2, 333-4, 335:2, 338, 348, 359, 372.
ibidem 162.
ictibus (ictu) 266, 274, 278, 373, 394, 414, 418.
ictu (ictibus) 416.
id (ea, [eum]) 42, 129, 139, 310, 356.
ideo 42:2, 259, 326, 356.
idioma (ydioma) 308.
igitur 6, 10, 13, 423.
igne (ignis) 423.
ignis (igne) 344.
ignobiles 14.
III . (III-a, tres, tria, tribus) 157.
III-a (III) 122.
IIII . (IIII-o, IIII-ta, quarta, quarto, quartus) 278.
IIII-o (IIII.) 377.
IIII-ta (IIII.) 973.
IIII-or 181, 265.
III-o (terciam, tercio, terciodecimo, tercium, tercius) 134, 446.
iis (ea) 316, 425.
illa (illam, illas, ille, illi, illis, illius, illo, illorum, illos, illud, illum) 14, 19, 51, 114, 132, 142, 160, 171, 216, 334, 361.
illam (illa) 116, 127, 147, 228.
illas (illa) 148.
illata (illatam) 29.
illatam (illata) 426, 443.
ille (illa) 145, 160, 227, 281, 305, 356, 375.
illesum 321.
illi (illa) 274, 321, 430.
illis (illa) 46, 313, 332, 434.
illius (illa) 15, 42, 127, 153, 160, 168, 208:2, 216:3, 218, 272, 281, 282:2, 283, 323, 333, 337-9, 369, 371.
illo (illa) 71, 114, 130, 144, 151, 160, 166, 184, 188, 227:2, 228, 246, 249, 256, 264, 281, 290, 305, 307, 314, 328, 369.
illorum (illa) 30, 396.
illos (illa) 267.
illuc 56, 80, 103, 124.
illud (illa) 191, 247, 365.
illum (illa) 130, 148, 151, 160:2, 193, 250, 308-9.
imbuto v. inbuto
immortalibus v. inmortalibus
impeditus 5-6.
imperator (imperatore, imperatorem, imperatori, imperatoris) 290.
imperatore (imperator) 26, 420.
imperatorem (imperator) 289.
imperatori (imperator) 304.
imperatoris (imperator) 17, 127, 148, 179, 415.
imperii 409.
impetu 80.
impleuissent (impleuit) 396.
impleuit (impleuissent) 187.
imposuit 195, 267.
in [—] 1, 3:3, 4, 6, 10, 14-5, 17:2, 18, 20-1, 23, 25-6, 28-9, 30:2, 31, 34, 40, 41:2, 42, 45-7, 48:3, 52, 55:2, 56-7, 63-4, 68, 70, 71:2, 76-7, 82, 83:3, 84:2, 88:3, 89, 91, 94-5, 97, 101, 105, 106:3, 108, 110:3, 111:2, 112, 113:3, 117:2, 121, 123, 130:2, 134, 142, 144:3, 145, 148, 152-4, 157, 160:2, 163:3, 165,

- 167:2, 168, 170-1, 174:2, 176:2, 183, 184:3, 187, 192, 194:2, 197:2, 201-2, 211, 216, 224, 227, 229:2, 232, 234, 239, 242-4, 246, 252, 254:2, 255, 259, 261:3, 263-4, 265:3, 266, 267:3, 272:2, 278, 279:2, 282, 284, 285:2, 286, 290:2, 293, 295, 298, 301, 303-4, 307, 313, 314:2, 315, 317, 318:2, 321, 323:2, 324, 326, 328:2, 329, 334-6, 338, 344:2, 348:2, 350, 354-5, 356:2, 361:2, 362:3, 364:4, 365, 369, 371-2, 373:2, 374, 375:2, 377-8, 379:2, 380, 385:2, 387:2, 390:4, 392-3:2, 396-7, 399:3, 401:2, 406:2, 407, 409, 412-4, 416:2, 418:3, 421, 422:3, 427, 429:2, 433:3, 438:3, 439, 443:4, 445, 447, 450:2, 452:3.
- inbuto* 2.
- incarnationis* 20, 40, 68, 134, 407, 427.
- incendiis* 413.
- inceptum* (inciperet, incipit), 38, 54
- incidisse* 325.
- incidit* 415.
- inciperet* (inceptum) 291.
- incipit* (inceptum) 1.
- incliti* 420.
- inclusi* (inclusit) 278-9.
- inclusit* (inclusi) 16.
- incolarum* (incole, incolis) 165, 167, 194, 197, 239, 265, 348, 377-9, 399, 401.
- incole* (incolarum) 203, 264, 354, 414.
- incolere* 34, 52, 81.
- incolis* (incolarum) 194, 210, 265.
- incolumes* 237:2, 284, 329, 368.
- incomparabilibus* 415.
- incursibus* 385.
- inde* 14, 257:2, 268, 314, 323, 382, 384, 387, 390:2, 424, 434.
- indecens* 8.
- indecorum* 8.
- indiget* 176.
- indigne* 177.
- indutus* 80, 299.
- inebriabantur* 205.
- inferiora* (inferius, infra) 197.
- inferius* (inferiora) 65, 318, 340-1.
- infideles* (infidelibus, infideliores, infidelis, infidelium) 283.
- infidelibus* (infideles) 285.
- infideliores* (infideles) 285.
- infidelis* (infideles) 63.
- infidelium* (infideles) 285.
- infirmari* 439.
- infra* (inferiora) 162, 194, 312.
- infringere* 64.
- ingrederentur* (ingressi, ingressus) 224.
- ingressi* (ingrederentur) 89.
- ingressum* 154.
- ingressus* (ingrederentur) 317, 346.
- inibi* 32, 51, 334, 382, 396.
- inimici* (inimicis, inimicorum, inimicos) 343, 425, 429-30.
- inimicis* (inimici) 428.
- inimicorum* (inimici) 421, 426.
- inimicos* (inimici) 386, 392.
- initium* 81.
- inito* 94, 100, 132, 141, 202, 219, 241, 265, 289, 291, 314, 367, 378, 399, 448.
- iniunxit* 340.
- iniuria* (iniuriam, iniurias) 29.
- iniuriam* (iniuria) 426, 443.
- iniurias* (iniuria) 216.
- immortalibus* 131.
- innotuit* 41.
- innumerabilis* 414.
- inscius* 415.
- insidias* (insidiis) 437.
- insidiis* (insidias) 424.
- insimul* 78.
- insistunt* 438.
- inspexisset* (inspiceret, inspicientes) 215.
- inspiceret* (inspexisset) 142.
- inspicientes* (inspexisset) 160.
- inspirare* 426.
- insula* (insulam) 331, 333-5, 358, 390.
- insulam* (insula) 332, 333:2, 387,

398.

insuper 94, 110, 112, 139, 155-6, 320, 348, 447.

insuperabiles 429.

intellexerunt (intellexissent, intellexisset, intellexit, intelligentes) 54.

intellexissent (intellexerunt) 93.

intellexisset (intellexerunt) 288.

intellexit (intellexerunt) 190.

intelligentes (intellexerunt) 75.

inter 22, 34, 52, 58, 63, 68, 76, 87, 90, 100, 115-6, 134, 139, 195, 225, 254, 265, 272, 278, 293, 302, 310, 316, 378, 388, 395.

interea 263, 288.

interfecerunt (interfecit, interfecti, interficiebant, interficiebantur, interficitur, interficiunt) 226, 274, 278, 373, 394.

interjecit (interfecerunt) 117, 266, 335, 437.

interfecti (interfecerunt) 225, 316, 395.

interficiebant (interfecerunt) 278.

interficiebantur (interfecerunt) 87, 302.

interficitur (interfecerunt) 415.

interficiunt (interfecerunt) 438.

interiacente 222, 340.

interpretatione 9.

interpretatur 160.

intrantes (intrare, intraret, intrauerunt, intrauissent) 36, 197, 333, 413, 434.

intrare (intrantes) 30, 238, 265.

intraret (intrantes) 148.

intrauerunt (intrantes) 72, 88, 120, 280, 361, 377, 396.

intrauissent (intrantes) 398.

introductos 334.

inuadens (inuaderent) 437.

inuaderent (inuadens) 430.

inueniunt (inueni, inueniebantur, inuenissent, inuenit, inueniuntur, inuentus) 69, 154, 379, 396.

inueni (inueniunt) 326.

inueniebantur (inueniunt) 23.

inuenissent (inueniunt) 242.

inuenit (inueniunt) 20, 134.

inueniuntur (inueniunt) 14-5.

inuentus (inueniunt) 208, 337.

inuicem 201, 222, 298, 340, 422.

inundationem 145, 278.

I-o (prima, primo, primus) 20.

iobagionum (yobagyones, yobagyonibus) 110.

ioculatores (ioculatorum) 214.

ioculatorum (ioculatores) 8, 324, 361.

ipsa (ipse, ipsi, ipsis, ipsius, ipso, ipsorum, ipsos, ipsum) 423.

ipse (ipsa) 42, 46:2, 47, 136, 139, 147, 232, 294, 344, 393, 446, 452.

ipsi (ipsa) 54, 62, 127, 197, 239, 355, 383, 390, 396-7, [397].

ipsis (ipsa) 60, 261, 274.

ipsius (ipsa) 47, 139, 446.

ipso (ipsa) 132, 139, 243, 445.

ipsorum (ipsa) 58.

ipsos (ipsa) 261, 283, 392.

ipsum (ipsa) 27, 85, 201, 229, 401.

iracundia 25, 181, 281, 288, 431.

ire (eat) 191, 197.

irent (eat) 182, 265, 335.

iret (eat) 192, 371.

irrigaretur 216.

irripuerunt (irrupuerunt) 385.

irruerat (irruit) 127, 304, 337.

irruit (irruerat) 186, 243, 397.

irrupuerunt (irripuerunt) 420.

istam (iste, isti, istorum, istud) 406.

iste (istam) 451.

isti (istam) 56, 62, 172, 275, 412.

istorum (istam) 155.

istud (istam) 440.

ita 3, 14, 165, 176, 254, 260, 304, 349:2, 445.

itaque 50.

item 27:2.

iter 21, 38, 54, 66.

iterum 380.

itum (eat) 217.

- iudicium* 307.
iugum 312.
iuerunt (eat) 258, 283, 322, 353.
iuisse (eat, [iuisse]) 325.
iumenta 122.
iura (iure, iuris, ius) 307, 446.
iuramenta (iuramenti, iuramento, iuramentum) 445.
iuramenti (iuramenta) 58, 60-3, 64:2, 104.
iuramento (iuramenta) 59, 63, 104, 132, 227, 285, 404.
iuramentum (iuramenta) 57.
iurauerunt 227.
iure (iura) 97.
iuris (iura) 410.
ius (iura) 178.
iussisti (iussit, iussu) 6.
iussit (iussisti) 365.
iussu (iussisti) 203.
iusticia 139, 170.
iuuenes 71, 364, 388, 403.
iuuentutis 48.
iuisse [iuisse] [325].
iux- [iuxta] [20].
iuxta [iux-] 20, 117, 130, 146, 150, 154, 160, 162, 166, 184, 190, 192, 206, 226:2, 232, 234:2, 246, 249, 256:2, 258, 263:2, 266, 270, 286, 296, 307, 313, 315, 318, 328, 332-3, 336, 339, 345, 350, 360, 367, 368:2, 371, 377, 382, 383:2, 387, 390:2, 393, 421, 437.
kenezp 344.
laborant (laboraret) 22.
laboraret (laborabant) 415.
labore (laborem, labores, laboribus, laborum) 124, 161, 348, 373, 439.
laborem (labore) 28.
labores (labore) 61, 70, 386.
laboribus (labore) 50, 429.
laboriosi 6.
laborum (labore) 125.
lac 23.
lacrimis 299.
lagungulas 139, 156, 294.
lanceam (lanceis) 279.
lanceis (lanceam) 364.
lapidea (lapideas, lapideum) 361.
lapideas (lapidea) 203.
lapides (lapidibus) 15, 23.
lapideum (lapidea) 407.
lapidibus (lapides) 265, 268.
lapsi (lapis, lapsos, lapsus) 278, 304, 374, 378.
lapis (lapi) 136.
lapsos (lapi) 397.
lapsus (lapi) 130, 266, 303, 317, 344, 346.
laqueo 130, 281.
large (largus) 362.
largus (large) 46.
latenter 375:2, 378.
latitudine 17.
laudabant (laudabat, laudans, laudauerunt, laudauit) 95, 127.
laudabat (laudabant) 201.
laudans (laudabant) 294.
laudauerunt (laudabant) 398.
laudauit (laudabant) 219, 399.
laudem (laus) 29.
laus (laudem) 10.
lecior (leciore, leti, letior, letus) 380.
leciore (lecior) 129, 261.
legati (legatis, legato, legatos) 94, 180, 295, 349, 351, 398.
legatione 138, 140, 142, 155, 171, 244.
legatis (legati) 77, 93, 136, 157, 243, 347, 380, 398-9.
legato (legati) 220.
legatos (legati) 94, 158, 170, 218, 289, 291-2, 348, 397:2.
legentes (legeremus) 7.
legeremus (legentes) 3.
leges 307.
leo (leonum) 83, 427.
leonum (leo) 422.
leti (lecior) 145, 351, 361, 383, 393, 439.
leticia (leticiam, leticie) 157.
leticiam (leticia) 364.

- leticie* (leticia) 205:2.
leticior (leciior) 155.
leto 145.
letus (leciior) 364.
leuante (leuare, leuaret) 200.
leuare (leuante) 136, 186, 231, 264.
leuaret (leuante) 337.
leuem 225, 341.
libera (liberam, libero) 55, 260, 358.
liberam (libera) 350.
liberatus 145.
libero (libera) 62.
libris 3.
licentia (licentiam) 153, 156, 166, 244, 256, 295, 314, 336, 351, 413.
licentiam (licentia) 180, 218-9, 348, 350.
licentiati (licentiatu) 183.
licentiatu (licentiati) 371.
licet 47, 58, 95, 126, 139, 178.
ligatos (ligatum) 134, 283, 318.
ligatum (ligatos) 322.
lignis 265.
lingua (linguam) 4, 42, 130, 160.
linguam (lingua) 20, 132.
liquefacti 344.
lites 410.
litteralis 2.
litteras 5.
litteratoris 10.
L-o 20.
loca (loci, locis, loco, locorum, locum, locus) 69, 106, 161, 188, 214, 244, 308, 405, 447.
loci (loca) 160, 190, 333.
locis (loca) 285.
loco (loca) 110, 130, 144, 152, 163, 165, 184:2, 194, 227, 246, 249, 256, 290, 307, 314, 364, 369.
locorum (loca) 33, 52, 162, 434.
locum (loca) 20, 111, 113, 124, 148, 160:2, 161, 190, 193, 308-9, 333.
locus (loca) 160, 187, 227, 305.
longitudine 17, 334.
longius (longo, longus) 191.
longo (longius) 21, 40, 117, 147, 252, 335, 383, 439.
longus (longius) 46.
luce 439.
ludebant 364, 388, 403.
lumbis 41.
lutum 232, 443.
machinabantur 429.
mactabant 88.
magis (magna, magnam, magnas, magni, magnis, magno, magnos, magnum, magnus, maiora, maxima, maximam, maxime, maximo, maximum) 76, 232, 438.
magister (magistris, magistrum) 2.
magistris (magister) 3.
magistrum (magister) 334:2.
magna (magis) 26, 68, 105, 172, 329-30, 380, 386, 403, 424, 438, 447.
magnam (magis) 146, 163, 190, 194, 203, 208, 234, 247, 249, 252, 280, 313, 332, 343, 350, 369, 382.
magnas (magis) 131, 244, 363.
magni (magis) 28.
magnis (magis) 14, 413, 427.
magno (magis) 26, 126, 160, 201, 204, 238, 260, 264, 278, 315, 339, 361, 402, 404.
magnos (magis) 46.
magnum (magis) 27, 45, 85, 152, 157, 167, 199, 237, 244, 261, 284, 290:2, 329:2, 380, 388, 431, 438.
magnus (magis) 16, 115, 127.
maiora (magis) 146.
mala (mali, malo) 136, 304, 413.
mali (mala) 184, 429.
malo (mala) 421.
manans 144.
mandando (mandata, mandauerit, mandauerunt, mandauit) 397.
mandata (mandando) 137, 154, 175, 180, 242, 292, 398-9.
mandauerit (mandando) 179.
mandauerunt (mandando) 203.
mandauit (mandando) 136, 320, 399.
manducabant (manducassent) 23.

- manducassent* (manducabant) 25.
mane 202, 224, 299.
manibus (manu, manum, manus) 179, 298.
manipuli 343.
manserunt (mansit, mansuram, [mensuram]) 208, 264, 307, 387.
mansit (manserunt) 110.
mansueta 22.
mansuram (manserunt, [mensuram]) 422.
manu (manibus) 20, 165, 179, 264, 392.
manum (manibus) 136, 186, 200, 260.
manus (manibus) 46, 231, 264, 316, 337, 362, 386.
marcarum (marcas) 94, 101, 110, 112.
marcas (marcarum) 110, 112.
marchiam (marciam) 413.
marciam (marchiam) 335.
mare 323, 348, 443.
mater (matri, matris) 228.
ma'ri (mater) 10, 41.
matris (mater) 229.
matr. ram 47-8.
maxima (magis) 13, 84, 157.
maximam (magis) 177, 268.
maxime (magis) 33, 259.
maximo (magis) 124.
maximum (magis) 243, 367, 397.
me (ego) 3, 5.
mea (mee, mei, meis, meo, meus, nostra, nostri, nostris, nostro, nostrum) 139:2.
media (medio) 422.
medietate 193, 341.
medio (media) 222.
mediocri 409.
mee (mea) 5.
mei (mea) 81, 179.
meis (mea) 3, 179.
mel 23.
melicres (bona) 31, 71, 139.
melicribus (bona) 156, 261.
mem. r (memores) 6.
mem. res (memor) 81.
mem. riam (memorie) 267.
mem. rie (memoriam) 2, 68.
mens (mente) 348.
mensam 238.
mense (mensem) 335.
mensem (mense) 113, 246, 335, 348.
mensuram [mansuram] [422].
mente (mens) 298.
meo (mea) 179.
meruerunt 162, 361.
mess. cres 343.
meta (metam, metas, metis) 202.
metam (meta) 444.
metas (meta) 442, 444.
metati (metatus) 130, 160, 184, 206, 234, 246, 249, 251, 258, 263, 270, 292, 313, 318, 328, 333, 339, 345, 358, 360, 372, 382-3, 390:2, 393.
metatus (metati) 367, 371.
metis (meta) 167.
metum 375.
meus (mea) 139.
migrauit 407, 439.
mihi (ego) 5, 139.
miles (milite, militem, milites, militi, militibus, militum, [milibus], [militibus]) 46, 144, 151, 449-50.
milia (milibus, mille, [milibus], [militibus]) 26, 84, 94, 101, 110, 112, 122:2, 385, 392.
milibus (milia, [militibus]) 27, 85, [403], 418.
milite (miles) 191.
militem (miles) 142.
milites (miles) 37, 46, 80, 87, 88:2, 91, 130, 132, 134, 171, 197, 216, 225-6, 233, 238, 254:2, 277-8, 299, 301, 307, 329, 364, 372-3, 383, 392:2, 394:2, 395-6, 409, 420-1, 426, 440, 445.
militi (miles) 234.
militibus (miles, [milibus]) 83, 112, 153, 191, 194, 197, 220, 224, 255, 266, 361, 364, 386-7, 395, 403.
militum (miles) 393, 396, 425, 442.
mille (milia) 101, 110.

- minari* 136.
minima (minor, minorem, minoris, minus, parui, paruo, paruos, paruum, paruus) 368.
minor (minima) 211.
minorem (minima) 229.
minoris (minima) 415.
minus (minor, minima) 216.
mirari 136.
miro 409, 439.
miser cordia 386.
miserat (miserunt, misimus, misit, missa, missi, missis, missos, missum, missus, mittat, mittere, mitterent, mitteret) 170, 174, 264.
miserunt (miserat) 101, 142, 197, 241, 271, 274, 290-1, 348, 354, 389, 398, 430.
misimus (miserat) 293.
misit (miserat) 141:2, 156, 170:2, 213, 218, 224, 254, 289, 294, 320, 397, 431.
missa (miserat) 157.
missi (miserat) 137, 142, 144, 171, 174, 242, 274, 336, 379, 420.
missis (miserat) 77, 93, 134, 136, 273, 347, 399.
missos (miserat) 155.
missum (miserat) 173.
missus (miserat) 165, 266, 371.
mittat (miserat) 139.
mittere (miserat) 181.
mitterent (miserat) 314, 335.
mitteret (miserat) 368.
moderamina 410.
moderni 29.
modica (modicas, modico, modicum) 78.
modicas (modica) 449.
modico (modica) 183.
modicum (modica) 425.
modis (modo, modum) 136, 280.
modo (modis) 58, 97, 104, 136:2, 141, 179, 277-8, 283, 340, 369:2, 397, 409, 426, 439, 441.
modum (modis) 14, 95, 361.
molles (molli) 427.
molli (molles) 409.
mons (monte, montem, montes, montis, montium) 281:2.
montana 160.
monte (mons) 149, 154, 390.
montem (mons) 151:2, 160:2, 165, 250, 257, 281, 296, 371, 382, 383:2, 444.
montes (mons) 167, 234, 267, 364, 367, 434.
montis (mons) 150-2, 163, 267.
montium (mons) 266:2.
monuisset 5.
morabantur (morantem, morarentur, morati) 363.
morantem (morabantur) 334.
morarentur (morabantur) 210.
morati (morabantur) 36.
more (moribus, mos) 57, 101, 104, 136, 147, 152, 204, 215, 364, 422.
mori (mortui, mortuo, mortuus) 76, 438.
moribus (more) 409.
morle (mortem) 223, 419, 425, 431.
mortem (morte) 97, 227.
mortui (mori) 304-5, 344.
mortuo (mori) 114, 127, 272, 294, 356:2.
mortuus (mori) 406.
mos (more) 70, 118, 136, 238.
mox 415.
mulieres 387.
multa (multas, multi, multis, multo, multorum, multos, multum, plura, plures, plurimi, plurimis, plurimos) 23-4, 27, 85, 101, 216, 229, 238, 261, 385, 392, 396, 413, 420, 423.
multas (multa) 162, 216.
multi (multa) 106, 225, 363, 446.
multiplicarentur 41.
multis (multa) 6, 136, 176, 280, 321, 354, 418.
multitudine (multitudinem, multitudo) 32, 51, 68, 78-9, 82-3, 105, 166, 172, 194, 267, 277, 280, 310, 393,

447.
multitudinem (multitudine) 86:2,
 300:2.
multitudo (multitudine) 414.
multo (multa) 430.
multorum (multa) 280.
multos (multa) 83, 191, 278, 394,
 437.
multum (multa) 17, 87, 160, 261,
 301.
mundi (mundo, mundum) 31, 216.
mundo (mundi) 29-30.
mundum (mundi) 45, 132.
munera (munere, muneribus, [mu-
 neribus]) 101, 110, 112, 157, 368, 380.
munere (munera) 10.
muneribus (munera, [muneribus])
 109, 121, 140, 155-6, 158, 261, 378,
 390, 397.
muneribus [muneribus] [397].
municione (municionem, municio-
 nes, [municionem]) 333.
municionem (municione, [municio-
 ne]) 268, [333].
municiones (municione) 265.
munitissimum 190, 194.
muro (muros, murum) 20.
muros (muro) 134.
murum (muro) 92, 130, 396, 416.
muscarum 86.
muti 89, 279.
nam 15, 26, 29, 82, 97, 185, 211,
 314, 348, 447.
namque 28, 280.
narrabant (narrauerunt) 127.
narrauerunt (narrabant) 349.
nascituri (natus) 42.
natale (natali) 148, 291.
natali (natale) 34, 52.
nationes (nationibus) 37, 208, 282,
 323, 330, 348.
nationibus (nationes) 329, 394, 446.
natura 409.
naturali 434.
natus (nascituri) 45, 117.
naugassent 236.
ne 6, 110, 121, 136, 148, 184, 265,
 285, 288, 443, 452.
nec 32:2, 51:2, 68, 70, 93, 105,
 108, 150, 178:2, 182, 208, 241, 255,
 261, 263, 270, 278, 284, 318, 346, 359,
 401, 432.
necem 429.
necessaria (necessariis) 94, 126,
 176.
necessariis (necessaria) 122.
nefandis 421.
negabat (negatur) 397.
negatur (negabat) 177.
negotia (negotiis, negotium) 47.
negotiis (negotia) 5-6.
negotium (negotia) 47.
nemine (nemo) 183, 200.
nemo (nemine) 61, 179, 337.
nemoribus 393.
nepos (nepotis) 116-7, 252, 383.
nepotis (nepos) 451.
nescientibus (nescitis) 224.
nescitis (nescientibus) 83.
neuter 298.
nichil 29:2, 348, 429.
niger (nigri, nigros, nigrum) 46.
nigri (niger) 427.
nigros (niger) 46.
nigrum (niger) 13, 310, 348.
nihil v. *nichil*
nimis 51, 114, 208, 373, 383.
nisi 5, 54, 186, 216, 326, 348-9, 412.
nobiles (nobilibus, nobilioribus, no-
 bilissima, nobilissimas, nobilissimi,
 nobilissimo, nobilissimus, nobiliter,
 nobilium) 10, 14, 56, 113, 160, 181,
 241, 249, 261, 282, 291-2, 296, 307, 312,
 333, 335, 382, 387-9.
nobilibus (nobiles) 188, 308, 362,
 405.
nobilioribus (nobiles) 142.
nobilissima (nobiles) 8.
nobilissimas (nobiles) 112.
nobilissimi (nobiles) 48, 96:2, 114,
 172, 392, 447.
nobilissimo (nobiles) 191.

- nobilissimus* (nobiles) 40, 449.
nobiliter (nobiles) 9.
nobilium (nobiles) 3, 10, 170, 186, 285, 323, 333, 387-8, 399, 403-4, 445.
nobis (ego) 56, 103, 177, 179.
nocentis (nocerent) 63.
nocerent (nocentis) 285.
nocte (noctem) 416.
noctem (nocte) 298.
nocturnis 416.
nolite (noluit) 82, 300.
noluit (nolite) 229, 399, 452.
nomen (nomina, nomine) 195, 214:2, 267, 300, 365, 450.
nomina (nomen) 65, 78, 114, 123, 216, 283, 411, 447.
nominatissimum (nominatissimus, nominatum, nominatus, nominauerunt, nominauit) 438.
nominatissimus (nominatissimum) 19, 415.
nominatum (nominatissimum) 194.
nominatus (nominatissimum) 41.
nominauerunt (nominatissimum) 124, 151, 160, 250, 308, 310, 359.
nominauit (nominatissimum) 369, 427.
nomine (nomen) 40, 48, 117, 130:2, 142, 191, 232, 234, 334:2, 350, 365, 388, 449:2.
non [amo] 9, 14, 22-3, 24:2, 33, 41, 52:2, 54, 68:2, 78, 83, 93:2, 94-5, 101, 105, 108, 110:2, 121, 136, 138, 139:2, 146, 150, 161, 179, 182-3, 186, 200, 208, 211, 216:2, 241, 255, 261, 263, 270, 274, 278:2, 283-5, 318, 320, 324:2, 326, 346, 349, 356, 361, 365, 368:2, 369, 392, 397, 401, 422, 425-6, 432, 443, 449.
nongentesimo v. DCCCC-o,
DCCCCVII., DCCCCXXI.
nonne 82, 84, 85:2.
nos (ego) 178, 295.
nos:ra (mea) 177, 293-4.
nos:ri (mea) 214.
nos:ris (mea) 82, 86, 300.
nos:ro (mea) 294.
nostrum (mea) 179.
notarius 2.
notum 440.
novi 293.
nudis 112, 396.
nudius 281.
nulla (nullius, nullo, nullum, nullus) 30, 412.
nullatenus 177, 340.
nullius (nulla) 17.
nullo (nulla) 26, 136, 260, 277-8, 314, 326.
nullum (nulla) 22.
nullus (nulla) 186, 208, 231, 264.
numcrata (numeratis, numerato) 68, 101, 110.
numeratis (numerata) 110, 121.
numcrato (numerata) 368-9.
numero 101, 122.
nunc 20, 36, 118, 127, 147, 151, 160, 162-3, 184, 190-1, 193-5, 234, 247, 249, 256, 268, 281, 305, 332, 356, 382, 450.
nuncios (nuntiis, nuntios) 141, 430.
nuncupatur (nuncupatus, nuncupauit) 118, 163, 190, 195, 249, 263, 267, 281, 305, 369.
nuncupatus (nuncupatur) 227.
nuncupauit (nuncupatur) 146.
nunquam 62, 69, 275.
nuntiantibus (nuntiarent, nuntiaret, nuntiauerunt) 380.
nuntiarent (nuntiantibus) 236, 241, 304, 397.
nuntiaret (nuntiantibus) 136, 142, 153.
nuntiauerunt (nuntiantibus) 185, 242, 275.
nuntiis (nuncios) 261, 319.
nuntios (nuncios) 203, 236, 241, 320, 354, 378, 397:3, 398.
nuptialiter 403.
nuptias (nuptiis) 403.
nuptiis (nuptias) 399, 401.
o 81, 300.
ob 205.

- obediens* 341.
obitum 58.
obligatos 197.
oblitus (obliuisci) 5.
obliuioni 6, 304, 324, 365.
obliuisci (oblitus) 300.
obsedit (obsidentes) 134.
obsequio 368.
obsidem (obsides) 112.
obsidentes (obsedit) 196.
obsides (obsidem) 94, 101, 110, 113, 121, 167, 184, 194, 197, 239, 261:2, 282, 323, 338, 348, 354-5, 377-9, 390, 399, 401.
obsistere 93, 272, 274, 359.
obstaculis 165, 208, 283.
obtenuit 20, 228:2, 446.
obuiam 79, 109, 112, 221, 238, 277, 339, 390, 402.
occidente (occidentem) 443.
occidentem (occidente) 68, 95, 113.
occiderunt (occidisse, occiduntur, occiso, [exciderunt], [exocciderunt]) 27, 85, 385, 395.
occidisse (occiderunt) 392.
occiduntur (occiderunt) 421.
occiso (occiderunt) 152.
occupandas (occupare, occupasse, occupauerunt), 34, 52.
occupare (occupandas) 348.
occupasse (occupandas) 392.
occupauerunt (occupandas) 124, 384.
octingentesimo v.
DCCCLXXXVIII., DCCC-o
octoginta 26, 84.
oculis (oculos, oculus) 427.
oculos (oculis) 46.
oculus (oculis) 152.
offendente 145.
offerentes 126.
olim 3, 260.
ominibus [omnibus] [405].
omissis 38, 83.
omnem (omnes, omni, omnia, omnibus, omnis, omnium, [ominibus]) 28.
omnes (omnem) 24, 31, 37, 80, 132, 161, 184-6, 214, 229, 238, 251, 260, 264, 278, 282:3, 283, 304, 307, 318, 323, 334, 337-8, 354, 358, 360, 361:2, 364, 371, 390, 403, 409-10, 446.
omni (omnem) 161, 296, 353, 386, 437.
omnia (omnem) 20, 47, 95, 122, 126, 136, 161, 203, 283, 307-8, 361:2, 362, 387, 418, 446.
omnibus (omnem, [ominibus]) 10, 45-7, 72, 76, 110:2, 112:2, 117-8, 134, 157, 176, 237:2, 270, 284, 308, 313, 361-2, 364, 405, 415, 435-6, 440, 446.
omnino 62.
omnis (omnem) 259, 263, 344, 393, 401.
omnium (omnem) 132, 135, 151, 165, 299.
onera 101, 110.
onerauit 122.
opera (opus) 20.
opibus 415.
opiliones 14.
optabat 348.
optimis (bona) 216.
optimum (bona) 6-7, 216.
opulentissimam 435.
opus 38:2, 326, 350.
orans 299.
ordinata (ordinate, ordinatis, ordinato, ordinatum, ordinauerunt) 80, 299, 308.
ordinate (ordinata) 315.
ordinatis (ordinata) 283, 394.
ordinato (ordinata) 346, 372.
ordinatum (ordinata) 308, 368.
ordinauerunt (ordinata) 181, 191, 307.
ore 344, 373, 385, 392.
orientales (orientali) 418.
orientali (orientales) 16, 382.
oriente (orientem) 18.
orientem (oriente) 13, 220.
originem 4, 21, 50.
ornatis 101.
orta (ortus) 157.

- ortus* (orta) 42.
ouanter 363.
ouiium 388.
pace (pacem, paci, pacis) 90, 158, 355, 406, 431.
pacem (pace) 93, 100, 121, 347.
paci (pace) 320-1, 355, 397.
paciferos 158.
pacifice (pacifici) 228, 323, 335, 385, 446.
pacifici (pacifice) 390.
pacis (pace) 398.
pagani (paganus) 58.
paganismo 57, 69, 104, 147, 152, 204, 364.
paganus (pagani) 47.
pagine 324.
palacia (palatio) 361.
palatio (palacia) 361.
pallia (palliis) 141.
palliis (pallia) 110.
paludes (paludibus) 194.
paludibus (paludes) 14.
parata (paratas, paratis) 23.
paratas (parata) 23.
paratis (parata) 250.
pari (pariter) 3, 56, 358, 410.
pariter (pari) 225.
pars (parte, partem, partes, partibus, partis) 192:2, 265, 299, 342:2, 373.
parte (pars) 13, 16, 154, 340, 348, 371, 379, 382:2, 442-3, 444:2.
partem (pars) 224, 320, 368, 422, 448.
partes (pars) 74, 87, 124, 147-8, 192:2, 199, 201, 224, 257:2, 313, 316, 338, 420, 448.
partibus (pars) 285, 313, 332, 443, 450.
particulam 139.
partis (pars) 168, 369.
parui (minima) 407.
parum 224, 318, 409.
paruo (minima) 304.
paruos (minima) 234.
paruum (minima) 145, 166.
paruus (minima) 144.
pascebantur (pascere, pascuntur) 97.
pascere (pascebantur) 334.
pascua 97:2.
pascuntur (pascebantur) 334.
pastores 96, 114.
pater (patre, patrem, patri) 21, 45, 53, 65:6, 78:2, 102:3, 142:2, 144:2, 171, 182:2, 193-4, 210, 215, 368, 371, 377:2, 386, 450.
paterentur 184, 216.
patibulo 421.
patre (pater) 313.
patrem (pater) 186, 213, 227, 229.
patri (pater) 247, 249, 309, 313, 364, 382, 405, 409.
patriam (patrie) 356.
patrie (patriam) 282, 323, 338-9.
patula 17.
paucis (paucos) 226.
paucos (paucis) 161, 443.
peccatum 22.
pecora 139.
pectore 431.
pecudes 122.
pecunia 293.
pedibus (pes) 102, 112, 184, 396.
peditum 339.
pelles (pellibus) 101, 141.
pellibus (pelles) 23, 110.
pene 5, 435.
per 4-5, 10, 20, 41-2, 50, 61, 69, 74, 87, 106, 110, 113, 122, 124, 131-2, 135, 145:3, 146, 156-7, 163, 167, 179, 186, 192-3, 195-6, 199, 203:2, 205, 210, 214-5, 221, 229, 234:2, 246, 251, 254, 257-8, 265, 272, 278-80, 292, 296, 298:2, 300, 316, 329, 338, 348, 360, 364, 372-3, 386-8, 390, 392, 395, 397:3, 407, 413-4, 416, 429:2, 434:2, 446-7.
percipiat 9.
percusserunt (percussi, percussus) 433.
percussi (percusserunt) 304.

- percussiones* 278.
percussus (percusserunt) 243.
perdere (perdidit) 29.
perdidit (perdere) 26, 84.
perficere (perficiamus) 54.
perficiamus (perficere) 38.
periculorum (periculum) 423.
periculum (periculorum) 422.
perierunt (periit) 424.
periit (perierunt) 414.
permanserunt [permaserunt] 125, 161, 246, 250, 335, 338, 364, 372.
permaserunt [permanserunt] [335].
pernoctassent (pernoctauerunt) 298.
pernoctauerunt (pernoctassent) 298.
perpetuum 64, 447, 452.
perrexit 268.
persecuti (persecutus, persequentes) 374.
persecutus (persecuti) 266.
persequentes (persecuti) 88, 130, 226, 278.
persoluebant (persoluerent, persolueret) 75.
persoluerent (persoluebant) 94.
persolueret (persoluebant) 320, 444.
personam (personarum, persone, personis) 63.
personarum (personam) 64, 333.
persone (personam) 4, 33-4, 36, 52, 54, 56, 62, 68, 108, 123, 359.
personis (personam) 142, 255, 368.
perspicientes 152.
pertinaciter 221.
pertransiens 438.
peruenerant (peruenerunt, peruennissent, peruennisset, peruennit) 124.
peruenerunt (peruenerant) 74, 137, 196, 200, 222, 225, 234, 257, 296, 313, 323, 328:2, 338, 349, 372, 377, 382.
peruennissent (peruenerant) 124, 277, 290, 292.
peruennisset (peruenerant) 47-8.
peruennit (peruenerant) 25, 221.
pes (pedibus) 187.
petens (petere, peterent, petisti, petiuit, peto) 170.
petere (petens) 347.
peterent (petens) 241.
peticione (petitionem, petitioni, petitionis, [petitionēne]) 285.
petitionem (peticione, [petitionēne]) 195, 265, 399.
petitionēne [petitionem] [195].
petitioni (peticione) 100.
petitionis (peticione) 2, 5.
petisti (petens) 3.
petitione v. *peticione*
petiuit (petens) 177.
peto (petens) 139:2.
philosophus 83.
pietate (pietatem) 252, 446.
pietatem (pietate) 102.
pigmenta 23.
pignus 321.
pinguissimo 152.
pisces (piscibus, piscium) 23.
piscibus (pisces) 70, 96.
piscium (pisces) 135.
pius 46.
planam 435.
plena (plenas, plenum) 51.
plenas (plena) 139, 156.
plenum (plena) 194, 197.
plura (multa) 21, 38, 66, 98, 215, 349.
plures (multa) 116, 135, 208:2, 225, 250, 373.
plurimi (multa) 87, 186, 302, 316, 330.
plurimis (multa) 414, 429.
plurimos (multa) 69, 388.
pocula 362.
ponentes (ponere, positi, positus, positos, positum, posuit) 396.
ponere (ponentes) 92, 396.
pontem 448.
pontum 13.
populi (populo, populorum, populos, populum, populus) 18, 22, 83, 194-5, 364, 390.
populo (populi) 147, 166, 368, 369:2,

448.
populorum (populi) 32, 51, 68, 172, 386.
populos (populi) 434.
populum (populi) 199, 231, 254, 261, 312:2, 355.
populus (populi) 4, 36, 356:2.
porta (portam, portas) 112, 202.
portabantur (portanda, portaerant) 362.
portam (porta) 170, 322, 325, 355, 442.
portanda (portabantur) 101, 110.
portas (porta) 197, 203, 221.
portaerant (portabantur) 154.
portu (portum, portus) 174, 183, 234, 328, 357, 390.
portum (portu) 237, 310, 312, 359:2, 450, 452.
portus (portu) 305.
positi (ponentes) 113.
positis (ponentes) 348, 378.
positos (ponentes) 239, 379, 399, 401.
positum (ponentes) 226.
posse (possent, posset, possetis, possim, possint, potenter, potentes, potentior, potentiores, potentissima, potentissimus, potest, potuerunt, potuissent, potuisset) 186, 210, 214.
possederunt (possiderunt) 386.
possiderunt (possederunt) 385.
possent (posse) 34, 52, 54, 61, 265, 271, 426, 443.
possessiones (possessionibus) 244, 363, 449.
possessionibus (possessiones) 364.
posset (posse) 340.
possetis (posse) 81.
possim (posse) 139.
possint (posse) 7.
post 21, 40, 97, 117, 147, 154, 172, 196, 252, 270, 332, 335, 343, 383, 406, 407:2, 442.
postea 25, 117, 146:2, 211, 246, 249:2, 252, 310, 312, 420.
posteris (posterum) 6, 29, 31, 60, 63-4, 148, 210, 349, 448.
posteritas (posteritate) 106, 147, 162, 211, 228, 234, 385.
posteritate (posteritas) 188.
posterum (posteris) 443.
postposito 161.
postquam 45, 74, 435.
postulata (postulatam, postulaerunt, postulauit) 155.
postulatam (postulata) 243.
postulauerunt (postulata) 175, 242.
postulauit (postulata) 77.
posuit (ponentes) 437.
potenter (posse) 323, 335, 385, 446.
potentes (posse) 56.
potentiam 288.
potentior (posse) 47.
potentiores (posse) 55.
potentissima (posse) 50.
potentissimus (posse) 19, 139.
potest (posse) 125, 135, 152, 179, 186, 215, 333, 361, 415.
potestas (potestate, potestatis) 18.
potestate (potestas) 17, 355, 423.
potestatis (potestas) 127.
potius 9.
potuerunt (posse) 197.
potuissent (posse) 429.
potuisset (posse) 83.
prae 71.
praeaus 127, 139, 294.
praecedentibus 390, 392.
precepit (preceptis, precipimus) 20, 122, 134, 140, 175, 268, 334:2.
preceptis (precepit) 341, 401.
preceptorem 54-6, 103, 132.
precio 293, 431.
preciosi (preciosis) 15.
preciosis (preciosi) 109.
precipimus (precepit) 294.
precipue 422.
præda 29.
prædicaret 452.
prædicta (predicti, predictis, predicto, predictum, predictus) 31.
prædicti (predicta) 88, 448.

- predictis* (predicta) 285.
predicto (predicta) 117.
predictum (predicta) 145, 430.
predictus (predicta) 118, 163, 213, 303.
prefecerunt (prefecit) 410.
prefecit (prefecerunt) 334, 368.
pregnanti 41.
præliorum 423.
præmemoratis 436.
præmiserunt (premisit) 236.
præmisit (premisit) 238.
prænominati (prænominauimus) 102, 203.
prænominauimus (prænominati) 175.
preoccupandi (preoccupassent, preoccupauerat, preoccupauisset, preoccupauit) 350.
preoccupassent (preoccupandi) 114.
preoccupauerat (preoccupandi) 127, 272.
preoccupauisset (preoccupandi) 115-7.
preoccupauit (preoccupandi) 134.
præparabat (prepararent, preparauerunt, preparauit) 232.
prepararent (preparabat) 122, 335.
preparauerunt (preparabat) 191.
preparauit (preparabat) 220, 299.
presens (presenti, presentis) 71, 132, 188, 326.
presentabat (presentauerunt, presentauit) 238.
presentauerunt (presentabat) 154, 157, 174, 204, 239, 261, 379.
presentauit (presentabat) 110, 112, 243.
præsenti (præsens) 163.
præsentiā 364.
præsensis (præsens) 324.
præsidia 385.
præstantior 423.
prætio v. *precio*
pretiosi v. *preciosi*
preuia 341, 386.
preuideret 213.
prima (I-o) 301, 367, 390.
primates (primatibus, primatum) 94, 100, 104, 109, 121, 129, 161, 205, 246, 314, 358, 361, 403, 409-10, 425.
primatibus (primates) 45, 76, 110, 127, 203, 307, 446.
primatum (primates) 112, 404.
primo (I-o) 39, 95, 114, 124, 170, 194, 260, 390, 397, 444.
primordia 8.
primus (I-o) 4, 19, 60, 151.
princeps (principes, principibus) 371.
principales (principalibus, principalium) 4, 33-4, 36, 52, 54, 56, 62, 68, 108, 123, 359.
principalibus (principales) 255, 368.
principalium (principales) 64.
principes (princeps) 93, 114, 255, 314, 368, 389, 396, 432.
principibus (princeps) 275.
priuarentur 62.
pro 29, 57, 88, 118, 125, 136, 146, 156, 168, 226, 241, 252, 278, 293, 303, 304:2, 307, 317, 350, 368, 374, 405, 431:2, 443.
proaui 75.
probare 139.
processerunt (processit) 109, 402.
processit (processerunt) 79.
progenie 19, 21, 42, 53, 60, 117, 171, 252, 259, 335, 339, 361, 448, 450.
prohiberet (prohibuerunt) 221-2.
prohibuerunt (prohiberet) 233.
prolixos 46.
prologus 1.
promisi (promisso) 5.
promissionis 5.
promisso (promisi) 399.
promouerent 76, 335.
pronosticatum [pronosticatus] [42].
pronosticatus [pronosticatum] 42.
propagandis (propagarentur) 32.
propagarentur (propagandis) 41.
prope (propius, proximo, [proprius]) 298, 439.

- properabat* (properans, properantes, properauerunt, properauit) 130.
properans (properabat) 226.
properantes (properabat) 88.
properauerunt (properabat) 180, 295, 374.
properauit (properabat) 303.
propheciam 187.
propheta 187.
propinasset 429.
propius (prope, [proprius]) 148.
propositum (proposui) 38.
proposui (propositum) 326.
propria (propriam, propriis, proprio, proprios, proprium, [proprius]) 4, 76, 136, 227, 387, 425, 436, 438.
propriam (propria) 286.
propriis (propria) 57.
proprio (propria) 3, 365.
proprius (propria) 127, 397.
proprium (propria) 50, 112, 267, 321, 355.
proprius [propius] [148].
propter 139:3, 177-8:2, 205, 260, 278, 282, 300, 314, 334, 346, 364, 375, 382, 426, 443.
prostratus (prostrauerunt) 397.
prostrauerunt (prostratus) 422:2.
prouincie (prouintie) 272, 281.
prouintie (prouincie) 275.
prouoluti 102, 184.
proximo (prope) 295.
prudens, (prudētissimas, prudētissimum, prudētissimus) 261.
prudētia 212.
prudētissimas (prudens) 141.
prudētissimum (prudens) 334.
prudētissimus (prudens) 213.
puellas 141.
pueros 101, 141.
pugillo (pugillus) 397.
pugillus (pugillo) 178.
pugna (pugam, pugne) 276.
pugnam (pugna) 76, 224-5.
pugnando (pugnandum, pugnantes, pugnare, pugnarent, pugnaret, pugna-
tum, pugnaturi, pugnaturus, pugne-
mus) 27, 85, 134, 196.
pugnandum (pugnando) 31.
pugnantes (pugnando) 280.
pugnare (pugnando) 87, 200, 218-9, 279, 302, 316, 342, 346, 372, 394, 416.
pugnarent (pugnando) 233.
pugnaret (pugnando) 340.
pugnatum (pugnando) 225, 373, 395.
pugnaturi (pugnando) 301, 316, 390.
pugnaturus (pugnando) 277, 302, 315.
pugne (pugna) 289.
pugnemus (pugnando) 86, 300.
pulchris 427.
pulchritudine [pulchritune] 383.
pulchritune [pulchritudine] [383].
pura 330.
putei 382.
qua (cui) 40, 48.
quadam (cuidam) 375.
quadragesima 433.
quadraginta v. XL
quadrīngentesimo v. CCCC-o
quales (qualis, qualiter) 213.
qualis (quales) 4.
qualitatem 142, 160, 190, 213.
qualiter (quales) 4:2, 127:2, 173, 307:2, 378.
quam (cui) 3, 53, 58, 60, 76, 81, 96, 102, 110, 112, 124-5, 135, 139, 147, 152, 155, 175, 177, 186-7, 215, 232, 234, 265, 304, 333, 361, 364, 383, 392, 414-5, 431, 438.
quamdiu 60.
quamuis 6, 32, 229, 422.
quando 29, 81, 293.
quante (quanto, quantum) 127.
quanto (quante) 32.
quantum (quante) 152, 178, 215.
quapropter 33, 52.
quare 4:2, 35-6.
quarta (IIII.) 111.
quarto (IIII.) 132, 197, 264, 372.
quartus (IIII.) 63.
quarum (cui) 228.

- quas* (cui) 34, 52, 162.
quasi 8, 41, 89, 112, 136, 145, 150, 156, 241, 279, 355.
quatuor v. IIII-or
que (cui, [qui]) 4, 6, 13, 20:2, 41, 50, 70, 72, 95, [108], 114-5, 116:2, 117, [123], 126, 134, 136, 139, 147, 154, 174, 176, 188, 247, 272, 293:2, 328, 369, 382, 407.
-que 3:2, 38, 87:2, 94, 113, 275, 284, 301, 329:2, 333, 388, 392-3, 410, 416, 425.
quedam (cuidam) 361:2.
quem (cui) 48, 117, 124, 130, 154, 187, 250, 264, 266, 281, 314, 335, 409, 415, 427.
quendam (cuidam) 130, 142, 190, 213, 232, 334, 438.
queque 8, 324.
querebant (querere, ~~puerercitis~~) 29.
querere (querebant) 52-3.
quereretis (querebant) 81.
qui (cui, [que]) 17, 20, 22:2, 27, 33, 40:2, 46, 52, 55:2, 62, 68, 82, 85-6, 93, 108, 116, 122, 123, 130, 136:3, 142, 165, 172, 179:2, 183, 185, 191, 193, 216, 226-7, 236-7, 241-2, 249, 252, 254, 256, 260-1, 265, 271-2, 274-5, 290:2, 292, 300:2, 304, 314, 324, 335-7, 356, 359, 371-2, 375, 390:2, 397-8:2, 407:2, 410, 413, 421, 425, 429, 433, 443.
quia 10, 23-4, 41, 42:2, 55, 83:2, 97, 146, 148:3, 176, 186, 188, 200, 216:3, 225, 259:2, 272, 275, 283, 304, 326, 337, 343, 349, 356, 362, 429.
quibus (cui) 10, 22, 65, 176, 182, 255, 368, 396, 411, 415, 432, 447.
quibusdam (cuidam) 170, 241, 310, 353, 358, 389, 410.
quicquid (quisquis) 61.
quid (cui) 21, 38, 43, 66, 98, 119, 215, 349, 383.
quidam (cuidam) 25, 40, 83, 117, 185, 210, 316, 325, 447, 449-50.
quindecim v. XV
quingagesimo v. L-o
quinto v. V.
quintum (quintus, V.) 449.
quintus (quintum) 64.
quis (cui) 83.
quisquis (quicquid) 63.
quo (cui) 4, 21, 56, 65:3, 102-3, 182, 261, 346, 368, 416, 450.
quod (cui) 7, 14:2, 22, 25:2, 29, 36, 41, 45, 54, 62-3, 75, 81, 93, 96-7, 104, 114, 116-8, 124-5, 139, 146, 148, 153, 160:2, 163, 166:2, 170, 177:2, 179, 182, 186:2, 190, 194-5, 204, 208, 210-1, 214, 216:2, 222, 225, 227, 229, 237:2, 242, 247:2, 249, 263, 268, 270, 275, 304, 307-8, 310, 314, 320, 359:2, 361, 365, 368, 369:2, 375, 392:2, 397, 429, 440, 447.
quodam (cuidam) 191, 416.
quoddam (cuidam) 263.
quodlibet [quolibet] [340].
quolibet [quodlibet] 307, 340, 426.
quomodo 7, 120, 127, 217, 378.
quondam 2, 415, 420.
quoque 418, 434.
quorum (cui) 65, 78, 106, 113-4, 123, 216, 252, 283, 324, 385, 411-2, 414, 438, 447-8.
quos (cui) 16, 68, 134, 151, 156, 197, 244, 271, 275, 278, 318, 374.
quosdam (cuidam) 271, 274, 278:2, 373, 410.
quot 4.
radicati 165, 387, 445.
radicem 163, 383.
rapine (rapinis) 265.
rapinis (rapine) 413.
rapuerat (rapuerunt) 179.
rapuerunt (rapuerat) 415.
ratum 57.
rebellis 117.
rebus (rerum, res) 321.
recedendi 180.
recepit 112, 175, 238, 244.
rectores 410.
reddens (reddere) 136.

- reddere* (reddens) 5, 426.
redeamus (redeunt, redierunt, redire) 38.
redeunt (redeamus) 438.
redierunt (redeamus) 425.
redire 356.
reditu 235.
referentes (retulerunt) 175.
regalem (regalia) 20.
regalia (regalem) 361.
rege (regem, reges, regi, regibus, regis, regum, rex) 19, 127, 272, 294.
regem (rege) 26-7, 84-5, 430-1.
reges (rege) 4:2, 10, 21, 41-2.
regi (rege) 10, 117, 211, 229.
regibus (rege) 10, 148.
regine 27, 85.
regione (regionem, regiones) 68, 449.
regionem (regione) 435.
regiones (regione) 384-5.
regis (rege) 2, 19, 21, 27, 40, 45, 53, 68, 75, 85, 95, 97, 114, 117:2, 125, 147, 148:2, 170, 179, 186, 211, 228:2, 259, 355, 361:3, 364:2, 387, 390, 407, 428-30, 451.
regna (regni, regnis, regno, regnorum, regnum) 4, 27, 76, 85, 384, 387, 411-2, 436, 438.
regnante 420.
regni (regna) 47, 62, 109, 112, 165:2, 202-3, 208, 265, 283, 307-8, 410:2, 437, 441-4, 446:2.
regnis (regna) 429.
regno (regna) 46, 288, 399.
regnorum (regna) 362, 403.
regnum (regna) 10, 20, 74, 265, 392, 397, 406, 423, 433, 445.
regum (rege) 3, 10.
reliqui 374, 438.
remandauerunt 292.
remanserunt (remansit) 89, 279, 304.
remansit (remanserunt) 356.
remeans 136.
remedio 374.
remiserunt (remisit) 261, 318, 348.
remisit (remiserunt) 94.
remotior 32.
remunerare 118.
renouari 20.
renuntiatum 204.
repatriando (repatriare) 285.
repatriare (repatriando) 140, 156, 158, 175, 291.
reputantes 304.
requie (requiei) 125.
requiei (requie) 111, 113, 161.
rerum (rebus) 9.
res (rebus) 7, 349.
residens 416.
residui 421.
resistere 139, 414.
respondit 138, 176.
restat 36.
retulerunt (referentes) 137, 154, 180.
reuersi (reuersus, reuenterentur, reuertuntur) 231, 237:2, 244, 283, 323, 329, 351, 377, 386-7, 402, 418.
reuersione (reuersionem) 167.
reuersionem (reuersione) 442.
reuersus (reuersi) 142, 153, 167, 215, 380.
reuerterentur (reuersi) 424.
reuertuntur (reuersi) 436, 439.
rex (rege) 19:2, 118, 139, 148, 229, 252, 437, 452.
ripam 315.
risu (risum) 136, 156.
risum (risu) 145.
ritu 69.
riuulos (riuulum) 249.
riuulum (riuulos) 272:2.
roborata 158.
robore 437.
rogare (rogarent, rogassent, rogauerunt, rogauit) 113, 396, 429.
rogarent (rogare) 398.
rogassent (rogare) 94.
rogauerunt (rogare) 93, 95.
rogauit (rogare) 397, 430.

- ruentes* 422.
ursum 433.
rusticis (rusticorum) 362.
rusticorum (rusticis) 8, 122, 166, 324, 326.
sabulo (sabulorum, sabulum) 242.
sabulorum (sabulo) 139:2, 294.
sabulum (sabulo) 296, 309, 390.
sad [ad] [206].
sagittariis 222.
sagittarum (sagittas, sagitte, sagittis) 266, 274, 278:2, 373, 394, 414, 418.
sagittas (sagittarum) 216, 274.
sagittatorum 122.
sagitte (sagittarum) 416.
sagittis (sagittarum) 31, 364, 433.
sal (salis) 216.
salgenia 216.
salis (sal) 161.
salsi 382.
salubrior 32.
salutassent (salutauerunt, salutauit) 398.
salutauerunt (salutassent) 137, 154, 174, 379.
salutauit (salutassent) 136.
salute (salutem, salutis) 88, 303-4.
salutem (salute) 2.
salutis (salute) 136, 236, 304.
sancte (sancti, sancto, sanctus) 10.
sancti (sancte) 42, 47, 117, 211, 228:2, 383, 451.
sancto (sancte) 211, 229.
sanctus (sancte) 38, 42, 80, 229.
sanguinem (sanguinibus, sanguinis, sanguis) 25, 148.
sanguinibus (sanguinem) 57.
sanguinis (sanguinem) 349, 411.
sanguis (sanguinem) 63:2, 280.
sanguissuga 349.
sani 237:2, 284, 329, 386.
sapiens (sapientior, sapientissima, sapientissimus, [sapientissimi]) 46.
sapientior (sapiens) 47.
sapientissima (sapiens, [sapientis-
 simi]) 22.
sapientissimi [sapientissima] [22].
sapientissimus (sapiens) 190.
sarcinam 139, 156, 294.
satis 8.
satisfacientes 100.
scalas 92, 396.
scholari v. *scolari*
sciat (sciebant, scire) 295.
sciebant (sciat) 271, 429.
scientie 2.
scilicet 68, 101-2, 139, 161, 368.
scire (sciat) 440.
scolari 3.
scribere (scriberem, scripseram, scripserunt, scriptis) 326.
scriberem (scribere) 4, 7.
scripseram (scribere) 22.
scripserunt (scribere) 22.
scriptis (scribere) 324.
scripturarum 9.
se (secum, semetipso, sibi) 34, 52, 54, 58, 76, 87, 100, 102, 104:2, 125, 127, 179, 184, 186:2, 191, 201:2, 214, 216, 220, 254:2, 260, 265, 278, 282, 299, 302, 316, 318, 335, 361-2, 397, 421, 429.
secessu 416.
secreto 415.
seculi (seculo) 6.
seculo (seculi) 407.
secum (se) 48, 106, 147, 154, 261, 283, 308, 363, 399, 401, 415:2, 448.
secunda (secundo, secundum, secundus) 91, 137, 154, 371, 373, 398.
secundo (secunda) 184, 291, 320, 329, 361, 406.
secundum (secunda) 6, 132, 148, 308, 310, 356.
secundus (secunda) 61.
securior 423.
sed 5, 23-4, 29, 41:2, 46:2, 70, 83:2, 95, 136, 138-9, 146-7, 179, 200, 221, 225, 228, 233, 277-8, 298, 304, 320, 325-6, 344, 385, 409:2, 421-2, 425, 427, 440, 451, 452:2.

- sedem* (sedibus) 369.
sedendo (sedentes) 80, 361, 364.
sedentes (sedendo) 69.
sedibus (sedem) 94, 101, 121.
sellatos 298.
sellis 101, 110, 112.
semetipso (se) 144.
semper 60, 211.
septem (VII) 4, 33-4, 68.
septimo (VII-us) 244.
sepulti (sepultus) 147.
sepultus (sepulti) 407, 439, 452.
sequemur (sequentibus) 56, 103.
sequentibus (sequemur) 21, 48, 148, 211, 427.
seriatim 216.
seruauerunt 58, 360.
serui 127.
seruicio (seruicium) 118, 146, 350, 405.
seruicium (seruicio) 147, 448.
seruiebant (seruientes, seruientibus, seruirent, seruiret) 126, 260, 330.
seruientes (seruiebant) 191.
seruientibus (seruiebant) 362.
seruirent (seruiebant) 307.
seruiret (seruiebant) 320.
si (siquis) 8, 139:2, 210-1, 214, 254, 260, 271, 295, 324.
sibi (se) 4, 20, 27, 29, 34, 36, 40, 48, 52-3, 55, 62, 74, 85, 91, 111, 115-6, 124, 134, 146, 161:2, 168, 170, 193, 199, 210, 213, 214:2, 218, 227, 229, 251, 254, 265, 272, 282, 285, 289:2, 312, 323, 338, 348:2, 349-50, 354-6, 359, 367, 369, 377, 387, 399, 434, 438, 443.
sic 22, 26, 31, 56, 60-4, 72, 84, 86, 94, 113-4, 124, 145, 153, 200, 211, 225, 238, 242, 292, 300, 383, 405.
sicut 3:2, 21-3, 34, 40, 63, 68, 118, 126-7, 153, 170, 172, 210-1, 238, 300, 341, 343, 349, 388, 402, 444.
signi 316.
signiferis 353.
sil [siluam] [286].
silua (siluam, siluas, silue, siluis, [sil]) 252, 379, 387.
siluam (silua, [sil]) 95, 116, 122, 124, 150, 221, 251:2, 265, 268, 270, 286, 307, 328, 382, 387.
siluas (silua) 162, 218-20.
silue (silua) 383.
siluis (silua) 199.
sim (eram) 6.
similis (similiter) 409.
similiter (similis) 106, 239.
simphonias 361.
simpliciter 7.
simul 3.
sine 74, 76, 101, 122, 261:2, 271, 361, 406.
singulis 202.
sint (eram) 139:2.
siquis 64.
sit (eram) 4:2, 10, 32, 440.
situ 434.
soba 356.
socii (sociis, sociorum, socios) 191-2.
sociis (socii) 145, 220.
sociorum (socii) 190.
socios (socii) 145.
solito 129, 155, 261, 380.
sollemniter 205.
solo (solum) 34, 52.
solum (solo) 14, 148, 291.
solummodo 24, 283.
sompniando 8.
sompnium 41, 42:2.
sonando (sonuerunt) 316.
sonos 361.
sonuerunt (sonando) 87, 342.
sopirent 410.
spatiosa 32.
spectaculi 142.
speculator (speculatores, speculato-ribus) 215.
speculatores (speculator) 271, 274.
speculatoribus (speculator) 273.
spiritus 38, 47, 80.
splendide 329, 362.

- spolia* 438.
spoliauerunt 434-5.
sponsam 402.
sponte 76, 95, 102, 125, 184, 186, 260, 347, 390.
stabiles 56.
stabilitatem 369.
stagnum 307, 309, 383.
stare (steterunt, stetit) 83, 195, 216.
statim 77, 82, 87, 181, 267, 275, 301, 316, 334, 341, 390.
statura [statuta] 46, [64], 409.
status 60-4.
statuta [statuta] 64.
steterunt (stare) 421.
stetit (stare) 80.
stilo 3.
strage 424.
strennue (strennuissimi, strennuissimum, strennuissimus) 86, 300.
strennuissimi (strennue) 171.
strennuissimum (strennue) 142.
strennuissimus (strennue) 151.
studio 3.
stultus 356.
sua (suam, suas, sue, sui, suis, suo, suorum, suos, suum, suos) 4, 14, 41, 62, 68, 76, 102, 125, 136, 148, 161, 170, 179, 184, 186, 201, 203, 227, 252, 260, 324, 343, 347, 355, 387, 390, 393, 452.
suam (sua) 24, 146, 238, 333, 356, 397, 399.
suas (sua) 232, 386.
suau 409.
sub 130, 191, 261, 312, 330, 355, 365, 407, 410, 444.
subacti 17.
subbulci 14.
subditi 330.
subiaceat 64.
subintrantes 131.
subiugabant (subiugando, subiugare, subiugarent, subiugaret, subiugassent, subiugata, subiugati, subiugatis, subiugato, subiugatum, subiugatus, subiugauerat, subiugauerunt, subiugauit, [subiugassent]) 186.
subiugando (subiugabant) 193, 231, 312.
subiugare (subiugabant) 74, 348, 412.
subiugarent (subiugabant) 254, 335, 348, 354.
subiugaret (subiugabant) 367, 371.
subiugassent (subiugabant, [subiugassent]) 387.
subiugassent [subiugassent] [387].
subiugata (subiugabant) 26, 146.
subiugati (subiugabant) 76, 195.
subiugatis (subiugabant) 36, 377.
subiugato (subiugabant) 369.
subiugatum (subiugabant) 261.
subiugatus (subiugabant) 320.
subiugauerat (subiugabant) 27, 85.
subiugauerunt (subiugabant) 4, 91, 102, 125, 161, 184, 199, 208, 251, 260-1, 282-3, 322, 323:2, 338, 355.
subiugauit (subiugabant) 229.
subleuante 260.
sublimatum 254.
submersus 145.
subuerterunt 385.
subulci v. subbulci
successione v. suscessione
successit 409.
sue (sua) 2, 8, 154, 229:2, 294, 446.
sufferentes 33, 52, 278.
sufficeret (sufficiebat, sufficienter) 51.
sufficiebat (sufficeret) 32.
sufficienter (sufficeret) 24.
sui (sua) 10, 68, 88, 91, 94, 100, 104, 109, 112-3, 121, 129, 131-2, 135, 137, 160-1, 170, 181, 191-2, 200, 205-6, 210, 227, 241, 246, 249-50, 255, 261, 277, 291-2, 296, 301, 307:2, 312, 314, 316, 320, 333, 335, 340-1, 351, 358, 361, 364:2, 382:2, 383, 387-9, 401-3, 410, 416, 425-6, 429, 437, 443, 445, 446:2.
suis (sua) 29, 45, 60, 72, 76, 94:2, 101, 105, 108, 110-2:2, 118, 121, 127,

134:2, 136:2, 145-6, 153:2, 156-7, 162, 188, 203-4, 210-1, 220:2, 222, 237:3, 244, 266, 268, 270, 284, 307, 308:2, 313, 334, 335:2, 349, 364, 386, 398, 405, 448.

sum (eram) 6.

summo 3.

sumpserunt 422.

sumus (eram) 176.

sunt (eram) 10, 18, 22, 33, 36:2, 68, 71, 87-8, 108, 123, 126, 129, 132, 142, 147, 160, 171, 176, 181, 183-4, 193, 196, 200-1, 204, 206:2, 208, 225, 231, 234, 242, 244, 246:2, 249-51, 257-8, 261, 263, 270, 278:2, 283, 296, 301, 304, 313-5, 316:3, 318, 323, 328, 330, 333, 336, 339, 344:2, 345, 351, 358-61, 372, 374:2, 382, 383:2, 386-7, 389, 390:3, 393-5, 402, 418, 421-2, 425:2.

suo (sua) 2, 68, 79, 117-8, 126, 142, 146, 168, 180, 187, 195, 208, 216, 237, 247, 288, 313, 340, 350, 353, 356, 364-5, 368:2, 399, 405-6, 412, 420, 443, 445.

suorum (sua) 3, 10, 55, 82, 110, 125, 132, 155, 170, 186, 190, 285, 289, 298, 388, 399, 403, 425, 442, 445.

suos (sua) 37, 51, 63, 77, 80:2, 88, 93-4, 101, 110, 113-4, 118, 121, 127:3, 136, 141, 184, 218, 236, 238:2, 241, 254, 261, 282, 289, 299, 303, 317, 320, 334, 348, 351, 354:2, 364, 378, 390, 392, 394, 397:2, 422:2, 430.

super (superiores, superius) 20, 31:2, 54, 69, 80, 127, 150:2, 152, 160, 186, 208, 250, 274, 304, 314, 337, 364, 415-6, 445.

superatis 434, 436.

superbe (superbi) 138, 397.

superbi (superbe) 138.

superbiam 300.

superiores (super) 360.

superius (super) 50, 224.

supplices 396.

supra 18, 40, 51, 114, 121, 123, 281, 293, 346, 358, 407.

supradicti 57.

suscepit 155.

suscessione 408.

suspenderunt (suspensi) 130, 281.

suspensi (suspenderunt) 421.

sustinendum 28.

suum (sua) 50, 80, 112:2, 132, 178, 180, 195, 215, 221, 224, 226, 244, 267, 308, 310, 312, 355, 398, 404, 445.

suus (suo) 45, 147, 188, 199, 201, 247, 294, 399, 409, 452.

symphonias v. *simphonias*

tacerent 426.

tali (talía, talibus, talis) 58, 444.

talía (tali) 129, 136.

talibus (tali) 275.

talis (tali) 127, 186, 275, 304.

tam 8, 60, 110, 112, 147, 155, 265, 364, 383, 431.

tamen 6, 32, 47, 58, 95, 126, 176, 179, 422.

tamquam (tanquam) 344.

tandem 136, 175, 278, 421.

tanquam (tanquam) 88.

tantam (tante, tanti, tanto, tantum, tantus) 25.

tante (tantam) 205.

tanti (tantam) 402.

tanto (tantam) 32.

tantum (tantam) 23, 146.

tantummodo 29.

tantus (tantam) 186.

te (tibi, uobis) 56:3, 103:3.

tempora (tempore, temporibus, tempus) 147, 228, 440, 451.

tempore (tempora) 21, 40, 46-7, 117, 147, 229, 252, 272, 293, 295, 335, 348-9, 383, 416, 449-50.

temporibus (tempora) 254, 310, 410.

temptoria [tentoria] 23.

tempus (tempora) 211.

tenax 216.

teneamus (tenebant, tenebat, tenendo, teneret, tenuerunt, tenuit) 21, 38, 66.

tenebant (teneamus) 31.

tenebat (teneamus) 210.

tenendo (teneamus) 298.

- teneret* (teneamus) 127.
tentoria [temptoria] [23].
tenuerunt (teneamus) 322.
tenuit (teneamus) 229.
teram [terram] [350].
tercia (III-o) 110, 175, 265, 348, 382.
terciam (III-o) 448.
tercio (III-o) 134, 137, 154, 346, 394.
terciodecimo 396.
tercium (III-o) 142.
tercius (III-o) 62, 281.
tergo 14.
terminos 283.
terra (terram, terras, terre, [terram]) 4:3, 13-4, 17, 20, 32, 36, 41, 48, 51, 68, 95:2, 97:2, 114:2, 127, 146, 172, 190, 194, 209, 216, 294, 310, 356, 366, 445, 447, 450.
terram (terra, [teram]) 20, 22, 30, 36, 53:2, 72, 81, 95:2, 96-7, 113-5, 116:2, 117, 128-5, 127, 134-5, 139:2, 146:2, 147, 152, 156-7, 163, 165, 170, 175, 177:2, 178-9, 210-1, 214, 228-9, 234, 241-3, 247, 249, 252, 272, 286, 291, 293-4, 313, 322, 335, 350, 354, 355:3, 360, 364, 367-9, 374, 397, 439, 442, 450.
terras (terra) 34, 52, 91, 162:2, 285, 348-9, 363, 447, 449.
terre (terra) 15, 23, 125, 127:2, 135, 142, 153, 184, 191, 203, 208:2, 210, 213, 215, 216:3, 218, 227, 251, 260-1, 264-5, 282-3, 294, 337, 354, 371, 383, 414.
terreum 163, 263.
terror 304.
tertia v. *tercia*
teterrima 197.
thesauris (thesaurum) 415.
thesaurum (thesauris) 415.
tibi (te) 4, 7.
timeamus (timebant, timebat, timuerunt, timuissent, timuit) 86, 300.
timebant (timeamus) 185-6, 259.
timebat (timeamus) 148.
timor (timore, timorem, [—]) 127, 186, 304, 337.
timore (timor) 26, 84, 126, 243, 260, 278, 304.
timorem (timor) 82, 139, 177-8, 243, 260, 300, 304, 346, 397.
timuerunt (timeamus) 75, 92, 125, 264, 275, 282, 354.
timuissent (timeamus) 29.
timuit (timeamus) 259, 288, 392.
tocius (tota, totam, totum, totus) 216.
tonsa 88.
torrens 41.
torrida 32.
tot 349.
tota (tocius) 146.
totaliter 406.
totam (tocius) 134, 146, 168, 205, 298, 323, 329, 348, 355:2, 423, 435.
totius v. *tocius*
totum (tocius) 132, 192, 231, 308, 312, 397, 445.
totus (tocius) 302.
tradatur (traderent, tradiderunt, tradidit, traditum, traditus, tradunt) 6.
traderent (tradatur) 354.
tradiciones 6.
tradiderunt (tradatur) 304.
tradidit (tradatur) 386.
traditum (tradatur) 365.
traditus (tradatur) 279.
tradunt (tradatur) 324.
transactis 170, 241, 310, 353, 358, 389, 410.
transcendentem (transcenderunt) 415.
transcenderunt (transcendentem) 434.
transeuntes (transierunt, transire, transirent, transissent, transito) 145, 150, 258.
transierunt (transeuntes) 74, 256, 263, 359, 433.
transire (transeuntes) 136, 233, 277, 339-40.
transirent (transeuntes) 145, 271.
transissent (transeuntes) 74.
transito (transeuntes) 137, 224, 263,

- 328:2, 360.
transitum 225, 233, 277-8, 341, 359.
transmeare 271, 340.
traansmiserunt 378, 390.
transnatando (transnatate, transnatauerunt) 342.
transnatate (transnatando) 304.
transnatauerunt (transnatando) 69, 144, 183, 375:2, 378, 390.
transnaugando (transnaugantes, transnaugassent, transnaugauerunt) 74.
transnaugantes (transnaugando) 234, 328.
transnaugassent (transnaugando) 237:2.
transnaugauerunt (transnaugando) 174, 246, 314, 336, 353, 359, 390.
trecentis (CCC) 27, 85.
trecentos v. CCC
tredècim v. XIII-cim
tremor (tremore) 127.
tremore (tremor) 260.
tres (III) 110, 152, 196, 203, 256, 264, 278, 344, 372.
tria (III) 112.
tribus (III) 274.
tributa (tributum) 75, 444.
tributum (tributa) 94.
triginta v. XXX, XXXIIII-or
tristi 295.
trucidatis 414.
tua (tue, uester, uestrarum, uestri, uestro, uestros, uestrum) 5, 56, 103.
tuba (tubas) 301.
tubas (tuba) 87, 316, 342.
tue (tua) 5-6.
tuguriis 161, 250.
tulbou 69.
tulimus (ferebat) 177.
tunc [Dunc] 34, 46, 52-4, 56-8, 75, 78, 93-4, 101-2, 105, 108, 113, 122-3, 125, 129, 130-1, 141, 145:2, 150, 152, 157-8, 165, 180, 182, 190-2, 195, 201, 203:2, 208, 210, 218, 222, 226-7, 238, 252, 254:2, 256, 260-1, 265-7, 272, 277, 281, 289, 293, 314-5, 318, 340, 342, 345, 348-9, 351, 354, 364-5, 368, 371-3, 378, 382, 386, 393, 398, 402, 405, 414, 415:2, 416, 426, 430, 437-9, 445, 452.
turbati 82.
turnamentum 364.
turpem (turpiter) 418.
turpiter (turpem) 27, 85.
turpitudine 26, 84.
tuti (tutissimis, tutum) 359.
tutissimis (tuti) 434.
tutum (tuti) 254.
V. (quintum) 420.
uadum 339.
ualde (ualida, ualidiores) 8, 75, 92, 125, 204, 275, 354, 364.
ualeam (ualentes, ualerent, ualeret, ualet, ualuisset) 139.
ualentes (ualeam) 274.
ualerent (ualeam) 93.
ualeret (ualeam) 359.
ualet (ualeam) 83, 152, 215.
ualida (ualde) 20, 165, 264, 392.
ualidiores (ualde) 392.
ualuisset (ualeam) 340.
uanus 229, 452.
uaria 10.
uas (uasis) 57.
uasis (uas) 362:2.
uastarent (uastauerunt) 411.
uastauerunt (uastarent) 384.
ubertate 333.
ubi 14, 114, 144, 146:2, 147, 161, 163, 184, 210, 234, 246, 249, 252, 272, 305, 308, 314, 332, 387:2, 407, 413, 443, 450.
uctigal 320.
uel 4:2, 8, 42, 69, 139, 265, 307.
uellent (uellet) 76, 238, 339, 396.
uellet (uellent) 279, 416.
ueloces (uelocissimo, uelocissimos) 31.
uelocissimo (ueloces) 221, 272, 278.
uelocissimos (ueloces) 150.
uelut 47.
uenatione (uenationes, uenationis) 71.

- uenationes* (uenatione) 148.
uenationis (uenatione) 387.
uenatu 71.
uenerabili 2.
uenerant (uenerunt, ueniendi, ueniens, uenientes, uenientibus, uenire, uenirent, uenissent, uenisset, uenit) 172, 304, 443.
uenerunt (uenerant) 70, 78, 106, 108, 193, 201, 232-3, 250-1, 257, 307, 312:2, 339, 345, 384, 387, 390, 396, 413, 447.
ueniendi (uenerant) 232.
ueniens (uenerant) 41, 136.
uenientes (uenerant) 69, 72, 124, 137, 144, 157, 174, 180, 185, 233, 249, 257, 296, 313.
uenientibus (uenerant) 308, 362.
uenire (uenerant) 79, 105, 301, 335, 392.
uenirent (uenerant) 392.
uenissent (uenerant) 94, 136, 237, 272, 284.
uenisset (uenerant) 216, 264.
uenit (uenerant) 20, 111-2, 277, 339, 449-50.
uerba (uerbis, uerbo) 82, 179, 452.
uerbis (uerba) 261.
uerbo (uerba) 104, 137.
uere (uero, uerum) 7.
ueritatem 9.
uero (uere) 16-7, 25, 31, 46, 54, 80, 88-9, 91, 95, 100, 109-10, 115-7, 121, 125, 136-7, 144, 154, 160, 163, 166-8, 170, 174-5, 181, 194, 196-7, 199, 205, 213, 219, 221-2, 225, 228:2, 229, 231, 241, 250, 258, 261, 279:2, 295, 299, 303-4, 307, 310, 312-3, 321, 323, 332, 335, 346, 350, 355, 367, 372, 374, 377, 379-80, 382, 399, 402-3, 420, 424, 431, 436, 442, 444, 446, 448:2, 449.
uersi (uersus, uertit, uertuntur) 88.
uersus (uersi) 13, 68, 95, 113, 165, 184, 193, 220, 254, 339, 345, 367-9, 371, 387.
uertice (uerticem) 266-7.
uerticem (uertice) 150, 152.
uertit (uersi) 83.
uertuntur (uersi) 82.
uerum (uere) 14, 283.
uescebantur 70.
uester (tua) 187:2.
uestes 112.
uestimenta [uestime]ta] 14.
uestimeta [uestimenta] [14].
uestiti (uestiuntur) 23.
uestitum 94.
uestiuntur (uestiti) 14.
uestrarum (tua) 81.
uestri (tua) 139.
uestro (tua) 139, 176, 294.
uestros (tua) 300.
uestrum (tua) 300.
uexillis (uexillo) 353.
uexillo (uexillis) 301, 316, 371.
uiam (uiarum, uias) 69, 122, 304, 356, 434, 446.
uiarum (uiam) 81.
uias (uiam) 232.
uicem (uicibus, [uincere]) 136, 426.
uicerunt (uicti, uictus, [uincere], [uicem]) 422.
uicesimo v. XXI-o
uicibus (uicem) 274.
uicina (uicine, uiciniora, uicinos) 16, 161.
uicine (uicina) 330.
uiciniora (uicina) 387.
uicinos (uicina) 127.
uicti (uicerunt) 225, 422.
uictimas 131.
uictores 422, 424.
uictoria (uictoriam) 91, 201, 207, 231, 283, 306-7, 318, 329, 345, 386, 436, 438.
uictoriam (uictoria) 8, 196, 208, 241, 280, 343, 378, 438.
uictoriosius 422.
uictualia (uictualibus) 24.
uictualibus (uictualia) 122.
uictum 94, 122, 126.
uictus (uicerunt) 397.
uidens (uidentes, uiderent, uide-

- runt, uidissent, uidisset, uisa, uisis) 317.
uidentes (uidens) 88-9, 92, 135, 227, 278, 374, 396, 421.
uiderent (uidens) 271.
uiderunt (uidens) 272, 361.
uidissent (uidens) 102, 201, 208, 261, 274-5, 359.
uidisset (uidens) 190, 226, 254, 303, 347.
'uiginti v. XX, XXV
VII (septem) 36, 52, 54-6, 65, 77-8, 99, 105, 123:2, 359.
VII-us (septimo) 65.
uiliores 216.
uillam 333.
uincere [uicem] [426].
uinctum 229.
uiolenta 179.
uiolentie 414.
uir (uiri, uiro, uirorum, uiros, uirum) 68, 153, 190, 210, 213, 411, 415.
uirginis 407.
uiri (uir) 56-7, 81, 203, 412.
uiribus 423.
uiriliter 421.
uiro (uir) 2.
uirorum (uir) 55, 65.
uiros (uir) 271.
uirtus 83.
uirum (uir) 213, 334, 430, 438.
uisa (uidens) 275, 333, 383.
uisio 41.
uisis (uidens) 155.
uisus 215.
uita (uitam, uite) 60.
uitam (uita) 360.
uite (uita) 88, 226, 229, 278, 303-4, 317, 374, 446, 452.
uiuebant (uiuente, uiuentibus, uiuere, uiuerent, uiuit, uixit) 362.
uiuente (uiuebant) 132, 445.
uiuentibus (uiuebant) 177.
uiuere (uiuebant) 186.
uiuerent (uiuebant) 452.
uiuit (uiuebant) 452.
uiuos [uiuos] [452].
uiuus [uiuos] 452.
uix 136, 145, 185, 304.
uixit (uiuebant) 451.
ulterius [ulturus] [148].
ultimam (ultra) 6, 55, 103.
ultra (ultimus) 14, 43, 95:2, 113, 119, 125, 135, 152, 160, 186, 215, 218-20, 270, 314, 333, 335, 342, 355, 361:2, 383, 392, 415, 443.
ultrasiluana (ultrasiluanam, ultrasiluane, ultrasiluanus, [ultrasiluanis]) 209.
ultrasiluanam (ultrasiluana) 210-1, 229.
ultrasiluane (ultrasiluana) 210, 213.
ultrasiluanis [ultrasiluanus] [221].
ultrasiluanus (ultrasiluana, [ultrasiluanis]) 221.
ultro 109.
ulturus [ulterius] 148.
umquam (unquam) 17.
una (unam, unius, uno, unum, unus) 68, 108, 123, 192, 228, 329, 342, 390.
unam (una) 139:2, 156, 205, 294, 368, 373.
unde 37, 71, 86, 136, 157, 186:2, 261, 281, 294:2, 300, 305, 364, 375.
undeuicesimo v. XVIII-o
undique [unque] 152, 359, 445.
unicum 112.
uniuersam (uniuerse) 434.
uniuerse (uniuersam) 446.
unius (una) 150, 267, 407.
uno (una) 221.
unque [undique] [445].
unum (una) 3, 57, 113, 148, 234, 246-7, 255, 272, 348, 364, 414.
unus (una) 83.
unusquisque 24, 201, 333.
uobis (te) 83.
uocabant (uocabatur, uocantur, uocata, uocati, uocatum, uocatur, uocatus, uocauerunt) 37:2.
uocabatur (uocabant) 130, 228, 252.
uocantur (uocabant) 4:2, 36, 52, 68, 191.

- uocata* (uocabant) 19, 334.
uocati (uocabant) 132, 300.
uocatio 132.
uocatum (uocabant) 166.
uocatur (uocabant) 4, 20, 70, 72, 147, 160, 194, 247, 268, 382, 407.
uocatus (uocabant) 42:2, 132, 145, 375.
uocauerunt (uocabant) 130.
uoce 409.
uolante 53.
uolebant (uolebat, uolentes, uolentibus, uoluerit, uoluerunt, uoluissent, uultis) 29, 233, 277:2, 304.
uolebat (uolebant) 214, 222.
uolentes (uolebant) 150, 438.
uolentibus (uolebant) 440.
uoluerit (uolebant) 64.
uoluerunt (uolebant) 74.
uoluissent (uolebant) 211.
uolumen 3.
uoluntate (uoluntatem) 3, 55-6, 62, 227, 358, 410.
uoluntatem (uoluntate) 219.
uotis 415.
usque 13, 17, 52, 55, 58, 71, 74, 88, 103, 106, 108-9, 114-7, 122, 132, 134, 139:2, 146-7, 151, 156, 160-1:2, 162, 165, 170:2, 188, 195-6, 199-200, 206, 211, 228, 231-3, 234:2, 241-3, 246:2, 247, 249, 250:2, 251:4, 254, 257:2, 268, 271, 272:2, 278, 282, 283:4, 286, 296:2, 305, 307, 309:2, 312:2, 322-5, 328, 334, 335:2, 338, 348, 355:2, 358, 360-1, 364:2, 365, 367, 369, 371-2, 374, 377, 382, 384-5, 440, 442-4:2, 450-1.
usum 112.
ut 3, 6-7, 18, 25, 29, 34, 38, 48, 50, 51:2, 52, 60-5, 70, 76, 82-3, 86-7, 93, 94:2, 95, 101, 113-4, 121:2, 129, 136:3, 139, 148:2, 153, 176-7, 184, 192, 202, 213-4, 216, 218, 221, 224, 233, 265:2, 267:2, 285, 288-9, 291, 293-4, 304, 320, 333, 335, 340, [340], 346, 348:2, 354, 367, 397, [397], 399:2, 427:2, 430, 443-4, 452.
uterentur (uti) 275.
utero 41.
uterque (utraque, utr̄que, utriusque) 222, 277, 298.
uti (uterentur) 348.
utilis 148.
utilitatem (utilitates) 153.
utilitates (utilitatem) 216.
utraque (uterque) 225, 299, 302, 340, 373.
utrequē (uterque) 315.
utriusque (uterque) 316.
uulgariter 17, 369.
uulneratorum (uulneratos, uulneratur, uulnerauerunt) 422.
uulneratos (uulneratorum) 438.
uulneratur (uulneratorum) 416.
uulnerauerunt (uulneratorum) 278.
uulnere 416.
uulpino 215.
uultis (uolebant) 324.
uultu 295.
uxor (uxore, uxorem, uxoribus) 148, 452.
uxore (uxor) 68, 393, 452.
uxorem (uxor) 24, 40, 48, 118, 356, 399:2, 445.
uxoribus (uxor) 105, 335.
X (decem) 112, 387.
X-cem (decem) 101.
XC-o [DCCCC-o] 134.
XII (duodecim) 141:6, 293, 395.
XIII-cim 410.
XL 101, 125.
X-o (decimo) 377.
XV 395.
XVIII-o 40.
XX (XX-ti) 395.
XXI-o 367.
XX-ti (XX) 364.
XXV 110.
XXX (XXX-ta) 27.
XXXIII-or 307.
XXX-ta (XXX) 85.
pdioma (idioma) 4, 50, 310.
pobagyonēs (iobagionum) 402.
pobagyonibus (iobagionum) 204.

zerelmes 160.*zerelmu* 160.*zobolini* 14.*zobolorum* (zobolos) 23.*zobolos* (zobolorum) 141.*zona* 32.

γ [85].

— [horis], [in], [timor] 186, 416, 445.

ADDENDA

pag. 48. col. II. post *aliud*pag. 64. col. II. post *grauiter**almu* 42.*greges* 97.*griseas* 101.

II. INDEX NOMINUM.

Alba (Albam) 407.*Albam* (Alba) 303, 314:2, 317.*Alemanniam* (Alemannie) 418, 423, 433.*Alemannie* (Alemanniam) 417, 420.*Alemannorum* 421.*Alexander* (Alexandro, Alexandrum) 16.*Alexandro* (Alexander) 30.*Alexandrum* (Alexander) 27, 85.*Aliminos* 434.*Almas* 221.*Almi* (Almo, Almu, Almus) 21, 49, 60, 64, 87-8, 102, 112, 186, 259.*Almo* (Almi) 39, 44, 56-7, 63, 76, 95, 101-2, 104, 106, 109-10, 112, 125-6, 187, 443.*Almu* (Almi) 37, 55, 75-6, 78-9, 93-5, 113, 125, 172, 186.*Almus* (Almi) 4:2, 40-1, 42:2, 45, 46:2, 47-8, 53, 55, 65, 68, 72, 80, 88, 91, 94, 100, 104, 108, 110-1, 113, 121, 129, 131-2, 188.*Ancreas* (Andree) 148.*Ancree* (Andreas) 147.*Aprilis* 335.*Arpad* (Arpadii, Arpadio, Arpadium, [arpium]) 48, 53, 65, 68, 132-5, 138, 141-2, 144, 146:2, 154-5:2, 156, 157:2, 160-3, 167, 170, 174-5, 180:2, 181, 186-8, 195, 202-6, 210, 218-9, 231, 234, 237:2, 239, 241, 243-4,

249-50, 252, 254, 256, 261:2, 264, 283-6, 289, 291, 292:2, 296, 298-9, 302, 306-7, 311-2, 314:2, 318, 323:2, 326-30, 332-5, 348-9, 358, 361:2, 363, 364:2, 367-8, 378-80, 382:2, 383, 386:2, 388-90, 392, 397:3, 398-9, 402-4, 407.

Arpadii (Arpad) 186, 276.*Arpadio* (Arpad) 137, 157, 176, 183, 320.*Arpadium* (Arpad, [arpium]) 132, 136, 137:2, 153, 259, 297, 392, 398.*arpium* [Arpadium] [297].*asaturholmu* [a], [Saturholmu] [144], [146].*Athila* (Athile, Atthile, Atthyle, Attile) 19, 127, 139, 272, 294.*Athile* (Athila) 53, 75, 95, 97, 114, 125, 259.*Athonem* (Athonis, Hoto) 430-1.*Athonis* (Athonem) 428-30.*Atthile* (Athila) 179, 186, 361:2, 364:2, 387, 407.*Atthyle* (Athila) 170, 390.*Attile* (Athila) 361.*Bana* 283.*Bauariam* (Bauarie) 423, 433.*Bauarie* (Bauariam) 418.*Bauarorum* 421.*Beguey* 338.*Bele* 2.*Belland* 394.

- Bertoldum* 423.
Beuldu 310, 390.
Bezprem 370-1, 372:2, 374, 377-8, 405.
Biie (Biua, [bue]) 229.
Billa (Bylla) 447.
Bissenos 443.
Biua (Biie) 211.
Blachii (Blacorum, Blacus, Blasii) 96.
Blacorum (Blachii) 220, 339.
Blacus (Blachii) 210.
Blasii (Blachii) 216.
Blundus 283.
Bocsu 447-8.
Bodoctu 382.
Boemi (Boemis, Boemorum, Boemos, Boemy) 275, 278.
Boemis (Boemi) 278.
Boemcrum (Boemi) 254, 272:3, 277, 444.
Boemos (Boemi) 272, 274.
Boemy (Boemi) 265.
bogar [Bogat] [301].
Bogat [bogar] 301, 314, 316, 411.
Bolotun 377.
Bonton (Botond) 411.
Botond (Botond) 320.
Borona (Boronam) 368.
Boronam (Borona) 283.
Borons 353.
Bors (Borsu, Borsum) 167.
Borsoa 134.
Borsod 164, 166, 247.
Borssed [Borssod] [268].
Borssod [Borssed] 268.
Borsu (Bors) 102, 165-7, 247:2, 262, 264:2, 266-7:2, 270, 444.
Borsum (Bors) 168.
Bothond (Botond) 439:2.
Botond (Bonton, Bontond, Bothond, Botondium, Botondu) 313-4, 318, 328-9, 420, 436, 438.
Botondium (Botond) 325, 432.
Botondu (Botond) 421.
Botua 309.
Boyta (Boytam, Boyte, Voyta) 78, 102, 336, 345-6, 349, 368-9.
Boytam (Boyta) 348.
Boyte (Boyta) 350, 369.
Brucsa (Brugsa) 102, 346.
Erugsa (Brucsa) 368.
Bucna (Bucne) 211.
Bucne (Bucna) 229.
Budrug 134-7, 144:2, 145, 150, 163, 313, 332.
Buduuar 20.
bue [Biie] [229].
Buger (Bunger) 266.
Bulcr 447.
Buldua 166.
Bulgari (Bulgarii, Bulgariis, Bulgarorum, Bulgaros) 304.
Bulgaria (Bulgarie) 127.
Bulgarico 136, 397.
Bulgarie (Bulgaria) 115, 127, 303, 314:2, 317, 319-21.
Bulgarii (Bulgari) 96.
Bulgariis (Bulgari) 302, 316.
Bulgarorum (Bulgari) 136, 139:2, 287, 289-90, 294, 298, 300, 315, 318, 339, 344-5, 352, 354.
Bulgaros (Bulgari) 115, 300.
Bulhadu 257.
Bulsu (Bulsuu, [Zobolsu]) 329, 420.
Bulsuu (Bulsu, [Zobolsu]) [241], 301, 314, 316, 318, 320, 328, 411, 419, 421, 425, 431.
Bumger (Bunger) 264.
Bundyn 117.
Bunger (Buger, Bumger, Bunger-nec) 78, 102, 165, 444.
Bunger-nec (Bunger) 247.
Bycoriensy (Byhoriensem, [byhoriensen]) 169.
Bphor 170, 173-4, 393:2, 396, 399, 401.
Bphoriensem (Bycoriensy, [byhoriensen]) 389.
byhoriensen [Byhoriensem] [389].
Bylla (Billa) 448.
Byssenorum 450.
Cadusa (Cadusam, Caduse) 68, 261, 263, 270, 274, 277-8, 280, 284,

- 336, 341-2, 345-6, 353, 355.
Cadusam (Cadusa) 255.
Caduse (Cadusa) 279, 340, 350-1.
Calan 65.
Caliga 257.
Camaro (Camarum) 143.
Camaram (Camaro) 146.
Caranthino (Carinthinorum, Carinthinos) 413.
Carinthinorum (Caranthino) 385, 392.
Carinthinos (Caranthino) 335.
Caroldu 228.
Caroli 415.
Casu 249.
Ceruino 390.
Christiani (Christianus) 211.
Christianus (Christiani) 229, 452:2.
Christo 452:2.
Cirum (Cyro, Cyrum) 27.
Cleopatram 355.
Colgoucy 283.
Colsoy 65.
conrado [Cuonrado] [420].
Constantinopolim (Constantinopolis) 325.
Constantinopolis (Constantinopolim) 325.
Constantinopolitani 179.
Copus 226.
Couroug 390.
Cozar 116.
Cris (Crisium, Crisius, Grisio) 200, 390.
Crisium (Cris) 231, 233.
Crisius (Cris) 114.
Crouatiam 323.
Culpe 328.
Culpun 313-4, 411, 432, 436.
Cumanicos 141.
Cumanis (Cumano, Cumanorum, Cumanos, Cumanum, Cumanus) 87, 216.
Cumano (Cumanis) 234.
Cumanorum (Cumanis) 77, 79, 82, 88:2, 89, 92-3, 99, 102, 105, 108, 117, 123, 339, 344-5.
Cumanos (Cumanis) 88, 101.
Cumanum (Cumanis) 334.
Cumanus (Cumanis) 144.
Cundu (Cundunec) 65.
Cundunec (Cundu) 364.
cunrado [Cuonrado] [420].
Cuonrado [cunrado], [conrado] 420.
Curtuelto 307, 309.
Curzan 65, 364-5.
cusee [Eusee] [371].
Cyro (Cirum) 30.
Cyrum (Cirum) 85.
Danubii (Danubio, Danubium, Danubius) 139:2, 156, 258, 293-4, 315, 331, 333, 353.
Danubio (Danubii) 272, 348, 360.
Danubium (Danubii) 20, 114-5, 139, 146, 263, 293, 312, 314:3, 318, 328, 332, 335, 359:2, 360, 367, 368:2, 387.
Danubius (Danubii) 96, 114.
Darethis 3.
Dario (Darium, Darius) 30.
Darium (Dario) 26, 84.
Darius (Dario) 26.
Deneper 74.
Dentumoger 13, 17, 40, 50, 139.
Dobuca 117.
Droua 367.
Drugma 234, 237.
Durasu 355.
Ecilburgu [elciburgu], [etiburgu] 20, 367, 380, 382.
Eculsu 191.
Ed (Edunec) 78, 102.
Edum (Edumen, Edumenec, Edumer nec) 78.
Edumen (Edum) 102.
Edumenec (Edum) 252.
Edumer nec (Edum) 162.
Edunec (Ed) 162, 252.
Egur 248, 250.
elciburgu [Ecilburgu] [382].
Eleud (Eleudunec) 65, 182, 432.
Eleudunec (Eleud) 382.
Emesu 40.
Emeud 246.
Erchangerum [erchargenum] 423.

- erchargenum* [Erchangerum] [423].
Erdeuelu 116.
Esculeu 227:2.
Ete (Ethe) 65, 309, 368:2.
Ethe (Ete) 142, 144, 310.
Ethey 448.
etiburgu [Ecilburgu] [380].
Etu 78, 102, 242, 244.
Etyl 69.
Eudu (Eudunec) 368-9.
Eudunec (Eudu) 368.
Eunedubeliani [eunedubeliani] 40.
eunedubeliani [Eunedubeliani] [40].
Eusee [cusee] 371, 372-4, 377-9, 386, 432, 436.
Ferteu 383.
Franciam (Francie) 424.
Francie (Franciam) 417.
Franconie 418.
Francos 418.
Frigii 3.
Galicia (Galiciam, Galicie) 107, 113.
Galiciam (Galicia) 111.
Galicie (Galicia) 95, 112:2, 113, 122, 123.
Galliam 424, 434.
Geleou (Gelou, Geloum, Gelu) 216.
Gelou (Geleou) 210, 218-22, 224-6.
Geloum (Geleou) 226.
Gelu (Geleou) 217, 223.
Gemelsen 307.
Geula (Geulam, Gyla, Gyyla) 182, 228.
Geulam (Geula) 228, 229:2.
Geuru 247.
Geysam 449.
Glad 117, 335, 339, 344, 346-7.
Gog 16.
Greci (Grecis, Grecorum, Grecos) 304-5, 328.
Grecia (Greciam) 356.
Greciam (Grecia) 232, 293, 348, 350.
Grecis (Greci) 302, 316.
Grecorum (Greci) 3, 127, 136, 139, 287, 289-90, 298, 300:2, 305, 315, 318, 442.
Grecos (Greci) 300-2, 356.
Grisio (Cris) 251.
Gron 262-3, 266, 272.
Gumur 254, 257.
Guncil 443.
Gyla (Geula) 211.
Gpyog 364.
Gpyla (Geula) 65.
Heten 449.
Hetumoger 4, 33, 52, 68, 108, 123, 275, 359.
Heuyou 246.
Hin 421.
Hismahelitarum 447.
hongon [Hongun] [256].
Hongun [hongon] 256.
Honrad (Honrat) 246.
Honrat (Honrad) 206.
Horca (Horcama) 65, 182, 199, 201, 210, 227-8.
Horcama (Horca) 228.
Horom 335.
Hoto (Athonem) 437.
Houos (Howos) 95, 122, 124.
Howos (Houos) 113.
Huba (Hubam) 65, 261, 263, 270, 277-8, 280, 284.
Hubam (Huba) 255, 286.
hugarii [Hungarii] [394].
Huhot 234.
Hulec 68, 255, 263.
Humosouer (Vmosouer) 232.
Hung (Hungu) 122, 124, 128-9, 131, 134, 160.
Hungu (Hung) 36, 132, 300.
Hungari (Hungarii, Hungaris, Hungaro, Hungarorum, [hugarii], [hungarii], [hungarum]) 35, 36:2, 132.
Hungaria (Hungariam, Hungarie, [hungarii]) 10, 106, 445.
Hungariam (Hungarie) 148, 229, 318, 323, 418.
Hungarica (Hungaricam) 42.
Hungaricam (Hungarica) 20.
Hungarie (Hungaria) 2-4, 8, 10, 21, 97, 136, 176, 320, 361, 364, 404, 409, 420, 442, 444-6, 449.

- Hungarii* (Hungari, [hugarii], [in Hungaria] 4, 71, 278:2, 300, 308, 329, 342, 349, 375, 394, 395-6, 429, [445].
Hungaris (Hungari) 116, 375.
Hungaro (Hungari) 416, 430.
Hungarorum (Hungari, [hungarum]) 1, 4, 50, 216, 278, 283, 288-9, 304:2, 323-4, 342, 346, 348, 374-5, 396, 407, 421, 423, 429, 440, 443, 447.
Hungaros (Hungari) 343, 388, 414-5, 452.
hungarum [Hungarorum] [1].
Hunguar 37.
Hunguarie 132.
Hunguaros 37, 136.
hyeu [Kyeu] [76].
Hymosuduor 163.
Iaphet 19.
Igfon (Ygfon) 116.
Iouzos 393.
Ircundium (Vrcun) 432.
Israel 187.
Italian 435.
Iulii 413.
Keanus 115, 127.
Kemey 450.
Kenesna 336.
Ketel 78, 102, 142, 144, 145:2, 146:3, 147-8, 150, 154, 156-7.
Ketelpotaca 145, 147.
Keuee 346:2.
Kyeu [hyeu] 74:2, 76, 77-9, 88:2, 91, 93, 101, 108.
Kyeupensium 108.
Ladeo 183.
Ladizlay 147.
Ladomeriensis (Lodomeriensis) 110.
Lambardie (Lombardiam, Lombardie) 335, 435.
Latariense (Lathariense, [latariensem]) 433.
latariensem [Latariense] [433].
Lathariense (Latariense) 423.
Lelu 65, 182, 193-4, 301, 313-4, 316, 318, 320, 328-9, 411, 419-21, 425, 431.
Loborcy 130:2.
Lodomer (Lodomeriam) 107-8.
Lodomeriam (Lodomer) 109.
Lodomeriensis (Ladomeriensis) 109.
Lombardiam (Lambardie, Lombardie) 413.
Lombardie (Lambardie) 413.
Lombardorum 414.
Loponsu 375, 378.
Lotariense v. *Latariense*.
Lotorigiam (Lotorigie) 418.
Lotorigie (Lotorigiam) 417.
louiou [Souiou] [139].
Lucy 174.
Lutuardus 415.
Macedoniam 348.
Macedonum 352, 354.
Magog 16, 19:2, 21, 40, 45, 68.
Marie 10, 407.
Martini 383.
Matra 251-2.
Menumorout 116, 170, 174-5, 180, 185-6, 197, 200, 230, 232, 233:2, 389, 390:2, 391-3, 396, 397:2, 398, 399:5, 401:2, 402, 406.
Mezesina (Mezesinas, Mezesynam) 202.
Mezesinas (Mezesina) 197, 201, 221.
Mezesynam (Mezesina) 170.
Miscoucy 247.
Moger (Mogerii) 19, 357, 359.
Mogerii (Moger) 4.
Moglout 65, 182.
Morisio (Morisium, Morisius, Morus, [mors]) 338.
Morisium (Morisio) 117.
Morisius (Morisio) 114.
Moroua (Moroua) 283, 444.
Moroanensium [moroanensium] 385, 392.
moroanensium [Moroanensium] [392].
Moroua (Moroua) 272.
Morout 116.
mors [Morus] [117].
Morus (Morisio, [mors]) 116, 117, 335.
Moyses 187.

- Muncas* 124.
Musun 443.
N. 2.
Naragy 249.
Nir (Nyr) 192, 195.
Nitra (Nytra, Nytre) 253-4, 271, 277.
Nitria (Nitriam, Nitrie, Nytrie) 269.
Nitriam (Nitria) 278, 280.
Nitrie (Nitria) 285.
Nitriensem (Nitriensis, Nytrienses) 286.
Nitriensis (Nitriensem) 272, 277.
Nougrad 253-4, 257.
Nyr (Nir) 170, 198, 199:2.
Nytra (Nitra) 271.
Nytre (Nitra) 272.
Nytrie (Nitria) 285.
Nytrienses (Nitriensem) 278.
Oba 252.
Obad 450, 452.
Octobris 335.
Ogmand 213, 215.
Ohtum (Othum) 117-8, 335.
Olimpiadis (Olympiadis) 85.
Olpar (Opar) 139:2, 156, 242, 294, 296, 309-10.
Oluptulma (Oluptulmae) 78, 102, 144, 146.
Oluptulmae (Oluptulma) 142.
Olympiadis (Olimpiadis) 27.
Opaforcus 213.
Opar (Olpar) 154.
Othum (Ohtum) 339.
Ound (Oundu, Oundunec) 65, 150, 154, 156-7.
Oundu (Ound) 142, 144, 310.
Oundunec (Ound) 309.
Ousad (Ousadunec) 78, 102.
Ousadunec (Ousad) 249.
P. 2.
Pacoztu 371.
Paduam 413.
Pannonia (Pannoniam, Pannonie) 392.
Pannoniam (Pannonia) 48, 105-6, 120, 443.
Pannonie (Pannonia) 20, 36, 53, 95:2, 97:3, 113-4, 123, 146, 335, 360, 366-7, 375, 381, 383, 439.
Pannoniorum 384, 392.
Pasztuh 256.
Persarum (Persas) 26-7, 84-5.
Persas (Persarum) 26, 84.
Pest 447.
Petri 148.
Peturgoz 328.
Peytu 372.
Philippi (Phylippi) 85, 355.
Phrygii v. Frigii
Phylippi (Philippi) 27.
Picenatis 216.
Polonorum (Polony) 115, 165, 444.
Polony (Polonorum) 265.
Ponoucea 345.
Posaga 327-8.
Pota 252.
Purozlou 250.
Rabam 384.
Rabuceam 384.
Rachy (Racy) 355.
Racus 358.
Racy (Rachy) 322, 442.
Ratispona 293.
Renum 433, 437.
Romani (Romanii, Romanis, Romanorum, Romanos) 97:2, 114, 360, 375:2, 378.
Romanii (Romani) 375.
Romanis (Romani) 20.
Romanorum (Romani) 22, 96-7, 373-4.
Romanos (Romani) 372, 392.
rurhenos [Ruthenos] [90].
Rusciam (Ruscie) 70.
Ruscie (Rusciam) 72.
Rutenia 73.
Rutenorum (Ruthenis, Ruthenorum, Ruthenos, [rurhenos]) 74:2, 75.
Ruthenicas (Ruthenico) 141.
Ruthenico (Ruthenicas) 101.
Ruthenis (Rutenorum) 87, 106, 443.
Ruthenorum (Rutenorum) 82, 88-9, 91-5, 100-1, 108, 115, 121:2, 123, 127,

148.
Ruthenos (Rutenorum, [rurhenos]) 88, 90, 102.
Saac (Sac) 65, 182.
Sabarie 383.
Sac (Saac) 383.
Salani (Salano, Salanum, Salanus) 115, 126-7, 134, 137-9, 157-8, 260, 292, 297, 315, 320.
Salano (Salani) 156, 170, 240, 290, 292, 294.
Salanum (Salani) 141, 154, 241-2, 290, 295, 314.
Salanus (Salani) 127, 136, 155-6, 177, 243, 288, 291, 298, 303.
Samuel 252.
Sarolt (Saroltu) 228.
Saroltu (Sarolt) 228.
Saru 369.
Saruuar 193-4, 283.
Saturholmu [asaturholmu] 144, 146.
Saxoniam 423, 433.
Saxonum 424.
Scereducy 353.
Scerii 308.
Scithia (Scithie, [Scithica], [Scithice]) 12-3, [68].
Scithica (Scithici, Scithicorum, Scythica, Scythicorum, [scithia], [scithice], [sithici] 4:3, 17, 20, 22, 26, 28, 31-2, 36, 50, 68.
scithice [Scithie] [46].
Scithici (Scithica, [sithici]) 18, 22, 26, 27:2, 28-9, 81, 84, 85:2, 300.
Scithicorum (Scithica) 89, 92.
Scithie (Scithia, [Scithice]) 16, 18-9, 40, 45, 46, 47, 83.
Sclau (Sclauis, Sclauorum, Sclauos) 96, 125, 127, 216, 260, 275, 278, 310.
Sclauis (Sclau) 36, 278.
Sclauorum (Sclau) 310, 384.
Sclauos (Sclau) 115, 272, 274.
Scythica (Scithica) 172.
Scythicorum (Scithica) 139.
Segusam 434.
Senonensium 434.
Senonum 434.
Sepel 334:3, 387, 398.
Seztireg 336.
Sicli (Siclis, Siculi, Siculorum, Sycli) 395.
Siclis (Sicli) 390, 392.
Siculi (Sicli) 390.
Siculorum (Sicli) 390.
sithici [Scithici] [300].
Sobamogera 356.
Souiou (Souyou, Souyoy, [louiou]) 139, 206.
Souyou (Souiou) 161, 246-7, 256.
Souyoy (Souiou) 156.
Spaletensem 323.
Spaletina 443.
Stephani (Stephano, Stephanus) 117, 211, 228:2, 451.
Stephano (Stephani) 229.
Stephanus (Stephani) 229, 416, 452.
Stumtey 283.
sudal [Susudal] [101].
Sunad 117-8, 335.
Surcusar 358.
Surungrad 310.
Susudal [sudal] 70, 72, 101.
Sycli (Sicli) 394, 396.
Sytua (Sytua) 270.
Sytua (Sytua) 286.
Taurinam 435.
Tekereu 390.
Temes (Temus) 338, 339:2, 340.
Temus (Temes) 114.
Teothonicis (Teothonicorum, Theotonicis, Theotonicorum) 20.
Teothonicorum (Teothonicis) 430-1, 437.
Tetel (Titulum) 290, 298.
Teteuetlen 296.
Thanais (Thanaydis) 14.
Thanaydis (Thanais) 139.
Theotonici (Teothonicis) 443.
Theotonicorum (Teothonicis) 148, 374:2, 375, 382, 425, 429, 443.
Thisciam (Thiscie, Thyscia, Thysciam, Thyscie, Tyscia, Tysciam)

- 115-6, 134.
Thiscie (Thisciam) 135.
Thocsun (Tocsun) 446, 449-50.
Thomoy 450.
Thonuzoba 450-2.
Thosu (Thosum, Tosu, Tosunec, [tuso]) 193, 194-5:2, 196, 202, 207-8, 237-8, 241.
Thosum (Thosu) 201.
Thyon 377.
Thyscia (Thisciam) 206, 251, 309.
Thysciam (Thisciam) 139, 154, 183-4, 195, 234, 246, 293, 296, 304, 312, 350.
Thyscie (Thisciam) 174, 193, 234, 236-7, 296, 304, 390.
Titulensi v. *Tytulensy*
Titulum (Tetel) 312.
Tocotam 162.
Tocsun (Thocsun) 427, 440, 445:2, 451.
Topolucea 247.
Torhus 350.
Tosu (Thosu, [tuso]) 65, 182, 231, 237, 301, 314, 316, 411.
Tosunec (Thosu) 313.
Troiana (Troianam) 3.
Troianam (Troiana) 3.
Trusun 283.
Tucota 160.
Tuhtum (Tuhuti, Tuhutum) 182.
Tuhuti (Tuhtum) 212.
Tuhutum (Tuhtum) 65, 199, 201-2, 207-8, 210-1, 213-5, 218-21, 224, 226-7, 228:2, 241.
Tulma 147.
Tulsuoa 146.
Turda 171.
Turingiam 433.
Turobag 379.
Tursoc 270, 286.
Tursol (Turzol) 142.
Turtur 165, 167, 444.
Turu 234.
Turzol (Tursol) 144, 149-50, 151:2, 153-4, 160, 163.
tuso [Tosu] [237].
Tyscia (Thisciam) 96, 114.
Tysciam (Thisciam) 163, 190, 336, 450.
Tytulensy 170.
Varod (Warod) 263.
Velec (Veluc, Veluquio) 171, 389, 392, 395, 396:2, 397-8.
Veluc (Velec) 174, 180, 393, 399-402.
Veluquio (Velec) 405.
Vercelensis 415.
Vereueca 439.
Vertus 382.
Vgek 21, 37, 40, 45:2, 55:2, 68, 75.
Vgosam 134.
Vlcou 327-8.
Vmusouer (Humosouer) 199.
Voyos 313.
Voyta (Boyta, Boytam, Boyte) 242, 244.
Vrcun (Ircundium, Vrcund) 377, 386, 436, 438-9, 452.
Vrcund (Vrcun) 450.
urscia [Vrsua] [117].
Vrsoua (Vrsua) 348.
Vrsua (Vrsoua, [urscia]) 117.
Vrsuur (Vrsuuru) 78, 248, 249:3.
Vrsuuru (Vrsuur) 102.
Vsubu (Vsubunec, Vsubuu) 371:2, 372-3, 399.
Vsubunec (Vsubuu) 405.
Vsubuu (Vsubu) 171, 174, 180, 374, 377-9, 386, 389, 390:2, 392-4, 395-6:2, 397-8, 400-2.
Wacil (Wazil) 355, 442.
Wag 114, 146, 272, 282.
Waldonis 416.
Warod (Varod) 270.
Wazil (Wacil) 322.
Wereuecca 258.
Ygfon (Igfon) 393.
Ypul 258, 263.
Ystoros 250.
Zabrag 327-8.
Zarand 405.
Zecuseu 369.
Zeguholmu 233.

- Zemera* 65, 261.
Zemlin (Zemlum) 137.
Zemlum (Zemlin) 130.
Zenuholmu 250.
Zepus 251.
Zeremsu 206, 245-6.
Zerenche (Zerensze) 160:2.
Zerensze (Zerenche) 159.
Zerep 232.
Ziloc (Zyloc) 201.
Zobolsu (Zobolsu, [bulsu], [zolu]) 65, 182, 184, 189, 190:2, 191-3, 196, 202, 207-8, 231, 237:2, 338, 341, 382, 383.
Zobolsu (Zobolsu) 201, 432.
Zogea (Zogea) 241-2, 251, 296.
Zogea (Zogea) 243, 251.
Zolocu (Zolocu) 371.
Zolncaman 312.
Zolocu (Zolocu) 171, 377, 405.
zolsu [Zobolsu] [382].
Zombor (Zubor, Zumbor) 65.
Zomus 116, 170, 184, 192-3, 226, 231.
Zotmar 196.
Zoua 314, 328:2.
Zouolon (Zouolon, [Zouolon]) 265, [268].
Zouolon (Zouolon, [Zouolon]) 268, 268.
Zuard (Zuardu, Zuardum) 68, 263, 274, 280, 284, 342, 345, 351, 353, 355-6.
Zuardu (Zuard) 261, 270, 277-8, 336, 340, 346, 350, 356.
Zuardum (Zuard) 255.
Zubor (Zombor) 228.
Zubur (Zuburio, Zuburium) 272, 275, 277:2, 279, 281.
Zuburio (Zubur) 275.
Zuburium (Zubur) 281.
Zulta (Zultam, Zulte, Zultus) 388, 409:2, 410, 413, 425-6, 431, 433, 442, 445:2, 446.
Zultam (Zulta) 404, 418, 430.
Zulte (Zulta) 397, 399:2, 406, 408, 420.
Zultus (Zulta) 399.
Zumbor (Zombor) 182, 229.
Zyloc (Ziloc) 200.

III. INDEX HUNGARICUS.

sing. dat. Hungaricus: *-nec*

- Bunger nec* 247.
Cundunec 364.
Edumenec (Edumer nec) 252.
Edumer nec (Edumenec) 162.
Edunec 162, 252.
Eleudunec 382.
Eudunec 368.
Oundunec 309.
Ousadunec 249.
Tosunec 313.
Vsubunec 405.

CORRIGENDA

- pag. 6. vers. ult. et pag. 7. vers. 1. pro amicitie lege amicitie*
pag. 37. vers. 35. pro patibulo, lege patibulo

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM MEDII RECENTISQUE AEVORUM

REDIGIT LADISLAUS JUHÁSZ, SZEGED — HUNGARIA

IN LUCEM PRODIERUNT :

Saec. XII—XIII.

P. magister, quondam Bele regis Hungarie notarius :
Gesta Hungarorum. (L. J u h á s z) 1932.
Pengő 6'— Lire 20'— RM 4'40

Saec. XV.

Galeottus Martius : Carmina. (L. J u h á s z) 1932.
Pengő 2'80 Lire 9'20 RM 2'—
Galeottus Martius : Epistolae. (L. J u h á s z) 1930.
Pengő 2'— Lire 6'60 RM 1'50

Saec. XV—XVI.

Fontius, Bartholomaeus : Epistolae. (L. J u h á s z) 1931.
Pengő 7'— Lire 23'— RM 5'20

IN LUCEM PRODIBUNT :

Saec. XIV.

Chronica Hungarorum. (L. J u h á s z)

Saec. XV.

Callimachus Experiens : Attila. (T. K a r d o s)
Galeottus Martius : De dictis ac factis regis Mathiac. (L. J u h á s z)
Galeottus Martius : Invectivae in Franciscum Philelphum. (L. J u h á s z)
Ransanus, Petrus : Epitoma rerum Hungararum. (L. J u h á s z)
Seneca, Thomas : Historia Bononiensis. (I. F ó g e l)

Pretium huius voluminis :

Hungaria	Italia	Germania
Pengő 6'—	Lire 20'—	RM 4'40